

שוברים שתיקה – עדויות חיילים מחברון

2005–2007

יש עוד משהו שעולה לך מחברון?

שלהרבה חיילים זה מקום שהחיים שם, כולם מרגישים שם שהם עושים משהו רע, נגיד את זה ככה. לפחות כל החברים שלי הרגישו שהם עושים משהו רע. יודעים כולם להצביע על זה וכולם מרגישים מיואשים. אני גם אגיד שכמות הכוח שניתנת לך שם היא בלתי יאומנת. כי אתה מסתובב, אתה יודע, מסתובב עם נשק במקום שכל כך הרבה אנשים שונאים אותך. ובתוך הבתים שלהם. נכנס לתוך בית. זה סוג של התגרות כל הזמן אתה מרגיש. אתה נכנס לתוך בית לעשות חיפוש, אתה ככה, אתה נכנס להם לתוך הבניין ככה. מעיפים אנשים מפה. זהו, זה רוב הזיכרון שלי משם.

"שׁוֹבְרִים שְׁתִּיקָה" הוא ארגון של חיילים משוחררים בוגרי האינתיפאדה השנייה (שהחלה בספטמבר 2000) אשר שם לעצמו כמטרה לחשוף בפני הציבור את שיגרת החיים היומיומית בשטחים, שיגרה שאינה מקבלת כל ביטוי בכלי התקשורת. כך יוצר צינור מידע אלטרנטיבי לציבור הרחב על המתרחש שם, בחצר האחורית. **"שׁוֹבְרִים שְׁתִּיקָה"** הוקם במרס 2004 ומאז רכש מעמד ייחודי בציבור ובתקשורת בנושא קולם של החיילים שעד כה שתקו. המטרה העליונה של **"שׁוֹבְרִים שְׁתִּיקָה"** הינה לעורר דיון ציבורי סביב המחיר המוסרי אותו משלמת החברה הישראלית כולה בשל המציאות בה חיילים צעירים ניצבים מול אוכלוסיה אזרחית באופן יומיומי ושולטים בה. כל העדויות המתפרסמות על ידינו עוברות תחקיר קפדני הכולל בדיקה והצלבת העובדות עם עדים נוספים ו/או עם ארכיונים של ארגוני זכויות אדם אחרים הפועלים אף הם בשטח. כחלק מעבודתנו העיתונאית זהותם של מוסרי העדויות לא נחשפת ונשארת חסויה. העדויות המתפרסמות בחוברת זו לא עברו עריכה ונשמרו במקוריותן פרט להשמטת כל מידע שיאפשר זיהויו של מוסר העדות ו/או הוספת הערות להבהרת העדות או מונחים צבאיים.

ארגון **"שׁוֹבְרִים שְׁתִּיקָה"** מבקש לנצל הזדמנות זו ולהודות לכל המתנדבים ולפעילים הרבים שתמרו מזמנם ומרצם ואיפשרו את הוצאת חוברת זו כמו את שאר פעילות הארגון. בנוסף, אנו מבקשים להודות לארגון "בצלם" על הסיוע בתחקיר ובאימות הנתונים עבור חוברת עדויות זו.

פעילויות **"שוברים שתיקה"** מתאפשרות תודות לתרומתם הנדיבה של יחידים וקרנות שונות בהם: קרן מוריה, הקרן החדשה לישראל, ICCO, SIVMO, שגרירות בריטניה בת"א והאיחוד האירופי.

חוברת זו הודפסה תודות לתרומתו של האיחוד האירופי התכנים והדעות המובעות בחוברת זו אינן מבטאות את עמדת האיחוד האירופי והינן על אחריות **"שוברים שתיקה"** בלבד.

חברת זו הינה אוסף של עדויות שנגבו על ידי "שוברים שתיקה" במהלך השנים האחרונות מלמעלה מ-30 לוחמים - קצינים, מפקדים וחיילים - אשר שירתו בעיר חברון במהלך השנים 2000-2005. לחברון, הרחוקה ארבעים דקות נסיעה מירושלים, חשיבות תרבותית, לאומית, היסטורית ודתית עבור מוסלמים ויהודים כאחד. בעיר זו שוכנת מערת המכפלה אשר בה, על פי המסורות היהודית והמוסלמית, נקברו האבות מתקופת המקרא. כיום, חברון הינה העיר הפלסטינית השנייה בגודלה בגדה המערבית והיחידה שבליבה שוכנת התנחלות יהודית. זוהי העיר היחידה בה משפחות יהודיות ופלסטיניות חולקות קיר משותף.

עבור חיילי צה"ל, בפרט אלו ששירתו ביחידות קרביות בשטחים, חברון ידועה גם בתור אחת הגזרות הקשות והמורכבות ביותר בשטחים. ארגון "שוברים שתיקה", שהחל את פעילותו ביוני 04' עם תערוכת עדויות ותמונות של חיילים אשר שירתו בחברון, מוציא היום, לאחר 4 שנות פעילות, חוברת זו. כמו אז גם היום, חוברת זו מבקשת להציג לחברה הישראלית את המציאות של חברון כפי שזו משתקפת בעדויותיהם של אלו ששירתו בה. בחברון של היום חיים כ-166,000 תושבים פלסטינים וכ-800 מתנחלים יהודים. בשנת 1997 חולקה העיר לשניים במסגרת הסכם חברון:

H1 - החלק שנמצא בשליטה פלסטינית מלאה, הכוללת שליטה ביטחונית, ובה דרים רוב תושביה הפלשתיניים של העיר.

H2 - שטח של כ-18% מהעיר כולה, גדול רק מעט מ-4 קמ"ר, הנמצא תחת שליטה ישראלית מלאה, תחת שלטון צבאי. ב'הסכם חברון' קיבלה הרשות הפלסטינית גם אחריות מנהלתית על התושבים הפלסטינים בחלק זה.

במהלך האינתיפאדה השנייה צה"ל פלש ואף כבש פעמים רבות גם חלקים נרחבים מהחלק הפלשתיני של חברון - H1. ההתנחלויות הישראליות בחברון - אברהם אבינו, בית רומנו, בית הדסה ותל רומדה - נמצאות כולן באזור הנתון לשליטה ישראלית. לצד 800 המתנחלים החיים שם, באזור זה של העיר חיו גם כ-35,000 פלשתינים. במהלך 2007 הוציאו ה"אגודה לזכויות האזרח" ו"בצלם" דו"ח משותף שהציג נתונים אודות הסגירה של אזור H2 עבור פלסטינים ואודות שיעור העזיבה של הפלסטינים מאזור זה בעקבות פעולות צה"ל והמתנחלים במהלך העשור האחרון. רחובות רבים באזור זה של העיר אסורים למסחר ולתנועה של התושבים הפלסטינים. השחיקה הכלכלית והחברתית של התושבים הפלסטינים לצד אלימות המתנחלים היהודים באזור הביאו רבים מהם - כ-40% עפ"י דו"ח האגודה ובצלם - לעזוב את בתיהם ולעבור לחלקה השני של העיר או מחוצה לה.

קובץ עדויות זה מציע לחברה הישראלית הצצה חטופה אל עולמם של החיילים המשרתים בחברון ואל חברון עצמה. העדים בחוברת זו הם נציגים של יחידות שדה שונות אשר שירתו בעיר בין 2000-2005. לכאורה, מדובר בשנים בהן האינתיפאדה השנייה דעכה. אך מהות פעילותו של צה"ל בשטחים, כפי שהיתה לפני האינתיפאדה, כפי שהיתה במהלכה וכפי שהיא כיום, גם לאחר שקץ האינתיפאדה הוכרז ברבים - מהות זו לא השתנתה. השירות בשטחים דורש מחיילי צה"ל לשלוט באופן מוחלט, חסר הגבלות כמעט, ויומיומי בתושבים הפלסטינים. לנחישותם של חיילי צה"ל למלא אחר משימתם תוצאות הרת

גורל: הראוי הופך למגונה והלא־יעשה הופך לשגרתו. החיילים שעדויותיהם מתועדות בחוברת זו מבטאים את ההיסחפות אל תוך המציאות הכוחנית של השטחים, בה חיי אלפי משפחות נתונים לרחמיהם הקהים של בני־נוער. חברון מדגימה באופן ממוקד ובוטה את המציאות אליה נשלחים נציגיה הצעירים של מדינת ישראל.

יש עוד משהו שעולה לך מחברון?

שלהרבה חיילים זה מקום שהחיים שם, כולם מרגישים שם שהם עושים משהו רע, נגיד את זה ככה. לפחות כל החברים שלי הרגישו שהם עושים משהו רע. יודעים כולם להצביע על זה וכולם מרגישים מיואשים. אני גם אגיד שכמות הכוח שניתנת לך שם היא בלתי יאומנת. כי אתה מסתובב, אתה יודע, מסתובב עם נשק במקום שכל כך הרבה אנשים שונאים אותך. ובתוך הבתים שלהם. נכנס לתוך בית. זה סוג של התגרות כל הזמן אתה מרגיש. אתה נכנס לתוך בית לעשות חיפוש, אתה ככה, אתה נכנס להם לתוך הבניין ככה. מעיפים אנשים מפה. זהו, זה רוב הזיכרון שלי משם.

אתה זוכר את הפעם הראשונה בעמדה?

כן, בטח שאני זוכר. ייאוש. בהתחלה זה בקטנה, עד שאתה מתחיל קצת להישחק, כמו שאומרים.

מה זה אומר?

מתחיל למצוא עיסוקים מעניינים, לחשב מרחקים וכאלה, ביום בעיקר. סתם כל מיני שטויות, לעשות כל מיני שטויות, כל מיני משחקים עם הנשק. אני הייתי קלע אז כל היום היינו מסתכלים סתם על ילדים וזה. בקטנה. בהתחלה זה סתם, אחרי זה, שעלינו לוותיקה, כבר התחלנו לעשות שטויות.

מה?

פטרולים עם הרבה כדורי גומי.

שמונה-שמונה ב... רק בעמדות סטטיות?

בחברון? כמעט ורק. המחלקה שלי תפסה סטטיות. המחלקה תפסה איזה חודש סטטיות ואז פטרול.

?30

כן. ואז אני עליתי לוותיקה, והוצאנו פטרול. אתה יודע איפה זה *** (עמדה)? אז הוצאנו משם את כל הפטרולים. שם זה כבר היה קצת, היינו פחות נחמדים, בוא נגיד. היינו קצת מרביצים לערבים וכאלה הרבה.

העדויות הקשות על פקודות מבצע שו"פים (שוטרים פלסטינים) ודברים כאלה הן מאוד חריגות. הן קיימות, הן נוראיות, אבל זה לא משהו שקורה כל יום. אני בהרתי להביא עניין יומיומי, מתוך עשרות עניינים יומיומיים שהחוסר מחשבה וחוסר ההבנה של התגובות, של התוצאות הנלוות שלהן, זועק מהמקרים האלה, אבל הם קורים יום יום והם לא נכנסים בכלל למערכות של שיקול דעת של אף מפקד, בגלל שיש איזשהי תופעה מאוד... לא יודע אם זה תופעה, אבל זה המצב בכוחות הלוחמים בשטחים בשנים האלה שאני הייתי שם, שמישהו שמתקבלת, מתקבלת ללא ביקורת בכלל. כלומר, ברור שמישהו היא משימה וצריך לבצע אותה על פי חוק, אלא אם כן היא בלתי חוקית בעליל. אבל טיפה מחשבה על איך לעשות אותה, על איך לצמצם פגיעה שלא רוצים בה, על דברים כאלה, בכלל לא מתבצעת. כלומר, ברגע שהתקבלה משימה, לא משנה, מג"ד, מ"פ, מ"מ, מקבל משימה והוא מקבל אותה כמו תורה מסיני. כלומר, אני גם הרגשתי את זה על עצמי, לקח לי זמן להצליח לתפוס את עצמי בידיים ולהתחיל לחשוב על המשימות. כלומר, לא פקפקתי בחשיבות שלהן ובזה שאני הולך לבצע אותן, אלא לחשוב על איך עושים אותן. וזה קורה עשרות פעמים ביום, החל מבידוקים הכי פשוטים של תעודות זהות, איך ליעל את זה בשביל שרוב האנשים שבודקים להם את התעודות זהות, הרוב המוחלט, הם תמימים הרי, איך לא לייבש אותם שעות על גבי שעות, איך למזער חיכוך עם אוכלוסייה כשלא צריך, איך למזער פגיעה בחופש התנועה שלהם, פגיעה בחופש העיסוק שלהם, בחופש הפרנסה שלהם. זה לא נשקל בכלל במושגים כאלה, ולי לקח זמן לתפוס את עצמי בידיים ולהבין מה עושים. אני אתן עדות על משהו, שוב, יומיומי... היינו בקו בחברון והתבקשנו, כלומר הגדוד קיבל משימה לעשות מיפויים. מיפויים הכוונה מקבלים איזשהי שכונה או כמה רחובות שלא יודעים עליהם הרבה. חברון היא עיר מאוד שבטית ולכן כולם שם מכירים את כולם בתוך השבטים, בתוך החמולות, וקשה לחדור לשם מודיעינית, והמשימה לגדוד היא לעבור בית-בית, לדפוק על הדלת, לקחת את התעודות זהות של בעל הבית, לרשום את שמו, את המספר טלפון, פלאפון ואת כל הילדים שלו שגרים באותו בית. ככה לעבור בית-בית, כל הדירות בבניין, בניין אחרי בניין, במשך כל הרחוב, כל השכונה, כמה שכונות שה*** נתן. אני לא מפקפק במשימה, אני מניח שזה מאוד חשוב. המג"ד קיבל את המשימה, נתן את זה למ"פ, כרגיל. אני בתור המחלקה שהיתה באותו זמן בפעילות היזומה - כלומר מה שמקבלים באופן יזום מגורמים מעל ולא הפעילות השגרתית של שמירות ופטרולים - קיבלתי לעשות את המשימה. כנראה שזה היה די דחוף והמג"ד אמר למ"פ: זה צריך להתבצע תוך, אני לא זוכר כמה ימים הוא רצה שזה יהיה. זה היה הרבה, זה היה איזה שלוש שכונות, המון המון בתים לעבור בהם. ושלחו אותנו ישר לשם עם המפות, עם כל מה שצריך, אחרי איזה תכנון קצר, להתחיל לעבור בבתיים. באיזשהו שלב כבר נכנסנו לתוך הלילה, עשר, אחת-עשרה עוד מילא, שתיים-עשרה, אחת, שתיים זה כבר להעיר את האנשים, להאיר לו עם הפנס לפנים, בן אדם שהרי רובם המוחלט, אם לא כולם, תמימים. כלומר, תמימים כוונתי

שלא עשו איזשהי פעילות חבלנית. ואולי הם יודעים על מישהו שפה, על מישהו ששם, אני לא מפקפק בזה שצריך לקחת להם את הפרטים. השאלה אם זה באמת חשוב שזה יהיה בשתיים בלילה, כלומר להעיר בית אחרי בית את כל האנשים שבו, כל הילדים שבוכים, כל הנשים שלא מבינות מה קורה, להאיר להם עם הפנסים, עם הנשק מכוון, על עיניים, שיראו את התעודות. ואין ברירה, אתה צריך גם לשמור על עצמך. ואני עולה בקשר, מבקש להפסיק את זה, להמשיך מחר. לא לא לא, תסיימו עוד רחוב, עוד שניים, חייבים להספיק כמה שיותר. ונתתי להם את הסיבה למה לא, אני לא חושב שזה, אני יקום שעתיים יותר מוקדם ואני אעשה עוד שעתיים מחר. כלומר, אנחנו נסיים את הבתים.

הצעת את זה?

הצעתי את זה, כן. כלומר, זה היה מבחינתי ברור מאליו שזה יתקבל. כלומר, למה לעשות את זה עכשיו. אני יודע בדיוק באיזה בית סיימתי, אף אחד לא יברח מפה, הם גרים פה, אני אגיע מחר שעתיים יותר מוקדם, נתחיל על הבוקר ונסיים את מה שצריך בזמן. וזה אפילו לא נלקח בחשבון. זה היה "לא" ישר בקשר, אפילו כשנתתי להם את הטיעון השני, המבצעי.

מי זה הם?

זה המ"פ דרך החמ"ל. כלומר המ"פ יכול לבד להחליט אם להמשיך את זה או לא להמשיך. זאת אומרת, כלומר הוא קיבל את המשימה, הוא מספיק אחראי לסדר אותה כמו שהוא רואה את זה. אפילו "כששלפתי", את הטיעון השני, המבצעי, שלדעתי זאת שטות לעבור בית-בית בלילה במקום שאני לא מכיר, לא לדעת מה יש בתוך הבית, לאיזה כיוון הדלת נפתחת, מי מחכה לי בפנים, בלילה, פעם ראשונה שאני מגיע לאזור. עכשיו הערתי בית באמצע הלילה, דפקתי בדלת, פתחתי את הפנסים, הבית הבא כבר יודע לחכות לי אם יש שמה מישהו שרוצה לפגוע בי. כלומר, אפילו הטיעון המבצעי לא נלקח בחשבון והמשכנו עד שתיים בלילה. כנראה שהדיבורים שלי עם המ"פ דרך החמ"ל עלו למעלה, ויום אחרי זה התקבלה הודעה מהמח"ט של אז לא לעשות יותר מיפויים אחרי עשר בלילה אלא אם כן יש איזשהו מצב חירום שמחייב את זה וכו' וכו' וכו', אבל באופן עקרוני לא עושים מיפויים אחרי עשר בלילה...

כבר נקבעה מראש השעה שתיים?

בעיקרון המעגלי פעילות באותה תקופה בחברון היו של שמונה עד עשר שעות כל פעם. כלומר, לפני שנגמר לך השמונה שעות מה פתאום שתחזור. בלי שיקול דעת פה. עכשיו, אני את כל זה מקשר למה שפתחתי בו, חוסר השיקול דעת ברגע שאתה מקבל משימה... כלומר, אם השיקולים הערכיים - לא נקרא לזה ערכיים, אולי המוסריים - לא גלומים בתוך המשימה, ברגע שהיא מגיעה לרמת הגדוד ומטה, זו רמה שאני מכיר טוב, הם כמעט לא יילקחו בחשבון השיקולים האלה, כי המשימה היא מילה נרדפת למשהו קדוש בכל הסיטואציה הזו.

יש המון תחום אפור בכל המשימות האלה. למשל מחסום, יש המון מקרים אפורים שאתה כן צריך להפעיל שיקול דעת.

השיקול דעת הוא בתוך מסגרת מסוימת. כלומר, השיקול דעת שלך בתור מ"מ בשטח זה מאיזה כיוון יחפו עליך ואיך לדבר עם בעל הבית שעכשיו פתח לך בשתיים בלילה. כלומר,

להגיד לו "תן תעודות" או להגיד לו "ערב טוב אדוני, אם אפשר בבקשה את התעודות" וכו' וכו'. עצם העובדה שנכנסת לו בלילה בכוח הנשק לבית והוצאת אותו החוצה בשביל לאסוף פרטים שיכולת לעשות למחרת בשעה שהוא היה ער ועדיין לעמוד במשימה - היא לא לשיקול דעתך בשטח. אתה כבר בשטח ולא נותנים לך, ואומרים לך שזו המשימה. זה כבר שיקול הדעת של המ"פ לפני זה, או של המג"ד לפני זה. והם קיבלו את המשימה, והם יעבדו סטרייט לפיה. כלומר, כמעט כל הדברים היומיומיים שיש בהם פגיעה בזכויות אדם לא מגיעים בכלל לכדי מחשבה על איך אפשר לעשות אותם אחרת, בגלל אותה הבנה שהמשימה היא דבר שאי אפשר לערער עליו. כמובן שצריך לעמוד במשימה וכו' וכו', אבל התופעה הזו שאי אפשר בכלל לחשוב על דרכים שונות לעשות אותה היא תופעה חמורה.

ערות מס' 4, חברון

איך אתם מתמודדים עם מתנחלים?

בתור אחד שהיה מ"מ בפלוגה ותיקה יחסית היה לי איתם חיכוך נמוך, כי על הנייר לא היתה לי גזרה. הייתי מקבל משימה ונוסע לעשות אותה. לא הייתי תופס קו ממש עם עמדות. הייתי, אבל לא ברמה של פלוגות מסלול שממש ישבו בתוך היישוב היהודי. מה שכן, יצא לי לעבוד הרבה עם הפלוגות מסלול האלה, ואז היה לי חיכוך עם היישוב היהודי, בעיקר בכוננויות שבת וכו' ודברים כאלה. האמת היא שגם קצת בשגרה. יצא לי לעשות פטרולים... תשמע, אלימות, בתקופה שאני הייתי, היא היתה נוראית. זה היה בדיוק כשנתנו אישור, שבג"צ אישר את בית שרהבתי, איך שקוראים לו, בית של משפחה פלסטינית בתוך היישוב שם שמשיק ליישוב. במשך החודש האחרון שהייתי בקו שמה, יום-יום חיילים היו צריכים לעשות חומה אנושית מסביב לבית שהיישוב היהודי לא יפרק אותו, זה לא עזר.

זו היתה משימה?

זו היתה המשימה - למנוע מהיהודים להגיע לבית שרהבתי, זה לא עזר.

אני חייל בפלוגה, אני קם בבוקר, אני רשום בתור חומה אנושית בבית שרהבתי?

זה היה פלוגות מסלול. אני לא יודע אם החומה האנושית כתוב בפקודה, אבל זה בפועל מה שקרה. אבל זה לא עזר, כי ביישוב היהודי שם אפשר להגיע לכל מקום דרך הגגות. פשוט הילדים היו מגיעים דרך הגגות, ואין לך, אתה לא תכוון עליהם נשק שיירדו, ואם תצא לרדוף אחריהם הם יברחו לך.

ומה לגבי המשטרה הכחולה?

גם, אין לה יותר מדי...

אתם מזעיקים אותם?

כן, קוראים להם. אני לא התעסקתי עם זה אישית כל כך, אני ראיתי את זה תוך כדי הפטרולים שלי, הייתי רואה את זה... מ"כ חדש שלי העביר, הוא הוציא את הפטרול במקומי. פטרול ראשון שלו, ובאותו פטרול ניסו לדקור אותו והוא ירה בפלסטיני שניסה לדקור אותו והרג אותו. הוא הסתובב אחורה וברגע שהוא החזיר את המבט קדימה הוא כבר היה עם הסכין שלופה מולו והוא הדף אותו ממנו וירה והרג אותו. נעשה תחקיר, כמו שבדרך כלל קורה בצבא באירועים כאלה, והשגרה המבצעית שלנו המשיכה משם הלאה. היישוב היהודי בחברון החליט שאותו ערבי שאיים עם סכין, המטרה שלו היתה להרוג יהודי, אני חושב שהם אפילו אמרו ילד יהודי. כלומר, הם החליטו שזה היתה המטרה שלו.

זה היה הדיבור ברחוב?

כן, והם יצאו להפגנות אחר כך, כשחלק מההפגנות הם רצים לתוך הקסבה של אבו סנינה ועושים מה שבא להם. ושמה המשימה שלי ממש היתה לעצור אותם, שלא ייכנסו. שמה הייתי צריך קצת ללכת מכות עם נערים יהודים, באמת, שגם אחר כך לא נתנו לנו להתקדם עם הג'יפ, ושמה היה ממש בלגן שלם עם זה. אבל זה היה אירוע חריג. כלומר, אני לא מצדיק אותו, הוא אירוע קיצוני והוא אירוע כוחני, מבחינתי הם צריכים לשבת בכלא, האנשים שאחראים עליו, בטח שהאמהות ששמות את התינוקות שלהן על הכביש כדי שהסופה לא תיסע.

זה קרה?

זה קרה.

תינוק באיזה גיל?

לא יותר משנה. כלומר, מבחינתי הם צריכים לשבת בכלא, אבל זה אירוע מאוד חריג. האירועים הרגילים היה ילדים פלסטינים מסיימים את הבית ספר שלהם, צריך לאבטח אותם כי אחרת הם חוטפים מכות מהילדים היהודים. לא מכות ברמה של הרוג בכל יום, אבל בהחלט זורקים עליהם אבנים קטנות. זה ככה ממש ברמה היומיומית, כלומר דברים שאחרי שאתה מספר חודשים בחברון הם לא נראים לך חריגים. לי אישית כן.

שוק.

בטח. אבל אתה, הסיטואציה שם היא כל כך הזויה, היא כל כך אקסצנטרית, שאתה מבין שאתה בתוך מין אזור דמדומים כזה, יש פה חוקים אחרים. כלומר, המקום מאוד כופה את עצמו עליך.

עדות מס' 5, חברון

אני זוכר פעם ראשונה שנדפקתי בחברון חופשי, שפתחתי איזה זיג (פינת רחוב או בית), באחד הפטרולים הראשונים שלי, שאתה יודע, אתה באמת בשוק. בפטרול, אני הייתי וואו,

אני הייתי בטוח עוד שנייה דוקרים אותי, הייתי בטוח עוד שנייה יורים בי. אתה ככה, מסתכל כל חלון, כל זיג אתה פותח בלחץ. אחרי זה אתה נכנס לשאננות, כן, אבל בהתחלה. אני זוכר שפתחתי איזה זיג והקנה שלי היה מכונן בדיוק לילד קטן. אכלתי על זה סרטים קשים, ממש. הוא התחיל לבכות וברח. דברים כאלה. או נגיד אני זוכר שפעם אחת, הרי הפטרול מורכב משני טורים, אז עברו באמצע הטורים אח גדול יחסית ואח שלו הקטן, הוא הצמיד אותו אליו כזה והם התחילו ללכת מהר. התמונה הזאת לא יוצאת לי מהראש, אוקיי? ואז, אחרי שנכנסתי לשאננות, אני זוכר שפעם אחת פתחתי איזה זיג ואני רואה איזה ערבי מסתכל עליי מהחלון. אז סתם, לא יודע למה עשיתי את זה אפילו, כיוונתי את הנשק עליו, ואז הוא כזה ישר סגר את הדלת וברח. ואני עשיתי לעצמי: הא, ופתאום תפסתי את עצמי, עשיתי: יו, זהו, איבדתי את זה. באמת. וככה כולנו הרגשנו, זה היה בקטע של - אני מרגיש כמו שיחה עם פסיכולוג - אבל פשוט אתה אומר וואו, באמת נדפקתי. מדברים כל הזמן על שחיקה, על החרא הזה וזה, אבל באמת זה זוועה, אתה מסתובב להם בין הרגליים. בהתחלה אתה מפחד, אחרי זה אתה מגלה רגשות הומניים, ואחרי זה אתה פשוט לא מעניין אותך כלום. ככה זה בכל השטחים, אבל שם ספציפית.

כמה זמן אחרי זה?

כלום. שבועיים אולי. תחשוב, 8:8 פטרולים, אתה ישר נכנס לשגרה הזאת, אין אפס... אני זוכר שאיזה מפקד שלי שהוא דווקא בחור טוב, בחור חמוד, בחור באמת זהב, אני זוכר שאיזה ילד ערבי פתאום הסתכל עליו כזה במבט מוזר. הייתי בשוק, כי זה עמדת מפקד חייל ועוד חייל למעלה. הוא פתאום תפס אותנו, הצמיד אותנו לקיר, הרים אותנו וצעק עליו. כל הרחוב שותק. אני ככה, מה? מה קרה פה עכשיו? מנסה לחפות, אני לא יודע על מה בכלל, הייתי בשוק. ואז אתה יודע, דיברתי איתו על זה: המפקד, למה עשית את זה בעצם? "לא, הרתעה", קשקושים וזה. הבנתי אותו, כן? אני באמת מבין, אני לא בא להאשים.

אך אחד לא בא להאשים.

לא נכון. זה מה שדיברתי איתך על מה שקראתי חלק מהדברים בחוברת שזה מאוד, לפעמים מאוד מגמתית. ואני חושב שזה בעייתי המציאות שם, לא בגלל החיילים, אתה מבין? במיוחד לא אצלנו, אוקיי? אין שם אנשים רעים. החיילים לא מנסים לעשות רע, ממש לא, גם המפקד הזה שתפס אותנו והצמיד אותנו לקיר, זה לא היה מתוך רוע, זה לא בגלל שהוא שונא ערבים, ממש לא. זה בגלל שחיקה ובגלל שוואללה, אתה כבר לא יודע מה אתה צריך לעשות שם, אתה מבין? אתה עומד כל היום בעמדה, פתאום קורה איזה משהו שאיזה ערבי קטן מסתכל עליך ואומר לך משהו, אתה כולך יענו וואללה...

נדלקת?

כן, נדלקת.

אתה חושב שהפיזו שלך התקצר מאז חברון?

כלפי ערבים כן. זה עצוב לי להגיד את זה, אבל תמיד אמרתי את זה שלפעמים, זה משפט נורא אבל לפעמים הדרך להתייחס עם ערבים, זה משפט מאוד נוראי, כמו אל טירונים. כי כאילו וואללה, אשכרה משמעת. כי אם אתה לא תיתן - זה אחרי הרבה זמן שהייתי בחברון

ועוד הייתי מפקד זה - כאילו משמעת. זה לא רק בחברון, בכלל בכל השטחים. אם עכשיו משהו בא אליך והוא רוצה לעבור את הקו ואתה קצת נחמד, אל תעבור, כן תעבור, אז הוא עובר בסוף. ואז "נכשלת במשימה". אז אתה מתחיל לצעוק ואתה מתחיל זה. ואז בלילה פתאום אתה חושב על זה. בזמן המעשה אתה לא חושב על זה.

יום אחרי זה?

איזה יום אחרי זה? אחרי הפטרול אתה פתאום וואו.

יום אחרי זה אתה ממשיך כרגיל?

פעילות, לגמרי. זה למה זה דופק, נו, השטחים, זה למה אתה משתנה קצת. באמת. כי אתה לא, אתה לא מבין מה נהיה איתך בתור בן אדם.

עדות מס' 6, חברון

והמצלמות בחברון עצמה?

יש למשטרה, לפי מה שידוע לי, זה ב***. יש שם, סתם, מתצפתים מה קורה שם. ושל הצבא, זה הולך ל***. יש שם מסכים.

יש בחמ"ל מסכים?

כן, משהו אדיר.

והסרטים, לאן הם הולכים?

כלום, נשארים במחשבים, למקרה שיש איזה אירוע... יש טלוויזיה במעגל סגור, יש מצלמות כאלה בכל זה... כמו ב"המופע של טרומן", שאפשר לשלוט בהן עם ג'ויסטיק וזום ו.... משהו משוכלל. כל הסרטים נשמרים על המחשב. באיכות ירודה. זהו, אז בסרטים האלה ראיתי כל מיני תקיפות. כאילו גם פריצות לבתים וגם לאנשים.

פריצות לבתים של מתנחלים? שמתנחלים...

לא. שמתנחלים פורצים לערבים.

אוקיי. וראית מה?

רואים את ה... רואים טוב. פורצים 'תחלונות זהה, אני יודע, שוברים. בועטים ו...

אז מה שרואים זה את המתנחלים דופקים על דלתות, פורצים לבית, ורואים חיילים

שנמצאים שם באזור ולא עושים כלום?

לא, אחרי כמה זמן מגיעים חיילים כי הם קופצים לשם והם בדרך כלל לא עושים כלום. אולי תופסים אותם... מפסיקים את הזה... לפעמים גם מכבים את החשמל.

מה זאת אומרת?

שרוב המצלמות, אם לא כולן, לא יודע - מקבלות את החשמל מבתים של המתנחלים.

מתי שהם יודעים שהולך להיות הפס"ד (הפרות סדר)... כשיודעים שהולך להיות הפס"ד רציני, אז הם מוציאים את הזה... את החשמל.

המתנחלים? מנתקים את המצלמות ואז ככה...

כן. או שמשבשים את זה אחרת, כן...

אתה היית נוכח בחמ"ל תצפיתנים כשזה קרה דברים כאלה?

כן, בטח. זה קורה. לא תמיד הם יודעים שיש עוד מצלמה שרואה אותם מכיוון אחר.

מי נמצא שם בעצם ורואה מה שקורה שם בזמן אמת?

יש שם תצפיתניות. יש להן שיטת סריקה כזאת שהן לומדות אותה.

כמה מצלמות יש?

בערך ***. לא רק על הישוב היהודי. זה גם נכנס ל-H1 (החלק של חברון שתחת שליטה פלסטינית מלאה כולל ביטחוניות). כאילו המצלמות נמצאות בתחום של היישוב היהודי, כי אם הן יהיו בפנים הם ילכו פייפן, ומשקיפות גם על H1.

ומבחינת היכולת שלהן, מה הן מראות? כל מי שמתקרב ליישוב היהודי?

כן, מי שנמצא שם.

עכשיו, מה עושים עם החומרים האלה?

מה, אם המתנחלים פוגעים בפלסטינים? אני, בתקופה שהייתי, אז אני יודע שאסור היה להעביר את זה למשטרה...

אסור?

כן. יכול להיות שבשביל למנוע חיכוך, לא יודע. מה שקורה היום אני לא יודע... אם יש איזה אירוע, נניח אני יודע שהיה פעם אירוע, לא יודע איך לקרוא לזה, לא פלילי, פח"עי (פעילות חבלנית עויינת), אבל הפוך, מהצד של המתנחלים.

מה קרה?

לא יודע, *** או מישהו נתן מכות לאחד הערבים, אז בחקירה של המשטרה אז הם הראו לו את הסרט הזה שרואים אותו. כמובן שהוא מיד התקשר למח"ט ואמר שהמצלמות זה בשביל להגן על המתנחלים, להגן על היהודים, לא בשביל להגן על הערבים ואסור לערב את זה כי זה עבירה פלילית, זה לא עבירה פח"עית. אז מאז נניח, כל פעם שיש, אסור להם להעביר את זה למשטרה. בכלל, מאז היה מאוד מחמיר, אסור היה לשוטר להיכנס למקום הזה, זה נקרא טמ"ס, טלוויזיה במעגל סגור.

לחמ"ל, אסור לשוטר להיכנס לשם?

היה איזה תקופה. עד שסידרו את זה. היה איזה חודש שהיה אסור לשוטר להיכנס.

הצבא, אסור לו להעביר את הקלטות האלה למשטרה?

כן... אני הייתי בחמ"ל, נכנס שוטר ואז הקצינה באה לשוטר ואמרה לו "אני מצטערת, יש לנו הוראה מהמח"ט, אסור לנו להכניס אותך לכאן, צא החוצה בבקשה."

יש מעט משימות הגנתיות באופיין, כמו שמירות ודברים כאלה. יש משימות התקפיות באופיין, שבדרך כלל היחידות המיוחדות יותר עושות את זה או הפלוגות הוותיקות של הגדוד, שזה מעצרים ודברים כאלה.

במעצרים השתתפת?

כן, הרבה. והמסה העיקרית של המשימות, האופי שלה המבצעי הוא התקפי, כלומר - לא משנה, לא ניכנס לזה - אבל המהות שלהן, המהות של המשימות האלה היא לגרום לאנשים לדעת כל הזמן שאתה שם. כלומר, שלא ירגישו נוח אף פעם, שיבינו שהצבא תמיד נמצא שם. שיתרגלו לזה שהצבא שם, שאין להם כזה דבר שיגרה בלי שהצבא שם, שבכל מקום שהם מגיעים אז בודקים אותם.

אתה מדבר על כל הגזרות או על משהו ספציפי?

אני מכיר הכי טוב את חברון, אני לא רוצה להתחייב על גזרות אחרות, אבל העיקרון אותו עיקרון. רוב המשימות הן משימות - המשימות השגרתיות אני מתכוון - זה משימות שאחת מהמטרות שלהן היא שיידעו שאתה שם. שהצבא נמצא, שלא ירגישו ניווחים לרגע, גם האזרחים הרגילים. כלומר, אני מניח שזה פועל יוצא של איזשהי תפיסה אסטרטגית, שהם ירצו להקיא מתוכם את הטרוריסטים, את מי שעוסק בפיח"ע.

זה הנחות סוציולוגיות.

מה זה הנחות סוציולוגיות? זה בפירוש התפיסת עבודה בשטחים מתחילת האינתיפאדה. אני מניח שהיא השתנתה אי אלו פעמים אבל בבה"ד 1 היו מדברים על זה בהרצאות כמשהו שהוא מובן מאליו. כלומר, המטרה הייתה לגרום לאוכלוסייה הפלסטינית לא לרצות שיהיו בה טרוריסטים. ושהם יוציאו אותם החוצה מתוכם. לא יתנו להם להפריע להם לחיי השגרה. אבל בפועל זה לא מה שקרה וההפרעות לחיי השגרה נמשכות כבר שש שנים. זה מבחינתי, כל דבר כזה הוא פגיעה משמעותית בחיים של אנשים. כל עצירת פתע של רכב, כל עיכוב של אנשים עד שהשב"כ נותן תוצאות של התעודות זהות שלהם, אם הן תקינות או לא.

ומה עם החיילים? איך הם מתייחסים לזה? בוא נגיד ככה, יש יזמים בין החיילים?

לי היו חיילים מכל הסוגים. היו לי חיילים שבאו אליי תוך כדי משימה ואמרו לי: תשמע, לדעתי אנחנו מעכבים אותם יותר מדי, אולי נשחרר אותם. היו לי חיילים שמבחינתם הם באו לעשות את המשימה, הם יעשו אותה בצורה הסבירה ביותר ויחזרו למוצב לישון. וגם היו לי חיילים שהיו דואגים שהם יעמדו, שכשבן אדם מחכה לתעודת זהות שלו הוא יחכה בעמידה שפופה עד ששרירי הארבע ראשי שלו יתפוצצו. כמובן שהייתי צריך לאן בין שתי הקיצוניויות.

אתה היית המפקד שלהם?

כן.

מה אמרת להם על הדבר הזה?

באותו רגע אני פוקד להפסיק את זה ולחזור.

היית מפקח?

הייתי מפקד הפעילות עצמה. יוצאים לפטרול, עוצרים באיזשהי נקודה לבדוק תעודות זהות. זה שיגרה של פטרול. אתה ואתה תאבטחו לשם, אתה ואתה תאבטחו לשם, אני לוקח תעודות זהות. אתה שומר על מי שמחכה, אתה מעביר אותן בקשר. והבן אדם ששומר, או הזוג ששומר על האנשים שמחכים, לא תמיד אתה רואה אותם. אתה מסתובב, מנסה לקרוא את השטח, אולי כדאי להחליף מקום, בודק שמי שמחפה באמת מחפה וכו' וכו'. ובן אדם שמחכה בינתיים בצד בא לחייל, לגיטימי, ואומר לו: שמע, זה עוד הרבה זמן? אנחנו ממהירים לעבודה. והחייל, שהוא חזק, עם הנשק, היה מצפה שאותו בן אדם יתרפס בפניו ולא יבוא אליו ככה, למרות שבפועל הוא לא מאיים עליו. וזה סיטואציה מאוד יומיומית שהוא צועק עליו בחזרה, מכוון אליו את הנשק, מעמיד אותו בתנוחות קשות פיזית. וכשאתה בתור מ"מ רואה את זה, אז במקום אתה פוקד להפסיק את זה ולחזור למתווה הרגיל של הפעילות. ואחר כך כשהמחלקה חוזרת אז פותחים את זה. היו חיילים שהיו מתעצבנים מזה שאנחנו נחנחים, והיו חיילים שהיו מצדיקים את זה והיו חיילים שהיו אדישים לזה.

נתת עונשים על הדבר הזה?

על אירוע ראשון לא. אני לא יכול לתת עונש לבן אדם שבא עם רקע מסוים מהבית או שמאמין בזה. ברגע שנתתי פקודה לא לעשות את זה יותר וזה קרה אז כן, זה לווה בעונשים. אבל זה קרה מעט מאוד במחלקה שלי, תחתיי אז. לפחות מה שאני יודע. היו כמובן פטרולים שלא אני הייתי בהם, שמ"כים הוציאו, סמל הוציא.

מה היתה האווירה בפלוגה, ביחידה?

מאיזה בחינה?

היתה לגיטימציה לדברים מהסוג הזה?

יש הבדל בין, כלומר, המ"פ עושה שיחת פלוגה, הוא מדבר על זה שחשוב לעמוד בסטנדרטים אנושיים מסוימים תוך כדי פעילות, אבל בזה זה נגמר. המ"פ לא נמצא בכל הפטרולים. יש מ"כים פרועים יותר, פרועים פחות. יש איזשהי תחרות סמויה מי יותר שריף, שהיא קיימת בכל גדוד, בכל פלוגה, תמיד.

מה זה שריף?

מי מלך הגזרה יותר.

בין המ"כים?

בין הפלוגות, בין המ"מים, בין המ"כים. זה משהו סמוי, אך אחד לא ידבר על זה. אבל, כלומר, אם אני הייתי עכשיו בארבעה פטרולים רצופים שהיו בהם בעיות, וואלה, עבדתי יותר קשה, אני יותר גבר. כלומר, אני הקרבתי יותר למען המשימה. זה איזשהו הלך רוח מאוד לא מודע שזורם, אבל הוא חזק, ויש פטרולים של מ"כים, של סמלים, גם של מ"מים כלומר, שעושה להם את זה הכוחניות.

מה עם רכבים? מחרימים מפתחות של מכוניות?

כן, מחרימים, לוקחים להם את המפתחות. אם מעכבים אותם, לוקחים להם את המפתחות ואת התעודות זהות.

ואיך זה חוזר אליהם?

חוזר או לא חוזר, עם הסיור הבא. מוצאים - מוצאים, לא מוצאים - לא מוצאים.

כמה אתה מעריך שהיו?

לא יודע. את הרוב דווקא החזירו את האמת, כי הסיור היה בא והיו נותנים להם את המפתחות. הרכב היה נשאר באותו מקום והם חיכו ליד הרכב.

והתעודות זהות, איך הם קיבלו אותן, אותו דבר?

גם עם הסיור. או שלא קיבלו אותם. אם מישהו באמת היה מעצבן אז לא קיבלו אותם חזרה, כי הוא מרגיז והוא מתחפץ.

במהלך הטירונות והאימון המתקדם הוקפצת לשטחים?

עשינו בעצם חברון, עשיתי איזה יומיים-שלושה ככה בחברון. פעם ראשונה שנתקלתי בחברון. אני זוכר את השמירות, עשיתי תפוז גרוס וש"ג (עמדות). זה היה שני העמדות הראשונות שאי פעם הכרתי מחוץ לעמדות של הבא"ח (בסיס אימונים חטיבתי).

מה זה היה, תגבור מתפללים?

זה היה תגבור מתפללים שישי-שבת. היה שם כמה אירועים שממש הצחיקו... הייתי בתפוז גרוס, זה היה בתקופה שהיה תפוז גרוס, חייל למטה ועוד מפקד. אז אני זוכר שנכנס דרך ציר מני, יענו דרך אבו סנינה, הגיע רכב של העירייה הפלסטינית כי הרי העירייה הפלסטינית זה מי שמטפלת שם בתשתיות. אני זוכר שהגיע הרכב הפלסטיני לטפל שם באיזה תשתיות חשמל, כי העירייה שמטפלת בתשתיות היהודיות היא העירייה הפלסטינית בסופו של דבר. זה גם די אירוני כל הקטע הזה.

עד היום מי שאוסף את הזבל זה הפלסטינים?

ברור, ברור. הכל. חשמל, מים, הכל. ואז הגיע הרכב, הוא נכנס, ואז אני לא אשכח שפשוט שמעתי ולא האמנתי שראיתי כזה דבר. חבורה של ילדים קטנים בני ארבע-חמש-שש, פתאום אני שומע אותם צועקים: "רכב פלסטיני". רצים מאברהם אבינו עם אבנים, רצים לכיוונו, הוא בינתיים עולה למעלה לתל רומידה. ואז אני קולט את הקצין שלי שם ספרינט

אחריהם. הם כמובן ניפצו לו איזה שמשה ככה בנחמדות שלהם. טוב, נגמר. אני כמובן ממשיך להיות מדוכדך בתפוז גרוס. שמירה של שש שעות.

עצרו שם מישהו?

לא. חמשישש (גיל הילדים) אין לך מה לעשות. זה כמו בדיחה כאילו.

ניסיתם לעכב מישהו, ניסיתם לדבר איתם?

עם מי יש לך? ואז אני קולט שלוש אמהות יורדות מתל רומידה למטה, מדברות: "איזה נורא זה, ממש מגעיל. באמת, איך הם יכולים לעצור אותם?". ואז אני אומר: אוֹקיי, נורא רגיל. "איך הם יכולים לעצור את הילדים? הם הרי זורקים עלינו", איזה משהו בסגנון הזה. ואני פשוט פתאום, זה היה ההלם הראשון שלי כזה. קבוצה של שלוש אמהות עם העגלה מדברות על זה שזה ממש לא פייר שהילדים המסכנים שלהם לא יכולים לזרוק אבנים על רכב העירייה. ואני מסתכל: מה? איפה אני נמצא?

עדות מס' 10, חברון

מה האינטרקציה בין פלסטינים למתנחלים?

טוב, זה אינטרקציה מאוד-מאוד לא פשוטה.

זכורים לך מקרים?

כן, גם, טוב, לא הייתי, דווקא הייתי במוצב, אבל המון חברה היו מעורבים בזה, כי זה שוב כוננות מתפללים. המון-המון חברה הגיעו מבחוץ, תמיד באים חברה לבקר ביישוב, בחברון, לעשות שבת בחברון. ושוב, הלכו לתפילה, הלכו יום שישי להתפלל. ובדרך, מאחורי ג'ילבר, מאחורי העמדה, יש מכולת כזאת והחברה בדרך נכנסו למכולת, התחילו לעשות שם קצת בלגן. אני לא יודע בדיוק מה זה אומר קצת בלגן, חבר שלי שמר שם אז הוא אמר שהם נכנסו, התחילו לצעוק, נראה לי להפיל קצת מוצרים, אני לא יודע בדיוק מה.

מכולת פלסטינית?

כן.

זאת שליד ג'ילבר?

ממש מאחורי העמדה יש שם מכולת. והם נכנסו שם, שני החברה ששמרו שם בעמדה, הם נכנסו וממש התחילו להתווכח עם היהודים, ניסו להעיף אותם משם. הם הלכו ובדרך ישבה איזשהי זקנה. הם המשיכו ללכת פשוט לבית כנסת, זה היה בדרך לבית כנסת. ישבה שם איזשהי זקנה בצד והם שם צעקו עליה, לא יודע, בעטו בה או משהו כזה. שוב, זה רק מסיפורים של החברה. אני זוכר שזה היה פשוט עניין, כי זה לא היה סתם עוד זה. החברה ממש סיפרו את זה.

...מה אמרו לכם בתדריך, מה המטרה של השהות בחברון?

להגן על היישוב היהודי.

זו המטרה?

...להגן על התושבים, על כלל התושבים, ועל היישוב היהודי בחברון. זה בגדול. בעיקר הצבא שם בשביל להגן על היישוב היהודי. אם לא היה שם יישוב יהודי, אז לא היה שם צבא. זה בגדול נראה לי המטרה. בתוך זה, אז אתה גם מגן על הפלסטינים, בין אם זה כתוב ובין אם זה לא כתוב.

איך הגנתם על הפלסטינים? מה עשיתם לאלה שהתפרעו במכולת?

אז העפנו אותם מהמכולת.

עדות מס' 11, חברון

עשינו מעצר דמה.

מה זאת אומרת?

עשינו רק מעצר דמה, זה מה שעשינו. לא עשינו מעצרים.

בחברון?

כן. זה היה עניין, כי זה העלה בנו הרבה תחושות קשות. לא ידענו בהתחלה כל כך איך להתמודד עם זה. לא ידענו אם זה חוקי, לא חוקי.

מה זה היה?

מעצר דמה בעיקר זה היה עניין של אימון, של להתאמן על מעצרים בשביל לדעת לעשות אותם. ושוב, להפחיד, להתריע את התושבים הפלסטינים, להגיד: יש פה צבא. שזה יהיה השיחה למחרת בתוך השכונה הפלסטינית. עכשיו, המודיעין נותן איזשהו בן אדם שהוא בסדר, אין לו שום בעיות, שום שום דבר, לא בעייתי, לא כלום, והולכים ועושים מעצר על הבית שלו. מעצר רגיל לחלוטין, מעצר לכל דבר.

הפעלתם את המעצר עד הסוף? לקחתם את הבן אדם?

לקחנו את הבן אדם. החפ"ק לקח אותו, נסע, עשה איזשהו סיבוב והחזיר אותו לבית.

פטרול 30, מה המשימות שלו?

פטרול 30 בעצם, מאמץ האבטחה. שדבר ראשון אנחנו ניתקל לפני העמדות.

12 שעות בקסבה, מסתובבים?

12 שעות בקסבה, ומסתובבים וזהו. אין משהו מיוחד.

מיפויי בתיים?

עוד פעם, זה הכל משתנה. יש לך לעשות מיפויים וזה, ובסופו של דבר זה תלוי במי שמוציא. אני והמ"מ שלי נגיד לא הוצאנו מיפוי אחד בתוך הקסבה המערבית כי אני לא מצליח לגרום, כאילו, אני לא מאמין שזה באמת הכרחי. מצד שני, יש מ"מ וסמל אחר שנוהגים לעשות את זה באופן קבוע שלוש-ארבע פעמים בפטרול.

מה זה אומר מיפוי?

מה זה בעצם מיפוי? מיפוי, יש לך דף מיפוי. ואז אתה נכנס לבית.

יום? לילה?

יום, לילה, לא משנה. עדיף בלילה. הדגש העיקרי אצל המ"פ שלי זה תמיד עדיף בלילה, בשעות שכל המשפחות נמצאות. אתה ממפה בעצם את הבית. אתה הולך עם בעל הבית ובעצם הוא מרים לך פה, הוא מרים לך שם, הוא מרים לך ככה, הוא מרים לך מה. בעצם כל מה שתפסו עד עכשיו אני יכול להגיד לכם שזה חתיכת חארטה. מוצאים סכין מוחבאת פה, סכין צעצוע. סכין שיש לה מצית וזה. אני עושה: כן, בטח, זה באמת סכין שתשמש לאיזה משהו, סכין בשביל היופי. פשוט אם אתה פלסטיני בקסבה המערבית או בכל אזור טובב זה, הגעתי למסקנה, זה הדבר הכי חרא להיות עלי אדמות. אסור לך להחזיק אקדח קפצונים, אסור לך להחזיק סכין. כמעט כל סכין. הגעתי למצב שהמ"מ שלי החרים סכין מטבח. אני עושה לו: למה? למה החרמת? "זה היה מונח באופן מוזר בחדר האורחים". אני לא לוקח את זה. "אתה לוקח". אני מוצא את עצמי לוקח לו סכין מטבח. לבן אדם שהוא אמנם "תומך פתח". כיוון שהוא היה ב... הגעתי למצב שאני די ביחסים אישיים עם התושבים בקסבה המערבית כי, לא יודע, אני משתדל לא להיות אליהם נחמד, כי יחס גורר יחס וכך הלאה. אבל הם דווקא ממש רגילים לנוכחות צבאית. איך שאנחנו מגיעים: "אה, אתה חדש, אתה זה, אתה קצין, אתה סמל". יענו כבר כל אחד: "מה אתה, מרץ 06? מרץ 05?". כל אחד כבר הילדים שם עושים: "עד מתי מרץ 06?", הם עושים: "עד מתי נוב 05?", הם עושים לחיילים שלי. החיילים שלי ברוב דעת עושים: "אנחנו לא נוב 05, אנחנו מרץ 06". אז הם עושים: "אה, עד מתי מרץ 06?". אני, לחיילים שלי אני לא מאשר את זה בעליל, ללמד אותם כאלה דברים. אבל כבר פלוגות לפני זה כבר לימדו אותם הכל. "כואב לי עצם הפז"מ", "כואב לי זה", ילדים בני ארבע באים אליך... חזרה למיפויים. בעצם המיפוי, אתה עובר על הבית, מסתכל. הפעם היחידה שכזה הרגשתי ממש לחץ, שאתה חייב לעשות מיפוי כי כולם עושים ולמה אתה לא עושה. אני נכנס לבן אדם לבית שלו, אני דופק, קורא לכל המשפחה. עשייתי את זה בתשע. אמרתי: אם אני עושה את זה מעבר לזה אני ארגיש חרא.

אנשים עושים את זה גם מעבר לשעה הזו?

כן. שנייה, אני אעבור על המיפויים שבעצם אנחנו ממש עושים, שזה באבו סנינה ששמה זה... אני נכנס לבית שלו. נכנס, רואה, עובר אצלו בסלון, רואה עציץ: "תודה רבה לבלה-בלה-בלה על תרומתך לתהליך הגישור בין פלסטינים לישראלים". אני כולי, איזה בית נכנסתי, הבית הראשון שלי במיפוי ואני רואה כזה שתיל, תעודת הוקרה. אני ממשיך לעבור ופשוט לא נעים לי. פשוט ממש לא נעים לי. ממש הרגשתי חרא עם עצמי שאני סורק לו את הבית.

מה זה אומר לסרוק? עד רמת הברדל?

תלוי מי אתה שואל. אם תשאל את המ"פ שלי, זה עד רמת הברדל. אבל עוד פעם, אף אחד אצלנו, לפחות לא בפלוגה, לפחות לא שאני מכיר, עושים את זה מתוך רוע. המ"פ שלי באמת מאמין שזה ממש מבצעי ואפשר לעלות על זה במשהו. אני מכיר אותו ממש לא בתור בן אדם של זה, הוא ההפך בעצם מלשנא. הוא היה מספר לנו, נגיד כשהוא היה מ"מ, שהוא ממש לא אישר לחיילים שלו בעצם, אלמנות קש (השתלטות של כוחות צה"ל על בתים פלסטינים והפיכתם לעמדות למשך שעות עד ימים ואף יותר) וכאלה, הם היו ישנים על הרצפה, אפילו לא יושבים על כורסה. זה משהו שהוא תמיד הדגיש לנו בשיחות שלו. שזה משהו שהוא נורא תיעב שהוא ראה שאנשים עשו. אבל מצד שני הוא מתעקש על זה. אבל בסדר, זה כבר ברמת המבצעות שלו ואיך שבא לו. אז נכנסתי, סרקתי קצת את הבית, הרגשתי שאני לא יכול יותר, יצאתי החוצה. הוצאנו, עזבנו, גם כל החיילים שלי הרגישו חרא עם עצמם ברמות לא הגיוניות.

יש לכם סיורים להפגנת נוכחות באזור?

בטרול 30 זה סיור להפגנת נוכחות. ליצור תחושת נרדפות בקרב האויב.

ערות מס' 13, חברון

השיא היה באמת שפעם אחת שעשינו פטרול, דיווחו לנו על ריב חמולות, וזה היה כמו הזדמנות נקמה. אמרו לנו, אתם יודעים איך זה, כל פעם שהם עושים את הריבי חמולות האלה, אז מישהו אחרי זה בא נגדנו. כבר היה מצב שנשבר כבר לכולם הזין. אמרו לנו ללכת לברר מה יש. המפקד שלנו היה קצת דפוק, אמר: "אנחנו לא באמת הולכים לברר מה יש". העלה את כולם לגגות, אמר להם: "כל מי שאתם מזהים עם סכין, תורידו לו ברך, לא מעניין אותי כלום".

באמצע הלילה?

לא, זה היה בצהריים, איזה אמצע הלילה?

אנשים הסתובבו שם עם סכינים?

היה ריב חמולות. ריב חמולות, רובים. הוא אמר: "לא מעניין אותי מה, אני לא באמת הולך להיות טוב לב וזה, הצבא יכול לעשות מה שאני רוצה. אני עכשיו נוקם בכל מי שזורק עלינו אבנים, בדוק הם זורקים עלינו אבנים". הוא עושה: "כל מי שמזהים עם סכין, אבן, מספיק שאתה מזהה עם אבן - תעיף לו ברך או כל מי שמזהה משהו חשוד, ירי על מנת".

מה זה אומר משהו חשוד?

מי שעם סכין - זה על מנת לפגוע. מי שבא עם בקת"ב, רובה, כל זה - על מנת לפגוע.

לפגוע במי?

בו.

הוא בא עם סכין למי?

לריב עם החמולות. גם עם רובים באים לריב איתם.

הם לא קשורים אליכם?

לא.

לא הייתם בסכנה?

איזה סכנה? היינו במרחק 150 מטר משם, על גגות, תפסנו איתור בית ורק ירינו. איזה סכנה? אם היינו רוצים, היינו יכולים בכלל להתעלם מזה. סתם רצינו גם... היינו מסתובבים עם שקית כדורים ספייר כדי שאם יבדקו לנו כוננות, תמיד יהיה לנו. אתה יודע, בדקו לנו כוננות במחסניות שלא ירינו בטעות זהה. סתם, אפילו שאף פעם לא היו בודקים, אז שלא יהיה איזה טעויות.

תמיד יש לכם כוננות ספייר?

כן, מלא. מה שאתה רוצה. הקיצור, אז תפסנו איתורי בתים והוא אומר לנו: "טוב, כל מי שאתם מזהים חמוש, עם אבנים, לא מעניין אותי מה - תירו, כולם חושבים שזה ריב חמולות". אחרי איזה חמש דקות אנחנו מזהים אבנים וזה, אני אומר לך, התחלנו...

...איך הפלסטינים הגיבו שיש יריות פתאום?

לא יודע, חשבו שזה ביניהם, לא יודע.

פגעתם בהם?

בטח. לא רק בהם. כל מי שהתקרב, כל מי שהיה בסביבה, אתה יודע איך זה. גם תמיד יש כאלה שסתם יורים. חשוד, חשוד, טה טה.

הם המשיכו עם הקרב?

היה ריב ריב שם, משהו חזק. זה רק החמיר. אני אומר לך, העיפו שם ידיים, רגליים. מחלקה ***, שהם כאילו היו המחלקה הטובה אצלנו - מה זה הטובה? מבחינה מקצועית המחלקה שלנו זה היה המחלקה שנותנים לה הכל, היינו תופסים תמיד נשקים. ומחלקה *** זה כאילו הילדים הטובים, שלא עושים כלום. הם עשו צ'קפוסטים, אתה יודע. היו רכבים שיצאו משם אנשים בלי ברכיים, בלי זה, המ"פ אמר להם: "אף אחד לא עובר, כולם עושים בידוק על הרכבים". הוא לא ידע באמת מי הורה את הזה.

המ"פ לא ידע על זה בכלל?

אף אחד לא ידע. זה כאילו היה פעולות יזומות של המחלקה... זה היה הקטע אצלנו: אנחנו לא נהיה פראירים, אנחנו לא זה. כן, קצת קיצוני. באמת זה היה ממש רע. נראה לי

באיזשהו שלב מסוים הבינו קצת שזה חיילים, אבל לא היו בטוחים, אתה יודע. כי הם לא האמינו שחיילים יעשו את זה, אתה יודע.

איזה עוד פציעות היו שם?

בעיקר ירו לרגליים. רגליים וידיים. פגעו גם לאנשים בבטן, לחלק.

מישהו מת?

אני לא יודע אם מישהו מת. דיווחו לנו על הרבה פצועים. מחלקה *** כל פעם עלו בקשר: יש אנשים פצועים, נראה להם פצועים קשה, לא יכולים לעצור את המכוניות. אנחנו יודעים מה זה, אז אנחנו עושים להם: "כן, בריב חמולות הזה גם יש חמושים". הרוב זה היה יריות שלנו. המ"פ אמר: תבדקו את האוטו, שאין נשקים וזה, אתה יודע.

...זה היה כזה תקופה שבכלל לא היינו חושבים יותר מדי כזה. כוס אמכ, נשבר לנו הזין, אתה יודע איך זה חברון. וממש היה ככה, נשבר לכולם הזין. היו כאלה, שמאלנים הגיעו לפלוגה: "בחיים לא הייתי מרים יד על ערבי", אתה יודע. יש לי חבר טוב שהיה אומר לי, רק אחרי שיצאנו הוא אומר לי: "אני לא מאמין שעשיתי את הדברים האלה בכלל".

הוא אכל על זה סרטים?

קצת, כן. המפקד תמיד הסביר לו: "מה, זה לא התפקיד שלך, התפקיד שלך זה לטפל בחיילים שלנו..." הוא כאילו אכל את זה.

אבל לא הרגיש בנוח?

כן. אין מה לעשות. הוא זרם, אין מה לעשות.

כמה אנשים היו שם?

הרבה. בסביבות 150 אנשים. היה ריב חמולות ממש.

איך ילדים הגיעו לשם?

ילדים גם באו, אתה יודע. ילדים צועקים בצד. הכל, היה שם בלגן, משפחות שלמות אני אומר לך יצאו שם. אתה יודע איך זה ריב חמולות. ראיתי הרבה אבל זה היה משהו באמת ענק. ואנחנו רק החמרנו את זה, כשהם רואים אותם ורואים פצועים כאילו ככה, אז המשפחות רק נהיות יותר... התססנו את העניינים שם. איך המפקד היה מרוצה כאילו מי יודע, חיסלנו את ראש החמאס בחברון.

חילק צ'ופרים?

איזה צ'ופרים? "טוב מאוד, אנחנו עושים את העבודה שלנו, מחזירים את יכולת ההרתעה של צה"ל". בכלל הם לא ידעו שזה אנחנו. וזה הכל היה בתוך המחלקה, אף אחד לא יודע.

... אז היתה הפעם הראשונה שהיה דבר כזה?

לא, היינו תמיד עושים בלגן. תמיד היינו מרביצים לערבים ותמיד היינו באים, שוברים חלונות של מסגדים, זורקים נפצים פנימה ואז יש הפס"ד ואנחנו יורים גומי. ואז הם יוצאים עצבניים ואז אנחנו מפרקים גומי. הלם, גומי, גז, כל זה.

היה לכם תחקיר על זה אחר כך?

לא, לא דיווחנו. היה פצועים, שאלו אותנו מה היה. "ריב חמולות", לא מרחיבים יותר מדי. מכות, יריות ביניהם, וזהו. לא מרחיבים על זה יותר מדי... אני זוכר פעם אחת אחרי זה,

אחרי שכבר היה את הירי, עצרנו איזה אוטו, ירדנו כבר מבדיקות, עצרנו איזה אוטו, כנראה איזה מישהו חטף כדור פה.

מתחת לכתף?

כן. אמרו לנו, ואנחנו רואים, כולו שפריצים של דם. זה עושה: "לא, אני עושה לך בדיקה באוטו", המפקד. אנחנו עושים כזה: "טוב, תשמע, הוא סתם ימות לנו פה במחסום". "לא", היה לנו מ"פ קצת דפוק, לא משנה. ההוא אומר: "אתם לא משחררים אף אחד עד שאתם בודקים אותו, אף אחד". והמ"פ הזה, הוא היה קצת משוגע, באמת הוא היה משוגע. היה הפס"דים, היה תופס אבנים, זורק לערבים על המכוניות, שובר מכוניות.

בוא נחזור למחסום. אתם מסיימים את ההפס"דים, יורדים, עושים מחסום. מגיע רכב.

הוא טוען שזה כדור. הוא עושה: "ירו בי, ירו בי". אמרנו לו: מי ירה בך? "ההוא שמה, ריב", כי הם לא ידעו מי יורה. ירו בהם. בקיצור בלגן. שואלים אותם, אתה רואה את האנשים שם לחוצים: "מי זה?". אומרים לנו, איך קוראים לזה, ראש הבית, לא שייח', לא זוכר את השם של זה, משהו כמו ראש הבית כזה. אני לא זוכר איך הם קראו לזה, איך הם קוראים לבן אדם הזה. בקיצור, כאילו איזה מישהו חשוב. אז אמרנו: "טוב, תשמע, לא נעים". "לא, אף אחד לא לשחרר אותנו, תוציאו את כולם מהאוטו. מבחינתי גם הוא ייצא".

מי אומר את זה?

המפקד.

סמל? מ"מ?

סמל. מ"כ, מפקד. מפקד רגיל פשוט.

אז מה קורה?

הוצאנו את כולם, הפכנו את האוטו, לא מצאנו כלום. אני אומר לך הפכנו, פירקנו דלתות, הכל.

כמה זמן זה לקח?

אנחנו שוברים, זה היה שבירות, שניות. דקה שוברים את כל האוטו. היו באים עם סכינים, קורעים לך את הגגות, הכל. לא היינו משאירים אוטו. בוא נגיד, אוטו אחרי טיפול רוב הסיכויים שהוא לא היה במצב ממש. זהו, ואז שחררנו אותו, אחרי שגם עשינו על האנשים בידוק, אתה מבין?

תעודות זהות או בידוק גופני?

בידוק גופני.

אתה מדבר על כך שהיתה איזשהי פריצה לקסבה.

פריצה לקסבה, כן.

מתי ולמה?

בעקבות, המתנחלים טוענים, יכול להיות שזה קרה. לא יודע... טוענים ששני ילדים פלסטינים הגיעו איכשהו לאברהם אבינו, ברחו. בעקבות זה 15 אנשים, מתנחלים, מגיבורי הארץ, מילדות בנות שמונה ועד מתנחל עם נשק, נכנסים דרך שער ארבע־חמש לתוך הקסבה המערבית. קודקודון (מפקד) ארבע־חמש (עמדה) לא יכול לחסום 15 אנשים, מודיע על זה בקשר. פטרול 30 שלנו, שכרגע נמצא בתוך הקסבה, במשך עשר דקות מנהל אחריהם, רודף.

ואתה איפה?

אני כרגע במוצב, פשוט הוקפצתי אחר כך ככוח נוסף פשוט. נכנסים החבר'ה, פטרול 30 מבצע זה, ילדה אחת צועקת למישהו: אוסקות, אוסקות (שתקי), בזמן שהבן אדם הזה יכול לדרוך עליה ולמעוך אותה. כמובן שהתושבים הפלסטינים יודעים - תגובה גוררת תגובה, לכן כולם נמנעים שמה מתגובות כלפי יהודים. הילדים צועקים, מנהלים זה, בינתיים פטרול שלנו רודף.

רק צועקים?

רק צועקים על פי הבנתי, כן. נכנסים, צועקים שמה, כל מיני דברים כאלה. יענו, כזה הפגנת נוכחות יהודית בקסבה. לא יודע מה זה היה המעשה המגוחך הזה. פטרול שלנו רודף, מגיע חפ"ק (חוליית פיקוד קדמית), מתחיל לרדוף אחריהם. יצא שם גם כמה קללות של המתנחלים על אחד מהחיילים האתיופים שלנו.

מה זאת אומרת?

בסגנון של: למה, בשביל זה באת מאתיופיה? בוא נגיד שמתי שבא להם הם מתכסחים ככה על האתיופים שלנו בלי רחמים...

ואחר כך הם באים אליך?

לא, ואז הוקפצו מלא כוחות, יסמ"ג (סיירת מג"ב), אנחנו. ואז אני מגיע לשמה, חוסם איזה שער, דוחף איזה בת. דוחף? הלוואי שזה היה דוחף. זה היה יותר: ילדה, אני עומד לסגור את הדלת, לפני שאני אמעך לך את האצבעות בואי תזוזי. אז ישר האמא: "אל תיגע בבת שלי". אם לא הייתי נוגע בבת שלך כנראה שגם לא היה לה הרבה אצבעות עכשיו. פותחים שער אחד שהיה חסום שם, פורצים לכל מקום.

שער למה?

שער חמש זה שער שיש לו סוגר כזה מהצד היהודי. אז פותחים אותו, נכנסים פנימה. בינתיים רודפים אחריהם לכל מקום. מן כזה דברים שאתה רק רואה בטלוויזיה. כל המשטרה והצבא רודפים אחרי המתנחלים. ואז אני ועוד ארבעה חוסמים לגמרי, יענו שרשרת אנושית, את השער. ואז יושבת שם איזה ילדה: "אתם, אתם מגינים עליהם, אתם זה, אתם זה".

היתה אלימות כלפיכם?

כלפי הקצין שלי, שהיה פטרול 30, הוא יותר חווה שם, יענו דחפו אותנו, כל מיני דברים כאלה. הוא כבר הגיש על זה כמובן עדות במשטרה והכל. הוא ממש יצא עצבני עליהם בצורה לא הגיונית כי הוא ממש נעלב שם מהעלבון כלפי החייל שלו וזה עוד יותר חימם. ממש עצבן אותו איך שהם התנהגו שם. הם ממש באותו יום היו נוראים מתמיד.

איך זה מסתיים?

מגיעים לשם כמה עשרות טובות של כוחות צה"ל ומשטרה, מגרשים אותם. בשלב מסוים פשוט מתפוגג הרצון שלהם להמשיך להילחם ואז הם הולכים.

אף אחד לא נעצר שם?

לא, ממש לא. זה די מגוחך כל מה שהולך שם.

עדות מס' 15, חברון

ובסופו של דבר, כשאתה חוזר למוצב בסוף הפטרול, ויש את השקט הזה של לפני שאתה נרדם, שהוא מאוד קצר ואתה מתקשר הביתה, או לחברה, והיא שואלת אותך, "היי, מה נשמע", "בסדר". "מה עשית היום?", ואני לא יודע, כאילו ואתה חושב פתאום על הדברים שעשית, ואתה פתאום מסתכל על זה טיפה מהצד, ועד היום היא לא יודעת הרבה על השירות שלי בחברון כי פשוט לא ידעתי איך להגיד לה מה עשיתי היום, או מה עשיתי בשבוע האחרון בלי להתבייש בעצם. לזה אני מתכוון כשאני אומר שאני מיוחד לחשוב על מה אם היינו נשארים כי התחושה הזאת של לא להיות מסוגל מול עצמי להגיד, לבן אדם הכי קרוב אלי בעולם, לא להיות מסוגל להגיד מה עשיתי, זה בשבילי התעודת עניות הכי גדולה. ככה אני מסכם את זה.

עדות מס' 16, חברון

...לא תמיד אבל לרוב. זאת אומרת כי אם אתה כבר נכנס לבית, אז אתה כבר עושה חיפוש. המטרה של החיפוש בסופו של דבר היתה, הסבירו לנו גם למה עושים את זה ככה. זאת אומרת מן הסתם ערימה של בני גרעין שמאלנים שבאים ואומרים, "אה מה, למה נכנסים ככה

סתם לחדרים ולבתים ולזה", אמרו לנו "תשמעו, המבנה של חברון הוא כזה שאין לנו אפשרות ליצור קו גבול כמו נגיד ביישובים בשומרון, שהיישוב מגודר. אז הטרור פה יכול לצאת מכל בית. אז מה שאנחנו עושים, אנחנו בודקים רנדומלית את כולם". עכשיו מה זה רנדומלית? כדי שזה יהיה יעיל, זה צריך להיות בשעה שכולם בבתים. אז זה בלילה. מטרה זה כביכול side-effect וזה side-effect אבל בסופו של דבר זה גם, כמו שאני רואה את זה, זאת היתה גם מטרה. כי בסופו של דבר, המטרה היא גם ליצור פחד. זאת אומרת ליצור מצב שבו כולם ידעו שצה"ל יכול להגיע בכל רגע. בכל רגע נתון, פטרול של צה"ל יכול להיכנס ולבדוק את הבית.

עדות מס' 17, חברון

להיות טי"ף (משקיפים בינלאומיים בחברון) זה חרא. עוד דוגמה קלאסית לעוד מישהו להיות חרא בחברון. טי"ף באופן קבוע מקבלים ככה קבלת פנים חמה. מתי שהם יורדים מאבו סנינה, ככה איזה אבן או שתיים על המכונית. ככה צ'ופר.

מהמתנחלים?

ברור. כי הם טי"ף פשוט.

ומה אתם עושים?

אני יכול לתאר את המשפט שגם אמרתי לאחד מהם. אני אתאר את זה בעברית. הוא עושה לי: כרגע זרקו עליי אבנים.

איפה אתה פוגש אותם?

הוא בא, הוא חוזר לגרוס. אני עושה לו: כן, אני יודע, בשביל זה קראו לי לפה. ואז אני עושה לו: טוב, תקשיב, אתה יודע שבסופו של דבר הם בני פחות מ-14 ואין לי מה לעשות. ואז, במילים האלה: אני יודע, סתם רציתי שתדע. כאילו, הוא כבר מודע לזה ואין פשוט כלום לעשות, כלום לגבי הדבר הזה.

אז מה באופן כללי הנהלים שאומרים לכם לגבי המתנחלים?

שכלום. תשאל את הסמ"פ שלי, שבאמת מת לעשות משהו נגדם, מה באמת הנהלים... כל פעם שמגיעים פעילי טי"ף או CPT (ארגון מתנדבים נוצרי - Cristian peace teams) אז זה, לפני שכמובן אסרנו באופן מוחלט מפעילי שמאל או כאלה להיכנס לאברהם אבינו, פשוט פעם אחת הם נכנסו ואמרתי להם: "תעשו לי טובה, אל תיכנסו. אני לא יכול לקחת את מה שיקרה לכם". הכי הצחיק אותי, עברה קבוצה יענו כל פעילי CPT עברו, קבוצה של 20 איש ואני הייתי קודקודון (מפקד) גרוס ואני עושה להם: מה אתם עושים פה? אי אפשר להתבלבל עם CPT עם הכובע האדום הנוראי שלהם, מה אתם עושים פה? עושים: "למה, מה, יש בעיה?". אני: תיאמתם את זה עם מישהו? אמרתם שאתם מסתובבים פה? קבוצה

ענקית, יענו אי אפשר להחביא כזה דבר. אני ממש הרגשתי פחד שיקרה להם משהו.

איפה הם הסתובבו, בשוק הסיטונאי?

לא לא, סתם על ציר דוד. שוהדא בשבילך.

יש איזה הנחיות לגבי הקבוצות של בני אברהם?

בני אברהם (קבוצת פעילים המקיימת סיורים מודרכים בחברון) מגיעים, אסור להם להיכנס כמובן לכל אברהם אבינו. אני מת לדעת איך זה הגיע למצב שיהודי אסור לו להסתובב בשטח ציבורי של יהודי. פשוט לשמאלנים...

יש הנחיה שאסור להם להיכנס לאברהם אבינו?

כן. יש הנחיה מפורשת שאסור לפעילי שמאל וארגונים בינלאומיים להיכנס לכל בית הדסה, אברהם אבינו וכל אלה.

עדות מס' 18, חברון

עשינו פטרול, זה חריגה קשה מגבול גזרה. עזוב, זה לא משנה.

למה?

כי תמיד היינו חורגים, כדי שלא יידעו איפה אנחנו נמצאים. היה חלק עם אלות בווסט. הגיע לסיטואציה, אנחנו הולכים ברחוב, פתאום עוצרים מכוניות, סתם עוצרים, בודקים, שוברים דלתות וזה, לא משהו בטוב. שוברים, באמת, את הדלת מבפנים, שאולי מחביאים שם נשק.

מי החליט שעכשיו עוצרים רכבים לבדיקה?

סתם, החיילים, אפילו המ"כ לא... מי שהיה עוצר, אז סבבה, בסדר. "תשברו אותו", ככה הוא היה אומר, "תתפרעו".

המ"כ?

רוב הפטרולים שהם היו אכזריים, זה היה איתנו. זה היה במקרה שכל ההכי אכזריים שהיו אצלנו במחלקה יצאו. הולכים, פתאום עוצרים אוטו, מישהו ישר יוצא: "אני ממהר לבית חולים", כאילו בלחץ. לא מעניין אותנו, תחזור לאוטו עכשיו. בצעקות, צעקו עליו. "מה, מה זה הדיבור הזה?". בקיצור, יצאו עליו, פיצצו אותו וזה. ואז האבא בא לצאת, איך שהוא בא לצאת, בן אדם מבוגר, מישהו שלף את האלה, בום, שבר את השמשה של המכונית. אני אומר לך, ניפץ ניפץ. התחילו שם בלגן, הכניסו את הבן אדם הזה פנימה, עם האלות.

את מי?

זה היה בן אדם בן איזה 20, משהו כזה. הזה שצעק: אנחנו ממהרים לבית חולים. יש לי דודה, מישהו לבקר שם, לא יודע מה.

הכניסו אותנו לאן?

לבית, בדיוק ליד, נכנסנו לאיתור בית. הכניסו אותנו, עם האלות ברזל האלה הביאו לו פה מה זה פצצות.

בשוקיים?

כן. אני אמרתי: בוא'נה, כאילו אין, לא ריחמו עליו.

כל הפטרול נכנס לבית?

כולם, בטח, כולם נכנסים לאיתור ושניים מאבטחים בחוץ.

מה עם המכוניות?

לא, מה אכפת לנו מהמכוניות? שיחסום את התנועה, נראה לך שאכפת למישהו? זה הגיע למצב כזה, מבחינתנו שכל הכפר הזה יישרף. ככה.

ואיך האירוע הזה נגמר?

שברו אותנו, אמרו לו: "עוד פעם אחת אתה תדבר עם הצבא, אתה מבין מה יקרה לך". "כן, כן, גם". הוא כבר הגיע למצב שהוא בוכה וזה. אחרי שהוא אכל כמה אלות פה בצלעות וזה. נראה לי הוא הלך אחרי זה לבית חולים לטיפול. הוא הבין את המסר ושחררו אותו. שחררו אותנו עם אוטו שבור, אחרי שפירקו גם את האוטו.

עדות מס' 19, חברון

הייתי קודקודון (מפקד) ארבע־חמש בשבת. קודקודון ארבע־חמש זה פשוט העמדה ביום שבת, זה מה שאני רושם לעצמי: המשימה שלך זה להגן על הבתים הפלסטינים מפני ילדים קטנים ונוראים יהודים. נקודה. זה המשימה שלך ביום שבת. יום שבת הם עוברים ככה חמולה של עשרה, ישר אתה כמו המלווה המבוגר שלהם. הילדים הם נוראים, באמת, הם זועעות. ההורים יודעים, או־קיי, אנחנו לא יכולים לעשות כלום. אבל איכשהו הם מחדירים בהם כל כך הרבה שנאה. הם באים לכל הצומת הזה של הארבעה בניינים, בין עמדת ארבע־חמש לעמדת תנובה שלנו, למשולש תנובה, ובעצם ממש סוגרים להם את השאלטרים לפלסטינים ופותחים להם ברז מים ומקללים את הילדון שכרגע עובר שם. כל מה שעשיתי שם במשך שש שעות זה היה ללוות ילדים קטנים מנקודה א' לנקודה ב', מנקודה א' לנקודה ב'. ואין לך ברירה.

...אני רואה, בחסם עבד, אני רואה אישה פלסטינית יוצאת, ישר אני אומר: "סטנה שווי" (חכי שנייה), מסתובב, כאילו משמש, כאילו אני אומר, אני לוקח על עצמי את הסיכון שהיא עוברת דרך ההמון הזה ולא קורה לה משהו. אני עוצר אותה במקום, מסתובב, בינתיים איזה שני ילדים קטנים באים אליה, היא היא, עם הפיידים שלהם, יענו מקרבים אליה, יענו בתור

בדיחה: 'סתכלי פלסטינית, אש אש. אני פשוט מסתכל. לכו מפה ילדים קטנים ומעפנים לפני שאני אדרוך עליכם. כאילו, באמת. זה כאילו הם מגיעים לרמות, אני לא יודע מאיפה הם מקבלים כל כך הרבה שנאה. אני יורד מאחת מהעמדות שלי ופשוט ילד בן ארבע עושה לי: "הרגת כבר ערבי?". ילד בן ארבע, שלוש, משחק בחול, שואל אותי את זה. אני עושה לו: מה, למה, ילד, מה קרה? "ערבים הרביצו לי". ישר אני: מה? ילד, מה קרה, מי הרביץ לך? ואז אני מבין שבעצם לא באמת הרביצו, אבל הכניסו לו את זה איכשהו לראש שערבי הרביץ לו כאילו באיזשהי תקופה, באיזשהו זמן שמעולם לא קרה. מאיפה כל כך הרבה שנאה? זה באמת, זה אחד הדברים שהכי... מכניסים בהם כל כך הרבה שנאה.

ערות מס' 20, חברון

היינו עושים מבצעי נקם כאלה.

לנקום במי?

כאלה שזרקו עלינו אבנים.

אבל אתם לא באמת יודעים מי זורק עליכם אבנים?

מלשינים עליהם פשוט, ילדים שתופסים אותם, מפוצצים אותם מכות, שהיו ליד, עד שהם לוקחים אותנו לבית שלהם. ואתה מזהה אותם, אתה רואה אותם בטריג"יקון (כוונת אופטיית לנשק) מרחוק.

מאיזה מרחק?

מאה מטר אתה מזהה את הבן אדם, אז אתה תופס אותנו אחרי זה, אתה יודע שזה הוא.

איך אתה זוכר?

לפי החולצה. הרבה פעמים הם מחליפים בגדים אבל. אני זוכר, היינו תופסים אותם, לוקחים להם את היד, רואים אם יש לכלוך על הידיים, אם יש אדמה זה, אם הם זרקו אבנים.

זה ישר אחרי זריקת האבנים?

כן, ישר. היו גם כאלה שיום אחרי, שלא היינו בטוחים, אבל אמרו לנו שזה הוא, אז זה הוא.

...מה עם נשים? מה עשיתם לנשים?

האמת שלא יותר מדי. נשים זה כבר מחוץ לתחום יותר.

זה היה מוסכם על כולם?

כן, זה היה הגבולות. שזה כאילו עדיין לכבד. יש את הקטע של: מה, זה אישה, צריך לכבד בכל זאת אותן. כמה שהן מגעילות וזה, אתה עדיין צריך לכבד אותן. אתה יודע שאם אתה פוגע כבר באישה... היה פעם אחת שעשינו הפס"ד חזק.

עשיתם הפס"ד?

עשינו, גרמנו לו להיות. תפסנו איזה ילד, האמא ישר באה לקחת אותו. לא נתנו לה. התחילו לריב איתה עליו: לא נותנים לך אותו, הוא זרק אבנים. "לא, לא, לא", התחילה דחיפות עם החיילים, ישר איזה חייל הביא לה סטירה. ישר בום, באותה שנייה כל המשפחה יוצאת מהבית. אתה יודע איך זה, אמא, אישה, כשאתה פוגע באישה - אין מה לעשות. ואז התחיל הפס"ד והאישה הביאה לו סטירה, התחילו מכות, בלגנים... היו מקרים כאלה הרבה דווקא כשאני חושב על זה. אמא באה לקחת את הילד שלה, לא נותנים לה. הוא בא להלשין, היא קולטת שהוא הולך להלשין, היא מפחדת שהוא ילשין, אז תופסת אותו: "לא, מה פתאום?". זוזי, איפה הוא? מביאים לו סטירה לידה, היא ישר מתחילה לריב עם החיילים, בום, מישהו מביא לה סטירה ואז מתחיל מכות, בלגן.

ערות מס' 21, חברון

אין, אתה לא יכול לעשות את זה, זה לא מצב שאתה צריך לשים בו ילדים, כל כך הרבה כוח. זה משחית להם את המוח, הם מתחילים להסתכל על דברים בצורה מעוותת לגמרי. גם אתה יודע, אתה סוגר כל כך הרבה, זה נראה לך כבר המציאות. פתאום מגיע לתחנה מרכזית ירושלים ואתה כזה כולך, בוא'נה, מה קורה פה?

איך השביע עליך המעבר?

מחברון לאן? לירושלים? בוא'נה, זה כל כך קרוב. כאילו כמה זה, זה 50 דקות, 40 דקות נסיעה, זה עולם אחר לגמרי.

מה שונה?

דבר ראשון זו עיר. בסדר, גם חברון זה עיר, אבל זה עיר עיר, זה לא נראה כמו כפר ענקי. זה נראה כמו עיר עם אוטובוסים ואנשים שהולכים שם, אנשים יהודים בעיקר. אנשים לבנים. אנחנו יותר לבנים מהם, אין מה לעשות. זה לא נורמלי. פתאום כולם מדברים עברית במקום ערבית, האנשים, לא החברים שלך. כולם מדברים עברית, אתה מבין מצוין מה כולם אומרים ואתה גם נוסע הביתה. זה כאילו אתה חי בשני עולמות כאלה. אתה מגיע לפה, לבית או אפילו לתחנה המרכזית, אתה עולה לאוטובוס הביתה וכזה טוב, קאט, בסדר, מפסיקים.

מפסיקים מה?

מפסיקים את כל מה שהיה מאחורה. כל מה שקורה בחברון, בצבא, עכשיו נפסק. אני כאילו בן אדם אחר. אתה כאילו בן אדם אחר... אתה כל הזמן זה רק, גם במעצרים, אתה לא ישן איזה יומיים כבר ואז עוד מביאים לך עוד מעצר, אתה רק: מה אנחנו צריכים לעצור, תלכו שני אנשים, תירו לו בראש, עזבו אותכם בשקט, מה אתם צריכים לעצור

אותו. אין לך כוח. תשמע, לפעמים זה גם ממש קשה לעשות את הקאטים האלה, בעיקר כי צריך לשים את הרגשות שלך בפוס כזה, בפאוז, כמו במערכת, ככה איזה שבועיים-שלושה ואז אתה חוזר באוטובוס, אתה עושה פליי עוד פעם ומתחיל להתגלגל עוד פעם. פתאום יכול לאהוב ולהיות הרבה יותר רך גם עם אנשים. אתה לא נוקשה כל כך, גם כלפי חברים שלך, אתה נהיה כבר הרבה יותר מחוסן לרגשות שלך.

עדות מס' 22, חברון

מצאו פיתרון באיזשהו שלב ממש יעיל שיפסיקו לזרוק אבנים. תופסים נגיד ילד שזורק אבנים, דבר ראשון, אם אתה מביא אותו לאבא שלו, אז הוא נותן לו מכות רצח, האבא לילד... אבל אם תופסים ילד וקוראים לסיור ומכניסים את הילד לסיור ונוסעים לקצה השני של העיר ושם זורקים את הילד מהסיור, הוא צריך ללכת ברגל את כל עיר וגם הוא קיבל מכות.

בג'יפ?

בג'יפ ובדרך, כל הזמן.

סטירות, בעיטות? או מה?

גם וגם. היה לנו אחד *** ,הוא היה בסיור, ירד מהסיור רגע, מישהו צעק לו כוס אמכ. ירד מהסיור, הוריד את הקסדה, שם למישהו בפנים. ממש פתח לו את הפנים. גם מכות עם מקלות.

איזה מקלות?

מקלות מעץ, כמו של פטיש חמש, כמו של גרזן.

היו לכם מקלות בווסטים?

החרמנו להם. להם היו, בחנויות וכאלה.

זה פטיש.

לא, בלי הפטיש, בלי הברזל, רק המקל עצמו. הולכים עם זה, כמו מקלות פז"מ, גם אחר כך... מה הקטע? הילד גם מקבל מכות מהפטרול, גם בסיור, גם זורקים אותו בקצה השני של העיר וגם הוא צריך ללכת דרך עמדות שמירה, מוצבים, פילבוקסים. אז גם בדרך הוא מקבל מכות. גם דרך גרוס ואברהם אבינו וגם שם הוא אוכל מכות. אז כל הדרך הזאת לא רק שהוא הולך, הוא גם אוכל מכות כל הדרך.

מה טווח הגילאים שעצרתם?

מילדים בני 13 ל-50. יותר, 60.

אדם בן 60?

לא, זה בעיקר נערים, אנשים בני 30 ככה. המבוגרים שם הם דווקא, הם מנסים להרגיע אותם.

משפחת שרהבתי, הבית שלה נמצא ממש על הארגז חול של התושבים היהודים בחברון. ממשלת ישראל היא זאת שמממנת בעצם את הבנייה של הבית הזה. זה דבר ראשון. בעקבות זה שכמובן התושבים היהודים הם אלה שניפצו לו את הבית. בעצם כל החצר שם מוקפת בחומה, שזה מה שמפריד בעצם בין היישוב היהודי לזה. אני פטרול 30, עומד לסיים את הפטרול שלי ובדיוק בבוקר של הפטרול שלי מתחילה הבנייה בבית. מכניסים דרך שער חמש וארבע אנשים, דרך שער ארבע ומשם לבית שלו. באותה תקופה החפ"ק (חוליית פיקוד קדמית) צמוד לבנייה לכל אורך השעות. איך שאנחנו נכנסים, מסתכלים למעלה, פתאום אני לא זוכר מי אמר: אוי, שיט. אחת מהמתנחלות הכי גדולות בחברון, הבית שלה והחלון שלה משתקף לחצר של שרהבתי. ישר: "צבא הגנה לפלסטין", כולה הולכת בחלון, "אוי ואבוי, אוי ואבוי". כאילו מי ישמע, התחילה הבנייה. ואז אני מתחלף עם הפטרול שלי כי באותו הרגע ידענו שיהיה נקודת חיכוך נורא גדולה, כל הקטע הזה של בית שרהבתי. אז פטרול 30 היה חייב להיות שם ואם לא פטרול 30 כרמל (כיתת כוננות) א', כאלה. ואז אנחנו חוזרים למוצב, מוחלפים, הופכים להיות כרמל ב'. ואז מתחיל שם הבלגן. מזריקות ביצים, זריקות אבנים, וכל זה כמובן תושבים יהודים לתוך החצר הזאת, פוגעים במשטרה, פוגעים בכל הבא ליד. פוגעים באחד הסמלים שלי עם ביצה בקסדה. הכי הצחיק אותי - הצחיק? - שאני שומע בקשר פתאום את המ"מ שלי צועק: אבנים אבנים אבנים. בום, זורקים גל אבנים על הזה. הם פשוט באו עם ארגזים ופשוט זרקו אבנים מלמעלה פנימה לתוך החצר.

זה אותם אנשים שגם הזמינו אתכם ביום שישי (לארוחת שבת)?

עוד פעם, זה הקטע, שהם עושים את ההבדלה בין האירוע של יענו אנחנו מגינים על הזה, לבין השמירה. זה הקטע הכי מזרז אצלם. בשונה משאר המתנחלים, שכביכול צבא הגנה הגדיל ראש וכל זה, הם ממש מבדילים. זה רק אצלם, אצל המתנחלים האלה, שהם נורא מעריכים את ההגנה, מצד שני הם, לא יודע איך להסביר את זה.

כמה זמן הדבר הזה נמשך?

לא זוכר אם זה היה שעה, אולי פחות. מתחילות לעלות יהודיות לאחת מהעמדות, לא יודע, לנסות לכבוש איזה עמדה שלנו. איזה דברים הזויים.

מה אומרים לכם בקשר לעשות?

פשוט להגיע לנקודה, ואז הכווינו אותנו. הנקודה, תמיד שדיברו על מתי שיש הפס"דים (הפרות סדר), ערבי או יהודי, זה עדיף כמה שיותר דרגות מעל. אז מתחילים להגיע הסמג"ד, מלא כוחות משטרה. אנחנו מגיעים, נגמר האירוע. נגמר בעצם גם היום עבודה של זה.

מישהו נעצר?

לא.

כנסתם לאברהם אבינו? עליתם על הגג? דיברתם עם המשפחה, עם האבא, עם האמא? צעקתם על הילדים?

כלום. אי אפשר לעשות להם בדיוק משהו מיוחד. בסופו של דבר אתה די חסר כלים. אפילו היסמ"ג (סיירת מג"ב) שהגיעו לשם לא בדיוק, אף אחד לא מעז בדיוק להתעסק איתם, לא יודע מאיזה סיבה.

במה זה מתבטא כשאתה אומר לא מעז?

לא יודע אם זה לא מעז. אף אחד לא רוצה לפתוח את זה או לא לעצור שם אנשים. אני לא יודע מה הסיבה הרשמית לכל הבעיות האלה. מצד אחד אני מבין למה אנחנו מתעסקים בזה כי אנחנו לא המשטרה וכביכול אנחנו כוח מוסמך לעצור את כל מי שאנחנו רוצים, אבל כן, בטח.

אומרים לכם שאתם כוח מוסמך?

כן. אומרים לנו וזה כמו בדיחה להגיד לנו את זה. זה גם מה שהמח"ט, סמח"ט אמרו לנו, אבל זה כלום.

קרה שעצרתם מישהו?

לא.

איך אתם מגיבים שהמח"ט אומר את זה?

אנחנו פשוט לא מצליחים להבין למה אומרים לנו את זה. זה פשוט כלום מה שאומרים לנו. אתה לא יכול להשתמש במה שהם אומרים לך באמת. אנחנו מגיעים לשם, נגמר, ואז אני פוגש את אותו דוקטור המפורסם (אחד מתושבי חברון שהוא הרופא של היישוב היהודי בחברון) פוגש אותו באברהם אבינו ואז הוא עושה לי: "אתם והמשחקים שלכם, פלסטינים-צבא". אותו בן אדם, הוא עושה לנו: "פעם קודמת זה נגמר בפצוע, וגם הפעם זה ייגמר. היהודים", הוא הגדיר את זה ככה, "היהודים לא יתנו ללבנה אחת להיבנה בבית שרהבתי". בזה הוא הגדיר את זה, "היהודים לא יתנו ללבנה אחת להיבנה בבית שרהבתי", ופשוט ממשיך. ואז ביררתי מה זה היה. לפני חצי שנה או שנה וחצי, כרגע שכחתי, אותו מקרה היה, שפשוט שני פלסטינים, אחד במצב קשה, אחד במצב קל. ובזה זה נגמר פשוט, מקרה שרהבתי.

עדות מס' 24, חברון

לא היו מקרי ירי בחברון?

לא של ירי חי. אלפ"ה (אמצעים לפיזור הפגנות). אלפ"ה יש שם בלי סוף.

מה זאת אומרת?

גז, ררנ"גים (כדורי גומי), הלמים.

נגד מפגינים?

הפלסטינים) היו זורקים עלינו אבנים. זה מין משחק כזה לילדים שם, מעבירים את הזמן ואתה זורם איתם כי גם לך זה מעביר את הזמן. הם זורקים אבנים, אנחנו יורים גז, ררנ"גים, זורקים עליהם חזרה אבנים.

הייתם מתגרים?

כן, ברור. היו מקרים שאנשים גם היו תופסים, מי שידוע לדבר ערבית תופס ילד, אומר לו: "אם אתם לא מתחילים לזרוק עכשיו אבנים, אני מזיין אותכם". להעביר את הזמן.

רציתם שהוא יזרוק אבנים?

כן, הוא וחבר שלו זורקים אבנים, אתה יורה גז, אתה יורה ררנ"גים. צחוק שם. איזה יום היה הפגנה ממש גדולה ובאו חפ"קים (חוליית פיקוד קדמית) וזה, בלגן. היה הפגנה-הפגנה. עלינו שם על איזה בית, איזה שש קומות, הסתכלנו. הלכנו ארבעה לתוך הבית למעלה, לגג, שניים נשארנו למטה, הסתתרו ככה בפינה. אומרים בקשר: "אתה רואה את הילד עם החולצה האדומה?". כן. "הוא זורק אבנים". טוב. תופסים את הילד, מעלים אותו למעלה לבית. אז שם יש אחד מהחבר'ה שידוע לדבר ערבית ממש טוב ומתחקרים אותו.

מה יש לתחקר?

יש לתחקר. למה אתה זורק אבנים, מי אתה, מה אח שלך עושה, מה זה. נותנים לו קצת מכות, משחררים אותו. זאת אומרת, אוזקים אותו, שמים לו את המעיל שלו על העיניים. לפעמים גם שוכחים שהוא איתך אז הוא נכנס באיזה מנורה שם בדרך או מחטיא מדרגה או מתגלגל במדרגות קצת.

עדות מס' 25, חברון

עוד מקרה נוראי שהיה לי. הייתי פטרול 30 ואז אחד הפלסטינים ניגש ל-38, שזה המעבר בין הקסבה ליישוב היהודי, בא, עושה לנו: "מפגינים לי את הבית, מפגינים לי את הבית". אבנים וכאלה. אני עושה לו: מה זה. גר בציר הזה. ציר הזה זה בעצם, ציר הזהב שיושב מתחת לבית הדסה, ואז שלאלה קטנה, שלאלה גדולה. ציר הזהב כולו סגור פרט ממש לקצה שיש שם בניין שממש יושב צמוד לבית הדסה. כל החלונות שלו כמובן מרותכים, הצבא ריתך לו את החלונות לכיוון בית הדסה, אז הוא לא רואה מה קורה בבית הדסה אבל בית הדסה רואים לו את הקיר. (אני) מגיע, מתלווה אליו ופשוט רואה את הבית שלו, יש לו שני חדרים כזה ואז החדר שינה, כל המשפחה שלו בחוץ רועדת. ופשוט רואים בפינה של הברזל, רואים פשוט חור שפשוט עשו מצד השני עם פטיש חמש, היהודים. וכל זריקה של אבן על הפלטות ברזל האלה נשמע כמו בום ממש רציני. זה בחדר שינה. זה

מקרה שממש הרתיח אותי. התקשרתי למ"פ שלי בכעס, ממש בכעס, כי לא הצלחתי להשיג אותו בקשר אז עליתי מולו בזוה. הוא עושה לי: "רק תזכור משהו אחד, כשאתה מדבר עם הרבש"ץ תזכור שהוא מכוחותינו". כי הוא הבין את הכעס שלי. הוא גם באותה סיטואציה היה ממש עצבני, כי אתה מגיע ואתה כבר רואה חור שיש בצד הפלטה שהם עשו מפטיש חמש.

אני רוצה להבין, עשו חור בקיר?

עשו חור בקיר ורגמו להם את החלונות כאילו. זה מקרה שממש הכעיס אותי.

מה עשית במקרה הזה, הזמנת משטרה?

התקשרתי לרבש"ץ (אחראי הביטחון של ההתנחלות). אנחנו מגיעים לשם ואז אני בא מהבית של בית הדסה, פוגש את פטרול הדסה שהם כביכול באזור, מספר להם מה קורה. בינתיים אני רואה חבורה של ילדים קטנים בצד: "יה, אנחנו פוצצנו את הבית", כולם שמחים, כולם מאושרים. פשוט באותו רגע רציתי לא יודע מה לעשות לילדים האלה כי הם כל כך שמחו מזה שהם פוצצו את הבית, כאילו הם עשו את המעשה הכי טוב עלי אדמות. זה אחד מהמעשים שהכי עצבנו אותי. משפחה כל כך...

למה התקשרת לרבש"ץ, זה הנוהל?

זה היה הנוהל, להתקשר לרבש"ץ. וכמובן גם להתקשר למשטרה, אבל עד שהמשטרה מגיעה זה בערך עשור, מסיבה ברורה.

הרבש"ץ הוא הראשון שמגיע?

הוא הראשון שמגיע.

מה הוא אמר כשהוא הגיע?

מסתכל, הוא עושה: "בסדר, אני יודע". זהו.

הוא דיבר עם הילדים?

יכול להיות. לא יודע.

מה הסמכויות של הרבש"ץ?

אין לי מושג מה הסמכות שלו שמה, אין לי מושג. הוא בן אדם טוב, נחמד, תומך צבא והכל, אבל מצד שני הוא מבתוך היישוב הזה.

איפה הוא גר? בבית הדסה?

הוא גר באחד מאלה, כן. והוא פשוט, אין לי מושג מה זה הבדיחה באמת לקרוא לזה, כי בסך הכל הוא לא יעשה כלום לאנשי היישוב שלו.

אבל יש לו את הסמכות, את האחריות?

הוא כפוף למשרד הביטחון. זה הסמכות שלו.

הוא הבן אדם הראשון שפונים אליו באירוע?

לא, באירוע, תלוי איזה.

במשהו כזה?

אליו ולמשטרה. אליו כי הוא מהיישוב, יכול לדבר עם הילדים וזה. כי בסופו של דבר, לך תעשה משהו עם ילד בן פחות מ־14. אין לך כלום בפיתה. אז היה שם אולי בני 15-16.

ואם מישהו יותר מ־14?

נו, אז מה?

אתם לא עושים להם כלום. ואיך אתה מרגיש עם זה?
מה אני יכול לעשות להם?...

ערות מס' 26, חברון

איזה מבצעים מיוחדים הייתם עושים?

לוקחים אוטו ועולים עליו. מעיפים את כולם מהאוטו ומתחילים לנסוע בחברון על חצי ב',
אף אחד לא יודע שאתה חייל.

מי נוהג?

הנהג מונית. מצמידים אליו רובה והוא נוסע וסותם את הפה.

איפה אתם יורדים?

איפה שהוא אומר שיש הרבה בלגן. שואלים אותו: איזה אזור הכי שונאים את החיילים?
"לא, לא", בום, כמה סטירות, "טוב, אני אקח אתכם". לוקח אותנו למקומות שאנחנו אחרי
זה לא יודעים איך לחזור בכלל.

אז איך חזרתם?

אותו דבר, הוא החזיר אותנו.

אתם יוצאים לפטרול, עולים על מונית.

עולים על מונית, אומרים לו: קח אותנו למקומות שיש הרבה אנשים, בלגן וזה, ששונאים
אותנו, פה, שם.

אתם יורדים מהמונית ומה עושים?

מישהו מצמיד אותנו לחייל, לוקח את המפתחות של האוטו, הולך איתנו, ההוא סותם את
הפה. ככה מתקדם הפטרול, עם הנהג מונית. חוזרים בסוף למונית וחוזרים חזרה.

איזה עוד מבצעים היו לכם?

כל מיני הנפצות שונות. כל פעם היה המצאות חדשות. היינו מחדשים.

מי חשב על ההמצאות האלה?

כל פעם ישבנו, מה צריך לעשות כדי למשוך אש. להוריד חמושים, זה מה שהיינו מרוכזים
בו שלוש שנים: איך אנחנו מביאים הצלחות למחלקה בלתיפוס נשקים ולהוריד חמושים.

המ"פ שלי פעם חשב שהוא יצליח, זה היה ניסיון הכי מגוחך, לסגור את הש"ג של המוצב ולא לתת לתושבים אנחנו קוראים לזה יישוב מתקנים, יענו השישה קרוואנים שיש שם, לא לצאת דרך הש"ג אלא דרך בית רומנו (המרוויין מתייחס למוצב פלוגתי בחברון שבתוכו גרות מספר משפחות יהודיות). יענו, שזה לא יהיה השער שלהם. חשב, אני מדגיש את המילה. כי אז הוא קיבל את הצעקות מ... - יש שם, לא זוכר איך קוראים לו, אחד מהתושבים בזה. החיילים שלנו בש"ג: מה אמא שלך, מה סבתא שלך. סמ"פ שלי קיבל ממנו: איפה אמא שלו נולדה ולאן היא יכולה ללכת.

מה זאת אומרת?

זה היה ממש, זה פשוט התיאורים שאני זוכר: אמא שלך ככה וסבתא שלך ככה ואתה תלך לשמה ואתה תלך לשמה. ואז הגיעו להסכמה ביישוב היהודי שיש לנו רשימת שמות בש"ג של מי רשאי ומי לא רשאי להיכנס. וזהו פחות או יותר, זה המקרה הזה של הש"ג.

למה בעצם המ"פ החליט?

כי הוא החליט שש"ג של מוצב של חיילים, שלא משם עוברים אזרחים אלא עוברים דרך בית רומנו שזה שער אזרחי.

ולמה הם רוצים לעבור דרך שם?

כי זה יותר פשוט להם. למה להם לעשות את הסיבוב כשהם יכולים ללכת דוך?

אבל יש להם דרך לצאת?

בטח.

אבל הם עוברים...

דרך הש"ג.

והם ממש מסתובבים בתוך המוצב של המתקנים?

הם חוצים אותו, שזה די מוזר. אבל שמע, זה מוצב נורא מוזר מהבחינה הזאת, כי יש לך ילד קטן נגיד מהבתים שזה דווקא נחמד כאילו שהוא בא, רץ כזה ונורא כיף לו עם החיילים. זה סיטואציה לא רגילה לצבא.

ומה הסבירו לכם? למה הסיטואציה היא כזאת?

מעולם לא דיברנו על זה. שם הם נמצאים, נקודה.

שישה קרוואנים?

כן. משפחות נחמדות פרט לאותו בן אדם, שאז המקרה שהוא הכי, היה לו איזה כמה מקרים שהוא התפוצץ. אחד מהמקרים היה שהחבר'ה שמביאים את המזון מהכלבו, השליחים, לא נתנו להם לעבור דרך הש"ג.

מאיפה?

מהכלבו בקריית ארבע עוברים דרך הש"ג. ואז הוא התחיל: "מה אתם לא מאשרים להם להביא לי אוכל? זה אוכל בשבילי, זה אוכל בשביל זה, מה עם הסבתא שלך, מה עם אבא שלך". חיילים שלנו, ואנחנו צועקים: למה אתה צועק על זה, תצעק עלינו, אנחנו

המפקדים. "מה הסבתא של הש"ג ואיפה הדודה של..."

מקלל?

כן, מקלל בלי בושה. ובאמת, כשהוא קילל את הסמ"פ, הסמ"פ שלי הבין. ושהוא יקלל אותי, סבבה. ושיקלל את המ"כים, סבבה. שלא יתחיל לקלל את הש"ג, שהוא בסך הכל קיבל פקודה לזה.

אבל בסופו של דבר ממשיכים לצאת מהש"ג.

זהו. ועכשיו פשוט חזרנו לדף כביכול של משפחות שמותר להן ואסור להן. בסדר.

האוכל מהכלבו?

עובר, עובר, עובר.

ערות מס' 28, חברון

תשמע, כל הזמן יש שם מכות. כל הזמן נותנים מכות... תשמע, במחשבה לאחור זה על הפנים. הדברים שעשיתי או לא עשיתי זה דברים שאני צריך להתמודד איתם, זה דברים שאני צריך לחיות איתם. גאה אני בטוח לא בזה, מתבייש אפילו, מאוד מתבייש בזה את האמת, זה לא משהו שאני רואה אותו בצורה חיובית.

...תפסנו, היינו בחזרה מפטרול, וראינו איזה מונית שמישהו שם, דרך השמשה הקדמית, מחביא איזה משהו, עושה תנועה כזאת של להסתיר משהו. עצרנו את המונית, היו שם שלושה אנשים, הנהג ועוד שני חבר'ה צעירים מאחורה. בדיוק היה גם איזה ניסיון דקירה של חייל במערה או משהו כזה. בקיצור, הוצאנו אותם, חיפשנו במונית ומצאנו סכין. סכין אבל לא של סכין מטבח, סכין קפיצי בשביל לדקור. הפרדנו את שני הצעירים האלה. הפרדנו אותם, התחלנו לתחקר אותם, לשאול אותם: "של מי הסכין? של מי הסכין?". אמרו לא יודעים, לא זה, לא פה, לא שם. אז הבאנו את שניהם ביחד, חיברנו אותם כאילו, ואמרנו להם: "תשמעו, אנחנו הולכים, עוד שתי דקות אנחנו חוזרים לפה ואז אתם אומרים לנו של מי הסכין. אתם לא אומרים לנו - אנחנו עוצרים את שניכם". טוב, הלכנו, חזרנו.

שמרתם עליהם?

כן, הלכנו עשר מטר שיוכלו לדבר בין עצמם. חזרנו. "נו, של מי הסכין?". אז אחד מהם, שהיה יותר קרוב אלינו, עושה: "אני לא יודע של מי הסכין", ואז חבר שלו מאחורה עושה לנו ככה עם האצבע: זה שלו, זה שלו. טוב, בסדר, אמר. הם גם נורא פחדו. כולנו גם היינו ממש נסערים מכל הקטע שניסו לדקור חייל ועוד מצאנו סכין.

היה עליה דם או משהו?

לא, לא סכין שדקרו בה כבר. אז שחררנו את הבחור שהלשין ואז השני, אנחנו עושים לו:

"למה הסכין? אנחנו יודעים שזה שלך". הוא עושה: "זה לאמא שלי, לחתוך סלט". עושים לו: "מה, אתה מטומטם, אתה עושה צחוק? אתה בא לשקר? עם זה חותכים סלט? מה אתה טמבל?". "לא, לא, זה לאמא שלי". טוב, עצבן, ממש עצבן אותנו. תפסו אותנו, נתנו לו קצת מכות וזה, באמת, אגרופים בצלעות וככה לא, שום דבר בפנים. ואז פתאום שאר החבר'ה בפתרון קלטו שנותנים לו מכות. וכל הזמן אנחנו שואלים אותו: "למה הסכין? למה הסכין?". כולם קפצו עליו, *** חבר'ה עם וסטים זה, מקלות. התחילו, נתנו לו מכות בברכיים, הוא נפל על הרצפה, התחילו לבעוט בו. התחילו ממש לבעוט בו, באמת לפוצץ אותו כאילו באמת, להרביץ לו עם מקלות בגב, בראש, ממש. פיצצו אותו, באמת, כמו שאתה רואה בסרטים שחבר'ה עומדים מעל בן אדם ונכסים בו, יענו ממש. ואז אחד התחיל לחנוק אותו, עם הזה, עם הגרוגרת, חונק אותו בשתי ידיים. הבחור, הוא היה בן 17, 18, התחיל לצעוק, צועק: "מאמא, באבא". אמא, אבא, אמא, זה. והוא חונק אותו וחונק אותו, ואתה רואה את הבן אדם מתחיל להכחיל. מתחיל להכחיל ולהיות מעורפל הכרה כבר. התחילו למשוך, קלטו את זה, התחילו למשוך את מי שחונק אותו. התחילו למשוך אותו אחורה. והוא לא עוזב, הוא לא עוזב אותנו, וצועק: "אתה מנסה לרצוח אותנו, אתה רוצה לרצוח אותנו, בא לדקור אותי, אה? יא בן זונה, אתה בא לדקור אותי". וחונק אותנו, "אני אהרוג אותך". בטירוף, באמת, בקטע של טראנס כזה. והוא לא בן אדם אלים, באמת, הבחור הזה הוא לא, הוא הבן אדם הכי טוב שאני מכיר. והוא גם לא מרביץ לערבים, זה לא משהו שהוא נורמלי שהוא עושה. פתאום נכנס בו איזה ג'וק, איזה אטרף כזה, התחיל לחנוק אותנו, ו"אני אהרוג אותך, אני אהרוג אותך". ואנחנו מושכים אותו, ואנחנו תופסים אותו ברגליים ובבטן, ותחשוב שהוא, הבן אדם באוויר, החייל הזה באוויר, ממש כל הגוף שלו באוויר חוץ מהידיים שמחוברות לצוואר של הערבי, ואנחנו מושכים אותו. כמו שמישהו נתלה על עמוד, כן, ככה. ומושכים אותו באוויר, הוא היה באוויר, ואנחנו מושכים אותו בכל הכוח. מושכים ותופסים אותו ומנסים לרוץ איתו כאילו שיתנתק מהערבי, וכל מה שזה עושה זה שהערבי גם מתחיל להתרומם באוויר. ועוד איזה שניים בועטים בו *** צועק להם: "די, תעזבו אותנו, אתם תהרגו אותנו כבר". והם: "סתם את הפה, מה אתה זה" ומרביצים לו, מרביצים לו. בסוף הצלחנו איכשהו, נתנו לו מכות כבר בידיים, תפסנו לו את המפרקים. באמת, הכאבנו לו ממש. נתנו לו עם מקל ביד, במרפק, פשוט שיעזוב אותנו. ממש ננעל כמו איזה פיטבול. בסוף גררנו אותו ככה. היה מין שחרור לחץ כזה שהוא עף לנו, החייל. הרחקנו את האחרים. הבן אדם שוכב ככה כבר, לא יודע אם הוא היה בהכרה או לא. מעט מאוד הכרה אם הוא היה בה. זהו, זה היה קטע חולה. באמת זה היה. אז הבנתי שוואללה, אנשים נדפקו שמה, נדפק להם השכל.

היו עוד אנשים שהשתגעו ככה?

כולם, כולם נדפקו, פשוט התפיסה שלך של המציאות, היא מתעוותת. אחרי שאתה כבר בשליטה אבסולוטית על חיים של כל כך הרבה אנשים, אתה יכול לעשות להם מה שאתה רוצה: אתה יכול להרביץ להם, אתה יכול לגנוב להם, אתה יכול לישון להם בבית, אתה יכול הכל. לקחת להם את האוטו. אתה יכול באמת, אתה יכול הכל. הכל הכל הכל.

עדות מט' 29, חברון

זכור לך מעצור?

בטח, זכורים לי עוד מעצרים שהיינו הורסים בתים שלמים, אבל פעם אחת זה היה ממש השיא. היה מעצר, השב"כ עושה לנו: "יש בדוק נשק בבית", והוא אומר על הבית שאנחנו נמצאים בו. שברנו את הקירות גבס.

מי אמר לכם שיש נשק?

השב"כ. שברנו את הקירות גבס, הכל, תריסים תלשנו, הכל, לוחות, לא השארנו כלום עומד. ספות, עברנו עם סכינים, קרענו את כל הספות. אין, אני אומר לך, אין דבר שלא שברנו בבית. אני אומר לך, אנשים עמדו ככה בוכים. כלום. בדקנו, אני אומר לך, עלינו על הגג, שברנו מה שאתה רוצה. הבית אפשר להגיד לא היה עומד כבר.

מצאתם?

לא. פתאום השב"כ עולה מולנו בקשר: "התבלבלנו, זה שני בתים ימינה". כל הבית כבר הרוס. כולם כזה, טוב, נקרעים מצחוק, עוברים שני בתים ליד, ואז מצאנו נשק. אבל הרסנו בית, אני אומר לך, בית יפה. הכל, הכל, הכל שברנו. שום דבר לא השארנו עומד... יו, מה היינו עושים במעצרים, אשכרה היינו הופכים את הבתים. היה קירות גבס - היינו שוברים אותם.

טלויזיות?

טלויזיות חופשי אנשים שברו. את הפלסטיק, את הזכוכית זה קצת קשה.

איך הולך מעצור?

כמו כל המעצרים. אתה יודע, סוגרים על פאות, חוליית טריקה, נכנסת, שוברת את כל הבית.

האנשים בפנים?

מרכזים את כולם בחדר, או שמוציאים את כולם מהבית.

מישהו שומר עליהם?

שומרים עליהם הכוח בחוץ ואז מתחילות טריקות עם אחד בבית, עם אחד שבא איתך אם אנחנו רוצים שהוא יבוא איתנו.

מה הוא אומר כשאתם שוברים?

"לא, לא". לא שואלים אותך, שתום וזהו. אתה מחבל בכלל, מה אתה עונה לנו? ככה אתה מדבר איתו.

...היו המון כאלה ששונאים את הערבים. גם השמאלנים כבר הגיעו למצב שנשבר להם הזין, אז יאללה, על הזין שלי, תעשו מה שאתם רוצים, לא אכפת לי.

השמאלנים בפלוגה לא השתתפו באופן אקטיבי?

מה זה לא השתתפו? הם ידעו בדיוק מה, השמאלנים במחלקה. פעם אחת איזה שמאלני

פתח את הפה, אמרו לו: יא סמרטוט, יא זה. יצאו עליו. הוא עושה: טוב, על הזין שלי, אני לא יודע מה קורה, לא מעניין אותי, תעשו מה שאתם רוצים.

עדות מס' 30, חברון

ואיך היה לחזור לחברון עוד פעם?

את האמת, היה מפחיד יותר. מבחינת לבטים מוסריים, זה לא תפס מקום כמו שזה תפס בפעם הראשונה. כעבור שנה זה היה גם נורא חזק וגם מתרגלים מאוד מהר. אני זוכר שאפילו - נחזור שנייה לפעם הראשונה בחברון - בפעם הראשונה שעשינו חיפוש היינו בקסבה, עשינו פטרול. עשינו חיפוש על בן אדם: תעמוד, ידיים על הקיר. ככה מחפשים. הייתי בהלם. אמרתי: וואו, מה זה? באיזה זכות? מה זה? סתם מישהו, לא איזה מישהו שראית עליו משהו. אקראית. ופטרול אחרי זה עשיתי גם, *** הגיע, הוא היה חדש, זה היה הפטרול הראשון שלו. לי זה היה הפטרול כבר השני או השלישי. עשינו חיפוש ואני ראיתי על *** שהוא גם, הוא היה בהלם. ואני כאילו בסדר: מה אתה בהלם? צא מהשוק. לי זה כבר נראה רגיל, זה בסדר גמור. עזוב אם זה בסדר, חוקי לא חוקי, עזוב את השאלה המוסרית. תכל'ס כשאתה מחפש על בן אדם יש פה משהו שהוא לא בסדר במהות שלו. ובהתחלה זה הפריע ואחרי יומיים זה כבר הפסיק להפריע. ואני ראית את זה על *** וזה הזכיר לי את עצמי. או שתמיד היינו קופצים על הגגות בקסבה ובדרך כלל אתה גם עובר כזה דרך בתים, נכנס, עולה במדרגות, ותמיד מציצים פנימה להסתכל על החדרים. ובאיזשהו שלב זה גם הפריע לי. אני אומר: באיזה זכות אני מסתכל למישהו לתוך הבית, אני מציץ לו? מה, בגלל שאני חייל, בגלל שיש נשק אז אני יכול להציץ? סתם עכשיו היית נכנס ומישהו מציץ לבית? ואתה מאבד את זה לאט-לאט, הסף של הרגישות נשחק. ובפעם השנייה שהייתי בחברון זה היה בהרבה יותר מפחיד, גם כי הייתי כבר מפקד והיתה לי אחריות על החיילים. זה בהרבה יותר מפחיד כשאתה עושה פטרול בתור מפקד ובתור חייל. זה שונה. בתור מפקד אתה כל הזמן חושב: רגע, עכשיו קורה זה, מה אני עושה? יש לי אחריות. בתור חייל יש לי את המפקד שלי שגייד לי מה לעשות. בתור סמל בהרבה יותר פחדתי על החיילים שלי. אחרי זה, בדיעבד, אחרי שכבר השתחררתי, לפעמים אני נזכר. אמרתי: בוא'נה, איך לא זעזעתי את החיילים שלי, איך לא עשיתי להם נגיד כמו אז עם התקרית עם הסמל והלהרים את השקית? (המרואיין מתייחס לאירוע שתיאר בשלב אחר בראיון, שבו סמל פטרול השתמש בעובר אורח פלסטיני בקסבה כמגן אנושי ודרש ממנו להרים שקית שנחשדה כמטען) איך לא עשיתי להם איזה משהו מדמה, להכניס אותם לשוק, לגרום להם לחשוב על זה ולא סתם לקבל את הדברים.

נראה לך שהם קיבלו את הדברים?

במובן מסוים כן. אתה יודע, כולם מקבלים. אין, כל מי שנמצא שם בסופו של דבר איכשהו מקבל את זה, אתה לא יכול בלי. אלא אם כן אתה לא נמצא.

עד לאיזה רמה אתה מקבל את זה?

אתה לא מקבל ואומר: טוב, זה בסדר, ואללה, אני יוצא לרגילה, אני אבוא לעשות את זה. זה לא כיף או משהו, אבל אתה מקבל: ככה הדברים מתנהלים, אני אבלע את זה.

עדות מס' 31, חברון

היינו הולכים למקומות, היינו רואים דגל חמאס, בכלל בגזרה לא קשורה אלינו, אמרנו: אין, אנחנו מגיעים לשם. הולכים, הופכים שם בתים שלמים... היינו עושים מה שאנחנו רוצים. זה באמת רע היה.

למה המשכתם לעשות את זה?

כי זה מעביר את הזמן, אין מה לעשות. אם אתה לא תעשה את זה, אתה תמות מתישהו מ... אין, אי אפשר. זה כזה, אנשים כבר נשבר להם הזין מהכל והם רק רצו כבר להרוויח מזה משהו. ואללה, מה יוצא לי מזה שאני נמצא בחברון כמו בן זונה? לפחות אני יוצא עם דברים הביתה.

מה לקחו?

רמקולים לאוטו חופשי, מערכות לאוטו - ככה אנשים היו לוקחים.

עדות מס' 32, חברון

איך היה בחברון, מה המשימות?

טוב, בעיקרון יש שם *** עמדות אני חושב, אני מדבר על *** (מוצב פלוגתי בחברון), לא על חברון בכלל. איזה *** עמדות ופטרול אחד.

30?

פטרול 30 קוראים לזה, כן, אבל זה 12 שעות כל פעם. למרות שהם עשו מדי פעם גם יותר, פתאום עושים משהו, יזומה כזה, של 36 שעות פטרול, כל מיני דברים כאלה. בעיקרון זה כל מה שעשינו.

אתם תופסים בתים, דברים כאלה?

זהו, בפטרול אז יש מנוחות, אתה לא יכול ללכת 12 שעות בתוך - אתה הולך בקסבה הרי - אתה לא יכול ללכת, יש הפסקות. אז נניח המחלקה שלנו, את ההפסקות שלנו תמיד עשינו בבתים נטושים. אבל עדיין יש לך מחלקות אחרות שהיו עושים את זה בבתים של אנשים. אני חושב שבמיוחד בלילה, אולי כי בלילה לפעמים עושים מנוחות ארוכות כאלה של קצת זמן לישון. ואז היה מפקד מסוים, תמיד היה הולך לבתים של אנשים ואני גם זוכר שחיילים שלנו די אהבו את זה, זה היה מין מרגש כזה. החיים כאלה אפורים, אז אפילו הדברים הכי דפוקים נותנים לך איזשהו סוג של צבע. אז זה מה שעשה להם את זה קצת.

זה שהות ארוכה?

בתים של אנשים? זה יכול להיות גם כמה שעות. אתה יודע, אתה מכיר את הנוהל. אתה מכנס את כולם בחדר אחד, אתה תופס לך איזה חדר ונמצא שם.

היה לזה צורך מבצעי לדעתך?

מבצעי מאה אחוז לא היה לזה, כי עובדה שהיה בלי סוף בתים נטושים ואנחנו הסתדרנו ממש טוב בלי הבתים האלה. אני יכול להגיד במאה אחוז שלא היה לזה צורך מבצעי. היה אולי צורך של הרתעה אבל זה די חארטה לפי דעתי. עשינו בדיקות לפעמים בבתים, במיוחד אם קרה משהו. אחרי שקרה איזשהו אירוע, זרקו בקת"ב (בקבוק תבערה) או איזה משהו כזה, אז היו עושים סוג של אירוע הרתעה שלא יודע, לא ברור לי ממש אם היתה מטרה למצוא את האשמים, כי זה היה די ברור שכבר אין סיכוי, אבל מין סוג של אירוע הרתעה של: הנה, תראו, אנחנו מגיבים. אירוע תגובה כזה ואז היינו נניח נכנסים לכל הבתים ולפעמים היה פקודות של "תעשו בלגן": תיכנסו לבתים, תעשו בלגן, תהפכו להם את כל הבית. דברים כאלה, שזה המ"פ בעיקר נראה לי אהב לעשות.

היו הרבה אירועים, הגזרה היתה חמה?

יחסית לא. בדרך כלל היה שקט. כשנכנסנו היה בלגן ואירועים והיה הפרות סדר.

היה דקירות?

דקירות? לא זוכר. יכול להיות שהיה דקירות. הזיכרון קצת מעורפל. היה הרבה הפרות סדר וגם זרקו עלינו בקת"בים וכל מיני דברים. זה היה בהתחלה ואז היה תקופה של שקט ואז עוד פעם, היה כזה לקראת הסוף, חזרנו עוד פעם לתקופה שהיה קצת רעש. לא יודע אם יריות באוויר זה בהכרח קשור, אבל עוד פעם בקת"בים, וגם היה אירוע שגלגלו צמיג בוער, לא צמיג, גלגלו בלון גז לעמדה של מג"ב, גלגלו להם בלון גז. הוא לא התפוצץ, גלגלו עוד אחד - גם הוא לא התפוצץ. ואז הגיע - אה, זה האירוע דקירה שאתה מדבר - ואז הגיע, רץ אליהם באמוק עם סכין, ואז הרגו אותו. זה היה אירוע שהיה הכי...

ואחרי כל אירוע כזה אמרו שיש נוהל של תגובה להפרות סדר ודברים כאלה, עושים

בלגן בקסבה? כמדיניות או כקפריזה?

לא, היה את המדיניות והיה את ה"בוא נראה להם שאנחנו יש לנו כוח" וכאלה. היה, נניח על הדף היה יכול להיות רשום שאנחנו במצב של איום לחדירה או משהו כזה, שחדרו לאחד הבתים, היה איזשהו משהו כזה. אז היה לזה נוהל מסוים: טוב, אז חוסמים פה,

פה ופה. אין יציאות כרגע, אין מעברים במקומות האלה. אבל מעבר לזה היה תמיד את הפקודות הנוספות של לא יודע מה, או תעכבו אותם או דברים כאלה שהיו עושים מעבר, או תהפכו להם את הבתים.

זה בדרך כלל מגיע ממ"פ?

לא, יכול להיות מהמג"ד אפילו.

גם המג"ד אומר "תהפכו להם את הבתים"?

כן. אני לא יכול להגיד לך את זה במאה אחוז אבל זה הגיע מגבוה, זה לא הגיע מהמפקד הישיר שלנו.

ערות מס' 33, חברון

...היינו עם וסטים, הכל, בגנות. חיכינו רק שאיזה מישהו יבוא לעשות איזה שטות ונזיין אותו מכות. פעם זה כמעט עבד לנו. לא יודע, איכשהו זה הגיע לסיטואציה, זרקו עלינו אבן. אנחנו כמו ילדים מפגרים התחלנו ללכת איתנו מכות. פתאום ירדו עלינו חמולה. היינו מוקפים, ישר כל המחלקה ירדה, כדורים באוויר, בלגנים. מפגרים בקיצור. היינו באמת מפגרים.

עם מסכות על הפנים?

כן. כובע גרב כזה, גם, שהיינו לוקחים אותו לפלסטינים, היינו מוצאים בחנויות וכאלה... היינו הופכים, מחפשים בחנויות נפצים, מחפשים דברים.

בריונים נכנסים לשכונה, מתחילים להפוך הכל?

כן.

מריצים לכל מי שנמצא ברחוב?

לא, מה פתאום? נכנסים לחנות, עושים לו "יש לך פאלין (נפצים)?" בערבית, יש לנו כאלה שיודעים ממש טוב ערבית. יש אצלנו כאלה שיודעים שוטף. התחילו לדבר איתם בערבית. הם קולטים לפי המבטא שאתה לא מחברון. פה, שם, מוציאים כאלה אקדחים מפלסטיק שיורים את הכדורים הקטנים האלה.

כדורים או קפצונים?

לא, כדורי פלסטיק כאלה קטנים. היו יורים ככה, נכנסים לחנויות, בום בום, יורים עליהם עם זה. גם זה היינו לוקחים בכמויות, ככה היה לנו. היינו מחרימים, היינו חוזרים עם אשפתונים מלאים מפטרולים. מלא היינו לוקחים להם, מה שאתה רוצה, לא היו משאירים כלום בכלל.

איפה זה נמצא?

לקחנו הכל לפלוגה, אנשים לקחו הביתה. עד שהסמג"ד פעם אחת בא, ראה את זה: מה אתם

עושים? מה זה? אמרנו לו: זה החרמות, מה, הם יוצאים עלינו, אנחנו מפחדים לירות בהם. הוא לקח לנו את הכל פשוט. היה תקופה שהיינו עושים מלחמות נפצים בתוך המוצבים. נפצים, פאלין כאילו. תופסים אצלם בחנויות, שואלים אנשים: יש לך פאלין בחנות? עושה: "לא, לא", הופכים לו את כל החנות, אם אנחנו מוצאים, הבן אדם היה מסכן.

מה עשיתם לחנות?

מה עשינו? הפכנו הכל. היינו נכנסים לחנות, אומרים: יש לך פאלין? עושה: "לא". בטוח? אתה יודע, כאילו מדברים איתנו. מתחילים להפוך לו את החנות. אם אנחנו מוצאים, חבל על הזמן.

אז אם מוצאים?

לוקחים אותו לאיזה מקום, מפוצצים אותו מכות. בלי רחמים בכלל.

עם הנשק?

היה גם אלות, הכל. היה אלות ברזל, האלות האלה של מג"ב שנפתחות, היו לכמה אצלנו בפלוגה.

מאיפה הם השיגו אותן?

אנשים הביאו, תפסו גם חלק בחברון, כאלה מקלות, אתה יודע. בחגים אצלם יש תמיד כאלה, תופסים כאלה ברכבים. מקלות כאלה של טורייה, כאלה ששמים עליהם איזולירבנד, גם כאלה לקחנו. גם עם זה. כל השטויות האלה. היו מפוצצים אותו מכות, שוברים לו את החנות בערך, הורסים לו את כל החנות, מנורות, מה שאתה רוצה, מראות. כל החטיפים על הרצפה, דורכים עליהם, לא משאירים לו כלום.

כמה פעמים עשיתם את זה?

הרבה. כמעט כל יום, זה כבר היתה שגרה כזאת.

עדות מס' 34, חברון

זה עיר מטורפת חברון. בהתחלה, באמת, כשרק עליתי לפלוגה, אז הייתי הכי שמאלני בעולם וזה, ערבים הם בני אדם וככה. הייתי, באמת, הייתי רב עם חברים שלי אחרי מעצר - הרי שמים את העצור באביר או בספארי איתך - הייתי רב איתם שלא ירביצו לו. זה מין הופך אותך לאפאתי כזה: תרביצו, אל תרביצו, לי לא אכפת. אני לא עושה כלום, אני לא מרביץ לאף אחד, אז מצדי תפתחו לו את הראש.

התחלת עם הגישה הראשונה?

כן, עד שעלינו לחברון. עד שעלינו לחברון.

חברון זה הקו הראשון?

לא, אחרי המסלול. אז עברנו לחברון וזה כמו מערב פרוע. זה כמו, כאילו שאתה, החיילים שעושים את הפטרולים, זה כאילו הכל שלהם. זה כאילו אתה החוק. כמו שבארץ יש לך

משטרה? זה אתה. אתה מחליט מה בסדר ומה לא בסדר.

מה הופך דבר ללא בסדר?

מה שאתה רואה לא בסדר.

איזה דברים?

ילד הולך עם כאיביה אדומה ולא שחורה, אתה מחליט שזה לא בסדר, אז זה לא בסדר.

זו דוגמה היפותטית?

לא. גם. יכול להיות היפותטית, יכול להיות שלא.

יש לך מקרים ספציפיים?

בן אדם מרביץ לחמור. אתה אוהב חיות, לדעתך זה לא בסדר, אתה שם עליו אוכף ומתחיל לרכוב עליו ונותן לו מכות בתחת עם השוט שלו.

הוא היה בצד הדרך?

כן, (פלסטיני) רכב על חמור ונתן לו - לפי מחשבה או נקודת מבט של מישהו מהפטרול, *** (חייל מהפטרול) - נתן לו מכות חזקות מדי, והוא סחב עליו גם שקים. עצרו את הבחור, אמרו לו להוריד את האוכף הזה, זה לא אוכף באמת, זה איזה סמרטוט, לרדת על ארבע, לשים על הגב. עם הווסט, עם הקראמי, עם הכל, איזה שלושים קילו חוץ מהבן אדם. "יאללה אודרוב", נותן לו מכות, "יאללה, נו, איך אתה מרגיש עכשיו? מה עם החמור, חמור זה לא יצור חי?". היה לו רגישות לחיות, זה היה נראה לו לא בסדר כי הוא מרביץ לחמור. נו, גם כן, זה הכל שם מאבד, הכל נהיה מאוד מאוד אפור.

מה נהיה אפור?

הכל. מה מותר לך בתור חייל, מה אסור לך.

ערות מס' 35, חברון

היה אירוע אחד שהוא נראה לי עדיין בתהליכים משפטיים, שיהודים נכנסו לקסבה. זה היה אירוע שאני הייתי בו.

זה היה בציון יום מיוחד?

לא, זה היה אחרי שהם טענו, היהודים שם טענו, בדיוק אני חזרתי מהבית אז אני לא יודע, אבל היהודים טענו שנכנסו שני ילדים (פלסטינים) לתוך השכונה היהודית ואז הם ברחו או משהו כזה. ואז היהודים שם החליטו שהם לוקחים את החוק לידיים והם נכנסו יום למחרת לקסבה, התחילו להפוך שם את הדוכנים, לא יודע, דחפו אנשים, עשו בלגן. עד שאנחנו הגענו, ואז שם גם היה סיפור, התחלנו לרדוף אחריהם. היה ממש סיפור, ניסינו להדוף אותם החוצה. אנחנו הגענו, היינו בדיוק פטרול, אנחנו הגענו, הגיעו חלק מכוחות כוננות,

המ"פ היה שם עם החפ"ק שלו. היה פשוט בלגן. היינו באמצע הקסבה. הקסבה בנויה בערך שיש מין רחוב מרכזי ומלא רחובות קטנים שיוצאים ממנו. ניסינו להדוף אותם את כל הרחוב המרכזי, להחזיר אותם בחזרה לתוך היישוב היהודי ובינתיים הם מנסים לברוח לרחובות הצדדיים, להתפזר לנו, לעשות בלגן. היה גם שני יהודים שנכנסו עם נשק שזה גם מה שהכי הלחיץ. שיהודים נכנסו עם נשק אז לא ידעו מה הכוונות, היה ממש לחץ. היו נראה לי רוב של בנות דווקא, ועוד כמה גברים. הבנות היו גם מבוגרות וכמה נערות.

אז מי פינה את הבנות?

אנחנו. כן, נאלצתי, מה לעשות? ואז הם מתחילים, ממש פיזית מנסים להיכנס. נכנסו אנשים לאיזשהו רחוב קצר כזה, קטן כזה, סמטה. הם ניסו בכוח להידחף ואז אמרו לנו להתחיל להדוף אותם. עכשיו היה שם אחד, היה עם נשק, והוא היה נראה דווקא בחור די הגיוני. מין הלך - הם, כל היישוב, באטרף - הוא מין הלך, היה נראה יחסית... היה נראה לי בן אדם שאפשר לדבר איתו. ממש בלגן, הם היו יותר מאיתנו, היה בלגן, אמרתי אני אנסה לדבר איתו. בהתחלה הוא עושה לי: "כן, כן, אין בעיה, אני אעזור לך". ממש זה לא כזה עזר.

הם הציגו את עצמם כבעלי תפקידים כלשהם, החבר'ה עם הנשק? כיתת כוונות?

לא כיתת כוונות, אבל אחרי זה כשדיברתי איתו, שאלנו אותו: "אתה נכנסת עם נשק. נכנסתם זה כבר לא בסדר, נכנסת עם נשק עוד. מה, למה?". משהו כזה, לא זוכר. אז הוא אמר: "לא, אני ראיתי אנשים נכנסים ונכנסתי לאבטח אותם", או משהו כזה. מאה אחוז לא היה לו שום כוונה לירות באף אחד, אבל הוא נכנס, זה כבר משהו שאסור לעשות. ואז אמרו לנו: טוב, להוציא אותם החוצה. התחלנו לרוץ, תוך כדי ריצה צעקו לנו: אל תתנו להם לצאת. משהו ממש מוזר. בהתחלה אמרו שצריך להוציא אותם, ואחר כך אמרו אל תיתנו להם לצאת. ואז התחיל מרדף. כי הם התחילו לרוץ, הם שמעו את זה, התחילו לרוץ לכיוון היציאה. התחלנו לרוץ אחריהם. זה מירוץ לא כזה פייר כי אנחנו עם ציוד והייתי גם עם קשר, והם רצים חופשי. ואז הגעתי לשם, יש בארבע-חמש, בעמדה שם, גם שם כבר היו חיילים, גם שבעמדה וגם עוד חבר'ה שכבר הגיעו לשם. הגעתי ל... יש מין מעבר צר לפני שהם יוצאים החוצה. הגעתי לשם, עשיתי מה שאמרו לי, זה היה נראה לי מוזר אבל עשיתי את זה. אחת כבר הספיקה לעבור, אחת ברחה לי, לא הספקתי לתפוס אותה. ישר אחרי זה אני כבר נעמדתי שם, אמרתי להם: "אסור לכם לעבור". לא יודע, זה מה שאמרו לי לעשות. ניסיתי בקשר איכשהו לשאול מה אני אמור לעשות, מלא לחץ ובלגן. ואז בסופו של דבר הם התחילו להיכנס בי, כמו בפוטבול. עכשיו בסך הכל אני גבר והן בנות, הייתי יכול לחסום אותם, אבל לא יודע, זה היה נראה לי כל כך מוזר ולא הגיוני. בקיצור, נתתי להם לעבור, הם עברו. הם הגיעו לשלושה חיילים שחיכו להם בפתח בין הקסבה לבין השטח היהודי, ואז שאלתי אותם: "תגידו, מה אמרו? מותר להם לעבור, אסור להם לעבור?". והם היו בטוחים, הם קיבלו הוראה שכן להוציא את כולם החוצה. בסוף מסתבר שזה היה, הם הבינו לא נכון. אבל כל הסיטואציה היתה ממש מוזרה. ואז הם התחילו לברוח ובשלב מסוים אני ועוד אחד הלכנו לרדוף אחרי אחד שהיה, זה עם הנשק. הוא ברח לנו וניסינו לתפוס אותו. ומאותו רגע אני כבר לא הייתי עם כולם, אני הייתי שם, חיכיתי להוא, הוא עלה למעלה, אמרו לי

לחכות שם למקרה שהוא יגיע או משהו, וכל השאר היו איפה שכל שאר האנשים, שגם רדפו אחריהם, תפסו חלק. גם אחרי זה היה בלגן שלם, היה קצת מכות בין היהודים לחיילים, הבנות שם התחילו לצעוק: "אל תיגע בי, אל תיגע בי", שפכו מים רותחים על איזה חייל והיה, כן, ממש השתגעו שם. ואני עמדתי ממש במרכז של כזה, במין רחבה של מלא בניינים והיתה אחת מטורפת שצועקת: "בואו כולם לארבע־חמש, תביאו איתכם אבנים". ממש באטרף צועקת. ואז אחרי זה שם היתה התקהלות של מלא יהודים וצעקו שם, יכול להיות שגם הגיעה התקשורת, אם אני לא טועה. תפסו כמה יהודים וחיכו למשטרה. המשטרה הגיעה באיחור של איזה שעה בערך.

תמיד ככה.

כן. וזהו, ואז האירוע בערך נגמר בזה. אני לא זוכר, יכול להיות ששיחררו אותם, אני לא זוכר בדיוק מה היה. היה הרבה נראה לי קללות. גם אותי התקיפו כשעמדתי שם: "מה אתם מגינים על הערבים ולא על היהודים", כל מיני כאלה. זה היה אירוע רציני. גם אחרי זה היינו כולנו בחקירה, במשטרה, נתנו עדות. לא יודע מה קורה עם זה עדיין. ככה זה בערך הסתיים. וזה היה אירוע די חריף.

עדות מס' 36, חברון

איפה פגשתם מג"בניקים בחברון?

איפה לא פגשתי מג"בניקים בחברון? היינו יוצאים פטרולים, סתם היינו הולכים ליד המערה. הם סתם מרביצים לערבים פשוט. באים לערבי, מכניסים אותו לעמדה, מפוצצים אותו מכות ומוציאים אותו. פעם עשינו פטרול, הלכנו לכיוון המערה, אתה יודע איפה זה ציר המתפללים, איפה שיש את העיקול, איפה שיש את הבטונדות האלה... היינו שם, ויש שם תמיד חיילים של מג"ב עומדים, בידוק. בקיצור, באיזה מג"בניק, קורא לאיזה ערבי, עושה לו: "יש לך ראש קשה?". ההוא עושה לו: "מה זאת אומרת, לא מבין, מה אתה רוצה?". "יש לך ראש קשה, ראש קשה?". "לא מבין, לא מבין". "ראש קשה?". אז הוא עשה לו כזה "אה", רק כדי שיעזוב אותו. שם קסדה על הראש, "יופי, יש לך ראש קשה, ולי, הקסדה שלי יותר קשה", בום, הביא לו נגיחה. כל זה היה לו דם. משהו רע. באמת התאכזר אליו.

כל המצח?

כן. כל פה היה לו אני אומר לך, חתך של דם. ממש, באמת, אתה לא מאמין באמת שהוא יעשה את זה... אני זוכר שפעם היה מקרה, תפסו איזה ערבי, העמידו אותו.

איפה?

בחברון גם, באותם אזורים. הם כל הזמן עומדים שם. עושים לו: "ווארמה, ווארמה", רצו

שהוא יגיד שווארמה. הוא עושה להם כזה: "שו?". כל פעם שהוא בא ואומר לו, והוא לא ידע מה הוא צריך להגיד, היו נותנים לו מה זה פצצה, סטירה לפנים, בום, עד שהוא הצליח להגיד. ואמרו לו: "ווארמה", וכל פעם שהוא היה טועה היו נותנים לו סטירה. עד שהוא אמר שווארמה. ואז הם היו נקרעים מצחוק ומשחררים אותנו, אתה מבין? ואז, שהערבים הבינו את זה, הם ישר אמרו שווארמה. עשו להם: "דובי, דובי". ואז הם שוב: "שו?". ואז ישר בום, סטירות עד שהם הבינו והם התחילו להגיד שובידובי, אתה מבין? באמת מפגרים. כל מיני סיפורים מטומטמים.

עדות מס' 37, חברון

עשינו פעם לאיזה אישה בידוק. לא רצינו. הם עשו לנו: "לא, אישה". לא מעניין אותנו, לא עוברים. שלוש שעות עיכבנו מישהי במחסום עד שהיא הסכימה להרים את החולצה כדי לבדוק.

באיזה מחסום זה היה?

בבית מרקחת.

זה היה בלילה?

לא, ביום. לוקחים אותה לצד, אומרים לה: "תרימי. אם את רוצה את עוברת, לא רוצה...". שלוש שעות הם ישבו שם, לא עברו. לא עוברים, לא עוברים. בסוף היא התייאשה, אמרה: טוב, בסדר.

מה ביקשתם ממנה?

להרים (חולצה) שנבדוק. אחד החיילים אמר: מה, היא לא יכולה להבריא נשקים? לא, אם היא רוצה, היא תרים.

ובסוף היא הרימה?

כן, התייאשה.

לא היתה חיילת שם?

חיילים. אין חיילות בחברון, לפי מה שאני יודע. אולי בתצפיות שם. תשמע, לא חסר שטויות.

בית שרהבתי (בית של משפחה פלסטינית שצמוד לשכונת אברהם אבינו), בתקופה שלנו זה השתנה. כי בהתחלה הפסיקו לבנות שם.

את הגדר?

לא, הגדר סיימו אותה מזמן. את הבית עצמו, את הבנייה של הבית הפסיקו וכשאנחנו עוד היינו שם, אז באו עם אישור מבג"ץ או משהו ואמרו: יש לנו אישור לבנות פה, אישור חוקי לבנות פה, ואז (הפלסטינים) המשיכו את הבנייה. ואז הוסיפו עוד עמדה ואז גם שם היה בלגנים. שם ניסו (המתנחלים) בערך כל יום להרוס להם, לזרוק עליהם אבנים, זרקו גם אבנים על חיילים, זרקו ביצים על חיילים וגם על הערבים. הם עשו שם המון בלגן. כל הזמן ניסו לפרוץ לשם, נראה לי גם פרצו פעם אחת לשם ושברו איזה משהו וברחו. שם זה היה ממש מוקד לבלגן.

היה שם עמדה?

היה עמדה שלנו, שבסופו של דבר המטרה שלה היתה בעצם למנוע, מין להגן על הפלסטינים. זה היה ממש מין אבסורד כזה.

היו גם הרבה גניבות להמון אנשים.

ביזה?

מלא. מלא. פעם היינו באיזה איתור בית, אתה יודע, יש מקומות של עשירים בחברון. בקיצור, מצאנו אצלו באחת המגירות, ככה דולרים. ככה. משהו מטורף. המפקד קורא לשני ותיקים במחלקה, אומר להם: טוב, מתחלקים בכסף. התחלקו, כל אחד לקח חצי, לא חצי, התחלקו בין שלושתם, השאירו לבן אדם ככה. אמרו לו: "אם אתה מדבר אנחנו חוזרים לשחוט אותך". נעלמנו.

כמה כסף זה היה?

הרבה. ממש הרבה זה היה, משהו מטורף. ממש סכום, אף אחד לא האמין שמצאנו דבר כזה.

ואתם לא רציתם גם לקחת?

לא, אנחנו היינו כאלה מהחבר'ה שלא רוצים להסתבך. בכלל, אמרנו: אנחנו לא מכירים בזה, לא יודעים, תעשו מה שאתם רוצים.

אבל ביזה קטנה זה היה נורמטיבי?

ביזה קטנה זה היה רגיל, שש־בשים חופשי, סיגריות, הכל.

יש מקום בפאוז'?

היינו הולכים עם תיקים, תיק LOWE כזה, אתה מכיר? הירוקים האלה, המנומרים האלה, תיק כזה LOWE של הצבא. היינו יוצאים עם כזה לפטרולים. כל פעם היינו יוצאים עם דברים, כדי לאסוף דברים.

לוקחים מכשירי חשמל?

הכל, מה שרוצים.

לקחתם גם סתם דברים?

בטח. חאמסות, לא, כל המסבחות האלה היינו לוקחים בכמויות, דגלים, מה שאתה רוצה, כל מה שהיה אפשר, כל מה שנראה לנו יפה ונחמד לקחנו. מתנות לחברות הם לקחו מחנויות.

איזה?

כל מיני שטויות, דברים מפגרים. אתה יודע מה לקחנו מחנות? מלא גומי הפעלה לקחנו. היה להם חוטים לתפירה, יש שם מתפרות כאלה. יש לנו אמל"חיה בפלוגה, לקחנו כמויות מטורפות של חוטים, של דברים.

מה המוכר אומר כשאתם לוקחים?

"בבקשה אל תיקחו, בבקשה". סתום, אתה מדבר, אנחנו הורגים אותך.

עדות מס' 40, חברון

הבעיה העיקרית שגם באתי עם ראש, עם תודעה כזאת. תלינו בשירותים של המוצב פלאיירים של שוברים שתיקה. היה לנו בחור במחלקה שהיה מתנדב בבצלם, הוא הביא לנו דברים. היינו מאוד, השתדלנו מאוד להיות מעורבים.

אבל עשיתם את העבודה?

אני אומר לפני. לפני שהגענו לחברון. היתה מודעות. המקום הראשון שבו באמת נתקלתי בדבר הזה היה בחברון נראה לי. כאילו בעזה זה היה, היתה קצת אווירת... גם כי עזה ביום יום, מה שאנחנו עשינו שם מנותק ממגע עם אוכלוסייה פלסטינית. בחברון היה פעם ראשונה שבאמת דברים נראו חסרי משמעות. בחברון, במתקנים, אתה צריך בשגרה להיכנס לבתים באמצע הלילה, סתם, להעיר את כולם, להעיר את כולם לחדר אחד.

איך זה קורה?

איך זה קורה? האמת היא שקודם כל הבעיה העיקרית בחברון, איך שאני מרגיש את זה, היתה שלאף אחד לא היה באמת מושג. המפקדים שלנו, לאף אחד לא היה באמת מושג איך זה אמור לקרות. מה צריך לעשות, מה נכון, מה לא נכון, איפה הגבול. אחד מהסיוורים הראשונים, אז עצרנו שלושה. נכנסנו לאיזה בית, היו שם שלושה חבר'ה, אז המפקד של

הסירור החליט לעכב אותם. מעכבים, מעכבים, מעכבים, אחרי איזה שעה מסתבר שהם משת"פים. מתנצלים ומשחררים אותם. כל מיני כאלה. אף אחד לא יודע את מי מותר, את מה מותר.

איך זה הולך כניסה לבית?

זה מחולק לשתיים. יש להיכנס לבתים סתם, כאילו לפי המצב רוח. הולכים, הולכים, הולכים, טוב, בוא נדפוק בדלת הזאת, בוא נעשה שם בידוק.

למה?

כי צריך, לטענתם צריך להרתיע. ככה לא יהיו מחבלים בחברון.

לטענתם של מי?

של המפקדים, של המ"מ. לי לפחות היה מאוד קשה לקבל את השרירותיות הזאת. גם כשהדברים נעשו קונקרטיים עדיין היה בזה מימד מאוד שרירותי.

עדות מס' 41, חברון

היה אצלנו (חייל ביחידה) אחד דפוק. באמת, הוא היה נהנה להתעלל. פעם הוא הביא בן אדם למצב של קטיעת יד. בדוק קטעו לו את היד.

מה היה שם?

סתם איזה ערבי, לא זוכר מה בדיוק מה היה. הסיטואציה, היה שם בלגן, הם הגיעו למצב שהם דוחפים אחד את השני. איזה ערבי, סתם, לא יודע, הגיעו למצב של ויכוח. הוא גנב לערבי איזה קופסת טבק, החייל. ואף אחד לא ידע על זה, שתבין, אף אחד. הערבי בא פתאום: "גנבים, גנבים, ראיתי אותך". והוא בא לחייל הזה, ואנחנו מרחיקים אותו: "מה אתה רוצה? אף אחד לא נגע לך בדברים". ואז הוא אומר לו: "אתה אומר לי גנב?". ואף אחד לא ידע באמת. הוא אמר: "אתה אומר לי גנב?". יצא עליו במכות, פיצוצים, התחילו דחיפות. החיילים אמרו: וואללה, חלאס, מה. ישר הפרידו, תפסנו אותו, הגיע למצב שפיצצו אותו מכות.

מי פיצץ את מי?

החיילים פיצצו את הערבי הזה במכות. ואז הוא לקח חוט ברזל, החייל הזה. הוא היה באמת דפוק. תפס אותו, שם אותו, ליפף, ליפף, ליפף, ליפף, אני אומר לך ליפף, היד שלו כבר נהייתה...

על כף היד?

כן. מה זה סיבב, משהו, אני אומר לך, ניסינו לעצור אותו. "לא, אני לא מוותר לו. הוא הרים עליי יד, הוא ייענש". סיבב, סיבב, בסוף הוא בא, חתך הכי צמוד לעור. ניסינו שעה לחתוך לו את זה, לא הצלחנו. אשכרה זה עשה לו חריץ פה ביד. חריץ. היד שלו כבר נהייתה בשנייה כחולה. והבן אדם כאילו: "אני כבר לא מרגיש את היד", וצועק. אמרתי: בדוק יכרתו

לו את היד. הגענו למצב שמנסים לחפור לו עם סכין ככה, להוציא לו את זה, ולא הצליחו. דפוק. בן אדם דפוק. באמת הוא היה דפוק.

מה עשיתם עם הערבי?

שחררנו. מה היה לנו?

עם היד ככה?

אמרנו לו: "לך לבית חולים". אין לנו מה לעשות.

חתכתם לו את ה...

לא הצלחנו. ניסינו, אתה יודע כמה פעמים ניסינו מלא זמן לחתוך את זה? לא הצלחנו. *** אומר לי: "אני רוצה להרוג את הבן אדם הזה שעשה את זה". עושה לי: "אין, זה קטיעה. קטיעה אם לא נצליח להוציא את זה". שעה אני אומר לך. אכל על זה סרטים. הוא אומר לי: "אני חובש, אני לא מאמין שאני נותן לדברים כאלה לקרות". ככה הוא אמר לי, אתה מבין לאיזה מצב הוא הגיע? הוא אומר לי: "אני מתבייש בעצמי שאני חובש ואני נותן לדברים כאלה לקרות". אכל סרטים של החיים כאילו.

עדות מס' 42, חברון

יש עמדה בחברון ששומרת על שכונת אברהם אבינו, שבמשך כמה לילות ברציפות חטפה - חטפה? אה, זרקו עליה אבן, שתיים, שלוש, כאילו לא...

מאיפה?

מהאזור. לא ברור איפה. אז ההוראה היתה שעושים מבצע גדול ובלי לה כל פטרול נכנס לאיזה בית מסוים באזור, לא נאמר בדיוק מה עושים, אבל שיבינו שיש צבא בשטח ולא כדאי להתעסק איתנו. זה בערך כאילו ההוראה בגדול, זה האמירה.

מה היה היקף המבצע הזה?

נכנסנו לבית, זה היה נקרא בית החירשים. זה בית שיש שם שני ילדים שהם חירשים. ואמרנו: זה הבית שאתם צריכים להיכנס אליו. וכל המשפחה, נכנסים קודם כל בשתיים בלילה, דופקים בדלת, מעירים את כל הבית, מביאים את אב הבית, אומרים לו: תכניס את כולם לתוך חדר אחד. מכניסים את כולם לתוך חדר אחד ומתחילים ביחד איתנו להפוך את הבית. תרים את זה, תזיז את זה, תוריד את התמונה, תרים את הספה, תזיז את הספה, תהפוך אותה, תראה מה יש פה.

באיזה רמה?

הבתים שם גם ככה הם מאוד מבולגנים. אני חושב שעשינו עוד יותר בלגן מזה. גם הסיטואציה הזאת היא נורא מביכה והיא נורא מפחידה את הילדים. אחד מהדברים שאני

זוכר, בגלל זה גם זה הספציפי כאן, שאמרנו לילד אחד לעבור חדר, והוא לא רצה. והמפקד שלנו לא צעק עליו אבל דיבר, ואחרי איזה כמה דקות התברר שהוא השתין במיטה, וזה היה לו נורא מביך, והוא בכה, וכל הסיטואציה היתה לו...

איך התייחסתם לדבר הזה?

אני הייתי נורא נבוך.

פעם ראשונה שנתקלת בילד בסיטואציה כזאת?

כן, אפשר להגיד. היו כל מיני סיטואציות שאתה יודע, שמסתובבים ברחובות, ואני בתור מדריך רגיל לעשות פרצופים לילדים וקוצי ופוצי. ומסתכלים עליך, כאילו לא מבינים מה אתה רוצה מהם, ופתאום אתה קולט שאתה עם אפוד ונשק וקסדה ואתה נראה הדבר הכי מפחיד בעולם. מה שהיה הכי מעצבן שכל הזמן גם אמרנו למפקד שלנו שלא צריך להיות שם, ושזה מיותר ושדי ומספיק וחלאס ואנחנו מגזימים וכאילו בסדר, אין פה כלום, אין פה כלום, אין פה כלום. ובסוף, וממש דקה לפני שהמפקד שלנו אמר: טוב, יאללה, בוא נלך, פתאום מצאנו משהו כמו 12 סכינים בבית, מוחבאים בכל מיני מקומות. ואז פתאום כולנו, כל החבר'ה, אנחנו לא ידענו מה לעשות. הוא טען שהוא מוכר את זה לאוכל ושהוא מחביא את זה כי הוא יודע שיקחו לו את זה. והיתה שם סיטואציה נורא מביכה, גם לנו, גם לו.

איך נראים הסכינים האלה?

הכלאה בין סכין שמורחים איתה חמאה לבין סכין קומנדו. משהו כזה באמצע כזה.

אני יכול למצוא אותם בחנות כלי בית?

אני מניח שכן. בסופו של דבר הילד, הוא נשלח למשטרה ושחרר באותו יום. לא עשו עם זה שום דבר. העניין הוא שבעיקר אתה, אין באמת יכולת לדעת. אתה לא באמת יכול לדעת שום דבר. אתה בעיקר לא יודע איך להתמודד עם הדבר הזה. אחד מהדברים שאני הכי חרה לי זה באמת שהיתה הכשרה מאוד-מאוד ארוכה על איך, לא יודע מה, איך אני מתפעל מעצור, ועשיתי אלף ואחד פעמים לא יודע מה, עברתי, זחלתי, ירי לאחר מאמץ. אבל בחיים שלי לא עשו לי הכשרה על איך אני מדבר עם פלסטיני, מה אני עושה כשאני מגיע לבית, מה מותר, מה אסור, מה נכון, מה לא נכון, איזה דברים חשובים להם. לא יודע, חס וחלילה, אולי אסור לפנות לאישה. אני לא יודע. דברים שבתרבות שלי אני מבין בתרבות שלהם פחות. אם הייתי נכנס לבית דתי במדינת ישראל הייתי יותר יודע איך לפעול. והכל היה נורא שרירותי.

...אז שם יש בית ספר. שם היינו עושים הרבה הפס"דים (הפרות סדר), היינו גורמים להפס"דים. עושים פטרול, הולכים בכפר, מחפשים נפצים. משעמם לנו, הופכים חנויות וכאלה, מוצאים נפץ, מפוצצים משהו מכות, אתה יודע איך זה. מחפשים, הופכים. ואז נגיד אנחנו רוצים הפס"דים? אנחנו באים לחלונות של מסגדים, מנפצים את החלון, זורקים הלם פנימה, בום גדול, ואז יש הפס"ד.

כשהחבר'ה בתוך תפילה?

כן, גם זה אפשרי. הכל הכי טוב באמצע תפילה, הכי מעצבן אותם. אתה יודע מה זה, אנשים משעמם להם, רוצים בלגן. יש כבר כאלה מחכים לך עם גומי בחוץ, מחכים רק שהם ייצאו החוצה. איך שהם יוצאים החוצה מפרקים גומי... פעם אחת אנחנו באים - זה האמת לא היה כזה מתוכנן - אחד אצלנו בא, בום לחלון של מסגד. גם לבית ספר שם, שבר את החלון... ואז פתאום הפס"ד. בקיצור, באנו, ירינו גומי, כולם ברחו פנימה חזרה לתוך המסגד. אחד הלך, זרק גז פנימה.

לתוך המסגד?

בטח. אתה יודע איזה הפס"ד הלך שם? אני אומר לך, לא ראיתי בחיים שלי. בחברון הגענו למצב שהתססנו ברמות מטורפות. ואז הקפיצו את המ"פ, נגיד חפ"ק, כי זה כבר, אתה יודע, שיהיה יותר אלפים לבלגנים וזה. המ"פ מגיע, אומר: תזהו זה זה, ירי לברכיים. היה לנו מ"פ דפוק. הוא היה שונא ערבים גם. יצאנו והיה הפס"ד ענק, זרקו עלינו בלוקים מהגגות, הכל. באמת הפס"ד כזה בחיים שלי לא ראיתי בחברון. אתה יודע, בחג שנזרוק להם הלמים פנימה, קצת עצבן אותם. בקיצור, בלוקים וזה. הוא (המ"פ) תפס עצבים, עצר שם, הקפיא את כולם. כולם מתחילים לחזור מהמסגד, אף אחד לא עובר. אנשים זקנים, רוצים להגיע הביתה - לא עוברים. כבר איזה 11 בלילה, איזה ארבע שעות הם עומדים שם, כבר מתחיל להיות בלגן, אנשים עצבניים. הוא עושה: "טוב, קלעים, תעלו על הגגות, עוד מעט יהיה בקת"ביסטים (בקבוקי תבערה)". חיכינו לזה. הוא אומר: "תחכו, הם מתעצבנים". הוא רגיל להעלות את העצבים של האנשים, "תנו להם את הזמן, נחמם אותם". יש את האלה שמתחילים לדחוף. תופס אבנים, מביא באנשים, אומר להם: "אף אחד לא עובר פה". הגיעה מכונית, (המ"פ) תפס את הבלוקים שזרקו מהגגות, אבנים אבנים, בום, שבר. "צאו מפה, כוס אמק", התחיל לשבור להם את כל האוטו. מנורות, הכל, לא השאיר כלום. היה דפוק.

איך נסגר הסיפור עם ההפס"ד?

היה שם הפס"ד חזק. ירינו הרבה גומי, הרבה זה. היינו כל פעם תופסים ילדים ערבים, לוקחים אותם איתנו, ככה, תופסים אותם ככה, עם אבנים, כמו ילדים מפגרים. אתה יודע, שילדים יזרקו עליהם את האבנים, לא עלינו.

עושים אותם מגן אנושי?

כן.

זה עבד?

זה עובד, לפעמים. תלוי כמה אתה מתטיס. עם המסגד זה היה קצת קשה, למה מכל הכיוונים זרקו עלינו אבנים.

הילדים לא רוצים לברוח? לא משתחררים?

אתה יודע איזה מכות הם אוכלים, מה זה הם רוצים לברוח? אתה תופס אותו ומצמיד לו את הנשק ככה, הוא רק זז, הוא כולו מפחד. הוא עושה לך רק: "לא, לא, ג'יש", אתה יודע, הוא כולו מפחד. והוא רואה שאתה דפוק, שלא אכפת לך ואתה מרביץ לו ממש חזק תוך כדי. וכל האבנים שעפות, אתה תופס אותו ככה, אתה מבין? היינו אכזריים, באמת. רק אח"כ התחלתי לחשוב על הדברים האלה, שאשכרה כבר איבדנו את הרחמים.

ערות מס' 44, חברון

היה מקרה שהיתה חרב כזאת עתיקה. אתה מכיר את זה, חרבות איסלאמיות שתולים על הקיר לקישוט. המ"מ שלי החליט: "זה נשק". לקח אותו. הבחור התחנן: תשמע, קיבלתי, מתנה וזה. "לא, זה נשק שלי, לקחתי". אין, אף אחד לא יכול להגיד לו כלום. מה, הפלסטיני יגיד לו משהו? יצעק עליו? הוא לא יכול לעשות שום דבר.

(...) מי לקח את החרב?

המ"מ שלי.

ואחרי זה הוא שם את זה אצל המפל"ג (מפקדה פלוגתית)?

אחרי זה כן, הוא הראה את זה למ"פ ואז זה הגיע למפל"ג, כמו כל דבר, כמו כל הדברים האלה. או אתה גונב כביכול חומרי תעמולה, אז הם תלויים אחרי זה בפלוגה.

זה לא נמסר לאיזה גורם?

לא, זה לא נבדק בצורה מסודרת.

(...) איפה החרב הזאת היום?

מפל"ג היה משחק איתה, עושה איתה, משחק איתה משחקים, אני יודע, עושה דו קרב חרבות.

לא נתתם את זה לשב"כ?

לא.

זה התסכול הכי גדול בחברון. אם היינו בעזה שבועיים, ממש לפני חברון היינו בעזה, אז היה מבצע, וחייל של הגדוד נהרג שם, והיה באמת תחושה שאתה נמצא שם כי יש פה איזשהי סיטואציה שאתה צריך להיות חייל. חברון היה בדיוק האנטייתזה לזה, הכאפה המצלצלת במובן הזה. אתה נמצא שם כדי לשרת סטטוס מסוים. אחד מהדברים הכי מתסכלים בחברון גם שהמתנחלים שם לא סופרים אותך ממטר. הם יעשו מה שבא להם. בשבוע הראשון הרבה היינו, יש ציר, ציר תנובה, שמוביל משכונת אברהם אבינו למערה. עכשיו, זה היה בדיוק תקופה של לא זוכר אם של חג יהודי, היה איזשהו חג, או מוסלמי או יהודי, אני לא זוכר. אני חושב שזה היה תקופה של איזה חג מוסלמי. אז עשו מחיצות באמצע הרחוב, שבצד אחד עוברים פלסטינים ובצד אחד עוברים יהודים. עכשיו, משמעותית כמות הפלסטינים שעברו ברחוב היתה לא פי שתיים-שלוש, פי עשר יותר גדולה מכמות היהודים בתקופה הזאת שעברה. ואני מדבר איתך על מאות בכל בוקר, כל תפילה. והם הלכו בתוך הצד שלהם. אם אחת, היתה איזה פלסטינית אחת שעשתה דווקא וזה, כל החבר'ה שלה התחילו לצעוק עליה. אני באתי, אמרתי לה: גברתי, תעברי וזה. אני עם נשק. בשלב מסוים היא השתתקה ועברה.

מי צעק עליה, הפלסטינים?

אמרו לה: כן, כן, די, די, תחזרי, תחזרי. לא רצו שתעשה בלגן. ובאותו יום מגיעים לך משהו כמו, משפחה של איזה 10-15 יהודים, והם הולכים ברחוב ככה פרי סטייל. ואני בא אליהם, אני אומר לו: אדוני, תשמע, אנחנו הפרדנו פה בכוונה, זה תקופה זה, אני מבקש שתעמוד. "מי אתה שתגיד לי?"

ככה הוא אמר לך?

כן. "מי אתה שתגיד לי? זה רחוב שלי, זה עיר שלי. אני עושה פה מה שאני רוצה". אמרתי לו: אני באתי לפה לשמור עליך, בבקשה, אם אתה מוכן. "לא, אני אעשה מה שאני רוצה. אתם מוותרים להם, אתם קלים מדי איתם, אתם לא מספיק קשוחים, אתם לא מספיק זה". זה היה כאילו, מאותו רגע והלאה אני, היה לי תקופה שאמרתי אני אפריד, כאילו כל הקטע הזה של הסוגיה כן לקחת מהם קפה, לא לקחת מהם קפה. אני אמרתי: אני לא רוצה שהם ירגישו לגיטימציה עם זה שאני שם, שהם ירגישו טוב עם זה. מאותו רגע אני ומתנחלים היינו ברוגז, עד סוף השירות שלי. לא הסכמתי אף פעם לקבל שום דבר, שיתנו לי, שיעזרו לי. אמרתי לא רוצה. עצבנו אותי. זה היו כמה דוגמאות. היה את זה, והיה שם, היתה שם סיטואציה שאבא פלסטיני, שוב, הכל בציר התנועה הפלסטיני, הלך עם הבן שלו בצד שלו, ואז ארבעה ילדים מתנחלים הגיעו. "איזה קטע, איזה קטע", הרימו אבן, זרקו על הילד הפלסטיני. אני צועק עליהם, והאבא בא אליי, אומר לי: "הנה, תראה, אנחנו לא עושים כלום", והוא בא מתוסכל, "ותראה מה הם עושים לנו". ואני חוץ מלהשפיל את הראש במבוכה לא יכול לעשות שום דבר. כי אני לא יכול להרים את היד על הילדים המתנחלים. אני לא יכול לאיים עליהם בנשק. משהו שאם הסיטואציה היתה הפוכה לא יודע מה היה קורה שם.

מה היה קורה?

אם ילד ערבי היה מרים אבן על ילד יהודי אז מן הסתם היינו צריכים ישר לאזוק אותו, לכבול אותו, לשלוח אותו לזה, בהוראות.

נוהל מעצר חשוד?

נוהל מעצר חשוד, נכון. אם ילד מרים אבן. עזוב, אם ילד פלסטיני היה הולך, מתחיל לעשות דברים נגד מה שאני אומר לו, כמו היהודי, אומר לי: מי אתה, מה אתה וזה, הייתי צריך להתחיל לירות כדור באוויר, לירות לו כדור ברגליים, כל מיני דברים כאלה. קרו מקרים בחברון, היו כל מיני. הפלוגה שהחליפה אותנו סיפרה לנו את זה. היה שם איזה בחור (פלסטיני) משוגע, לא משוגע, מפגר קצת שלא הבין מה צועקים עליו. בסוף קיבל כדור ברגל.

החלפתם אותם?

כן. זה כאילו היה האבסורד הכי גדול בחברון. המפגש של האוכלוסייה היהודית שלא דופקת חשבון, זורקת את הזבל שלה לתוך השוק.

אתה ראית אותם זורקים?

אתה יכול לראות, קרטונים של תנובה, קרטונים של זה. וזה אבסורדים שהם מאוד, לנו, לי היה מאוד, אתה יודע, גם ההבדל בין איך אברהם אבינו נראית לאיך כל העיר נראית. באיזשהו מובן שזה היה רק שבועיים זה היה מזל גדול כי אם לא, היינו...

עדות מס' 46, חברון

אני, מה שהכי אני זוכר מחברון, מה שהכי הדהים אותי, זה איך שפשוט מותר לך - מותר? אסור אבל מותר - לעשות הכל. מותר לך הכל, כל מה שאתה רוצה. אתה החוק.

ואנשים הרשו לעצמם?

בטח. זה גם היה תקופה ממש חרא, זה היה לי ממש קשה עם זה. לא הצלחתי לישון בלילות, לא ישנתי מלא זמן. ייסורי מצפון, נראה לי, וכאלה. לא יודע. זה כאילו שאתה מגיע למקום אחר, למדינה אחרת, לגלקסיה אחרת בכלל, ששם מותר לך מה שאתה רוצה, מותר לך הכל. מותר לך להיכנס לבית של מישהו בגלל שאתה רוצה, וללכת לישון לו על הספות ולעשות קפה בפינג'אן ולראות טלוויזיה.

לא היו איסורים רשמיים שאסור לעשות בבית?

אסור נראה לי היה לאנוס או משהו כזה, אבל חוץ מזה, או לרצוח אותם, אבל חוץ מזה, לא שאנחנו ידענו. לא שידענו וגם לא שהיה אכפת כל כך למישהו. לאף אחד זה באמת לא היה אכפת. זה מין, לא יודע, זה מין כאילו אתה, אני אפילו לא יודע איך, קיסר של המקום

שמה. באמת, כמו איזה מלך, שליט. אתה הולך ברחוב עם הידיים בכיסיים, הנשק בגב בכלל, רק בגלל המדים, אף אחד לא מדבר איתך. בא לך קשיו פתאום, אתה סוגר בית כי וואללה, בא לך קשיו, אגוזי קשיו. הולך לחנות, לוקח לך איזה קילו קשיו ויוצא מהדלת.

ומה הוא אמר?

הלו, הלו. מה הלו, הלו? הלו? אתה רוצה אני אשפוך לך פה את כל החנות, מה אתה דפוק? נותן לו סטירה וממשיך ללכת.

מי רצה קשיו?

אנשים רצו קשיו. בא להם קשיו. רצו לנשנש בבית שהולכים להיכנס אליו עם הקפה. רצו קשיו, קולה. קולה היה רץ חזק.

ערות מס' 47, חברון

בהתחלה זה התחיל הכל מהשמירות המעצבנות האלה של השמונה־שמונה. כשכבר נשבר לך הזין ואתה לא ישן בכלל, ואם יש לך בין שמונה־שמונה אז יש לך עבודות רס"פ וכל זה. אין לך, בקיצור, שעות לישון, ואתה סוגר 21 יום ואז אתה יוצא לשלושה ימים ואתה כולך עצבני וגם מלחיצים אותך עם היציאות האלה... אבל אתה רק עצבני מזה ואז אתה יוצא לפטרול, אתה רק להוציא את העצבים האלה על הערבים, החארות האלה שבגללם אתה שומר. זה ככה, ככה אתה חושב. ואז המתנחלים גם כן לא כל כך אוהבים אותך שם.

היו לכם עימותים עם מתנחלים?

כן, היו לנו כמה.

...בבית שרהבתי?

היה קצת, אבל בהתחלה הבלגנו יותר מדי. היה אחד שתפס עצבים קצת, התחיל ללכת מכות עם איזה מתנחל. הוא לא שמאלני ולא ימני, הוא פשוט נשבר לו הזין כזה. איזה מתנחל הביא לו מוחטה לפנים, אז תפס עצבים, הביא לו קת בפנים, התחיל להרביץ לו, הלך איתו מכות וזה. זיינו אותו בהרבה זמן, קיבל ריתוק 35, משהו כזה, החמירו איתו, אחרי שהוא סגר איזה 20 יום כבר. הוא הגיע למצב שהוא היה ממש דפוק, שהוא כבר לא היה אכפת לו מכלום. אתה יודע לאיזה מצב אנשים הגיעו שם? לא ראיתי דברים כאלה.

איזה מצב?

שוואללה, כבר לא אכפת להם מכלום... ואז זה תקופה כזאת שאתה ישן בשמירות. כבר נשבר הזין וכולם עצבניים. כשאתה יורד מהעמדה, עושה: כוס אמך, נשבר לי כבר הזין מהעיר הזאת, יורד עצבני, רואה איזה ערבי בדרך, מביא לו סטירה רק כדי... היו מכניסים ערבי לתוך העמדה ומפוצצים אותו מכות.

סתם ככה?

סתם, כי כבר אין, לא היו לנו עצבים אז אמרנו: יאללה, כוס אמו.

זה עזר?

לא. זה כאילו מעביר את השמירה. אני האמת שבזה לא התעסקתי יותר מדי, אבל אני זוכר שהחברים היו מתלהבים שהם היו עושים את זה. נשבר הזין, כוס אמו. היו כאלה אומרים, אתה יודע: אני אזיין את כל הערבים כמו שמזיינים אותי פה. אתה יודע איך זה. לא הלך הכי טוב בעולם שם.

עדות מס' 48, חברון

המקרה המבצעי הכי קיצוני שהיה לי בחברון היה שבן גרעין שלי שמר בעמדת ארבע־חמש זה נקרא... ילד הולך, ילד פלסטיני הולך על ציר תנובה הביתה, ובאים חבורה של 20-30 מתנחלים עם ילדים קטנים מתנחלים הולכים, פתאום קולטים אותו. "יאללה חבר'ה", ובבת אחת כל ה־30 באים, עולים עליו ובמכות רצח, דופקים לו אגרופים, בעיטות. אני הייתי עם המ"פ שלי, דיווחו לנו בקשר. בן גרעין שלי נכנס לחלץ את הילד המסכן הזה. והמ"פ שלי היה, בדיוק חירבן, ובגלל זה לא הספקנו לקפוץ לשם בזמן והחפ"ק (חוליית פיקוד קדמית) של המג"ד הגיע לפנינו, אחרי שבדיוק כשהתאג"ד כבר טיפל בילד הזה.

חבשת אותו?

אני הגעתי אחרי שהתאג"ד (כוח רפואי של הגדוד) כבר היה. אתה יודע איך זה חובשים, כולם רצים. התאג"ד כבר היה חזק עליו.

איך הוא נראה?

זב דם, פצוע.

איפה הפציעות שלו היו?

פנים, גוף. הוא היה בלי חולצה אז יכולת לראות שרוב הגוף שלו שרוט, כחול, ופנים.

בן כמה?

12, 14, אני לא יודע, משהו כזה. ילד קטן.

מה עשו לו אחרי זה?

אני לא יודע מה התאג"ד עשה איתו. אולי פינה אותו לאנשהו, או החזיר אותו הביתה. אני לא יודע.

היינו עושים גם פעולות כאלה, אתה יודע. היו כאלה שזרקו עלינו אבנים, היינו תופסים ילד שהיה באזור, מפוצצים אותו מכות. שוברים אותו. אפילו אם הוא לא זרק אבנים, הוא ידע מי זה. "מי זה? מי זה? מי זה?" בסוף הוא אמר לנו מי זה... פעם היינו בפטרול, זרקו עלינו קצת אבנים, לא משהו רציני. אז תפסנו סתם איזה ילד פלסטיני כזה שהיה ליד, שידענו שהוא ראה מי זה, שידענו שהוא ידע מי זרק אבנים. בוא נגיד קצת הרביצו לו, בוא נגיד את זה בעדינות, עד שהוא אמר לנו מי זה, לקח אותנו. הוא אמר לנו איפה הוא, לא עזבנו אותו עד שהוא אמר לנו בדיוק איפה הוא גר. הלכנו לבן אדם הביתה. באותו יום הוא לא היה. חזרנו ל***, יצאנו לפטרול שוב בשש בבוקר. הלכנו על הבוקר אל הילד הזה הביתה. ילד בן איזה 15, משהו כזה.

הילד שתפסתם?

לא, הילד שהראה לנו איפה. הילד השני, זה שעליו הלשין הילד השני שהוא זרק קבוע אבנים.

הילד שתפסתם, הוא היה בן כמה?

בן איזה עשר.

והילד שעליו הוא הלשין, הוא בן 15?

משהו כזה, כן. באנו לבית, בלילה לפני הוא לא היה. בקיצור, באנו יום למחרת על הבוקר, דפקנו בדלת, יצאה איזה אישה זקנה, משהו כמו בת 60 ככה. היא אומרת לנו: "אין אף אחד בבית", אתה יודע איך זה. אמרנו לא מעניין אותנו, נכנסנו. אתה יודע, זה כשכבר אתה מתחיל להידפק כזה, כשאיך לך סבלנות יותר לחברון ולערבים וליהודים שם. נכנסנו לבית, התחלנו להפוך. זה כזה דלתות משני הצדדים, זה מסדרון כזה, הולך על כל האורך ומשני הצדדים יש דלתות. מצאנו את הילד בדלת האחרונה מצד שמאל. הילד כולו כבר נבהל, הבין שתפסנו אותו, בא לברוח בהתחלה. קלט שחבר שלי עומד על הדלת. עשה: טוב, התייאש. הוצאנו אותו החוצה. היה לנו מפקד, (הוא) היה קצת שרוט. הוצאנו אותו למפקד, המפקד פיצץ אותו מכות, באמת פיצץ אותו. אמר לו: "חכה, עכשיו אנחנו לוקחים אותך". הראה לו כל מיני בורות בדרך, שאל אותו: "פה אתה רוצה למות? פה אתה רוצה למות?". הילד עושה: "לא, לא", אתה יודע.

בערבית הוא אמר לו?

כן, הוא ידע ערבית טוב... התחלנו ללכת. הולכים, והלכנו, מנסים ללכת מאחוריהם. אני לא אספר לך את כל הסיטואציה למה היה שם דברים קצת מוגזמים.

...תספר, תספר הכל.

הלכנו, הלכנו, הוא מראה לו בורות בדרך: "פה אתה רוצה למות?". "לא, מה פתאום". הכניסו אותו לבניין בטון בבנייה, בניין בניין, בית. המפקד הזה תפס מקלות, שבר אותו, בום-בום. והילד לא בוכה, אני אומר לך, הילד חסין היה. ילד בן 14, משהו כזה, ממש, לא גדול. שבר אותו, אני אומר לך. תפס אבן, נתן לו ביד, והוא כבר כולו... עושה לו: "זרוק עליו" (על אחד

החיילים). נותן לו סטירות, "גבר, אה? זרוק עליו", בום, מכות. הוא עשה: "לא, לא, לא". הביא לו סטירה. והילד: טוב נו, זרק כזה חלש, בקטנה. הוא חשב שהוא מכריח אותו לזרוק, אז הוא כזה זרק לכיוון, לא חזק או משהו. ההוא (המפקד) עשה לו: "בטח אתה זורק אבנים על חייל", בום, שבר אותו עוד יותר. אני אומר לך, הבן אדם הזה. אחרי זה התחילו להגיע אנשים, כל האנשים מהמשפחה הגיעו. ולא נתנו להם להיכנס, לא רצו. והם בטוח שמעו את כל הכאפות וזה. הילד הזה היה ממש מסכן, פירקו אותו. ואז אחד החיילים אמר: "תשמע, אתם קצת מגזימים", עושה לו: "די, אתה מגזים. אנחנו לא רוצים להוציא מפה גופה, עדיין יש פה משפחות". ואני אומר לך, הילד הזה אכל אגרופים לפני, ברכיות, בעיטות.

רק מהמפקד?

לא, היה עוד איזה אחד שעשה לו כמה, לא משהו רציני כמו המפקד. באמת, אין רחמים. בקיצור, העמיד את הילד הזה, והילד לא יכול לעמוד על הרגליים, הוא כבר בוכה. המפקד מעמיד אותו על הרגליים, עושה לו: "תעמוד", והוא: "לא, לא יכול". לא, באמת הוא לא יכל. מרוב פיצוצים שהוא אכל הוא לא יכל לעמוד. ההוא מעמיד אותו: "אל תשחק אותה, אל תעשה לי הצגות", ומביא לו עוד בעיטות. ואז *** הזה, שהוא היה לו קצת קשה עם הדברים האלה, נכנס, תופס את המ"כ, עושה לו: "אל תיגע בו יותר, זהו". עושה לו: "מה, נהיית שמאלני". הוא עושה לו: "לא קשור, אני לא רוצה לראות את הדברים האלה", הוא תמיד היה נשאר בחוץ. הוא לא היה אוהב את הדברים האלה. היה כזה רגיש כזה.

ואז מה?

ואז הוא כזה: "די, לא יכול לראות את זה". התחיל להתנהל ויכוח.

איפה עמדתם?

היינו ליד אבל לא עשינו כלום, היינו כזה אדישים, אתה יודע. טוב, נו. רק אחרי זה אתה חושב על זה, גם לא חושבים בהתחלה, זה היה כבר כל יום עשינו את זה. זה היה דברים קטנים. ואז זה כבר נהיה כמו הרגל כזה, כל יום היינו עושים פטרולים עם הרבה מכות. באמת היו מרביצים חופשי.

ואז הוא שחרר את הילד?

לא. תפס אותו, הוציא אותו החוצה, ואז קלטו המון אנשים, וההורים קולטים. מה זה הוציא אותו? הרים אותו בכוח. ההוא בקושי יצא, אני אומר לך, אני לא יודע איך הבן אדם הזה הצליח - אחרי שעה שהוא מעמיד אותו בערך - לעמוד. והוא עושה לו: "מה אתה עושה הצגות", ונותן לו עוד בעיטות. מוציא אותו ואז אחרים: "מה, מה עשיתם לו? תראו". כאילו ראו, רואים על בן אדם שהוא חטף מכות. "מה עשיתם לו?". בקיצור, קלטו שזה, אמר להם: "תתרחקו מפה". ואז התחיל קצת בלגן.

מה זה קצת בלגן?

אתה יודע, זה בכל זאת הילד שלה. "מה זה, הוא ילד". הגיע למצב כזה, וירד לילד דם מהאף. (המפקד) אמר לה: "אל תתקרבו". בא, דרך את הנשק, כבר היה לו כדור בקנה, חצי כזה, שלא יעוף הכדור. היא נבהלה קצת, הכניס לו את הנשק, את הקנה לתוך הפה, לילד, ממש, הכניס לילד את הקנה בתוך הפה.

מול ההורים שלו?

בטח שמול. "מי שמתקרב, אני הורג אותו. אל תעצבנו אותי, אני אהרוג אותנו, אין לי רחמים", תפס עצבים. אז האבא, אפילו לא האבא, לא קשור, לא יודע מי זה בדיוק, תפס אותה: "תירגעי, עזבי אותם, תני להם ללכת, שיעזבו אותנו".

בערבית הכל?

לא, בעברית דווקא, הם דיברו איתנו. והוא רצה שנראה, הוא לא טמבל. דווקא הוא היה בן אדם טוב, לא סתם. הבן אדם הזה שדיבר איתנו? באמת בן אדם טוב כזה. זה הגיע למצב שלא מבחינים בין טוב לרע. ככה זה היה אצלנו במחלקה. כולם חארות, ככה זה היה התפיסה. הקיצור, תפס אותנו, הצמיד אותנו ככה, הכניס לו קנה לפה, צעקות וזה. וההוא בקושי כבר הולך. הגענו למצב, בקיצור, גררנו אותו עוד. ואז כזה: "עוד פעם אחת, עוד פעם אחת הילד הזה ירים אבן, ירים משהו, אני הורג אותנו, אין לי רחמים".

אם הייתי פלסטיני, על מה הייתי חוטף מכות?

מספיק שאתה מסתכל עלינו בצורה כזאת, טיפה כזאת שלא היתה נראית לנו בעין, ישר היית חוטף מכות. כי הגענו כזה למצב שדי, נשבר לנו הזין מלהיות במקום הזה, אתה יודע למה אני מתכוון.

עדות מס' 50, חברון

היו לכם תאקלים עם מג"ב?

אני בעיקר ראיתי אותם מהצד הרבה פעמים. כשהיינו חפ"ק אז תפסנו, היה כוונות מתפללים בציר תנובה, אז ראיתי אותם, בידוקים שלהם. "בוא", קורא לבחור פלסטיני, "תשעין את הידיים על הקיר". הוא פותח את הרגליים, הוא נותן לו בעיטה ברגל: "פתח את הרגליים כמו שצריך". ההוא נופל, שניהם נקרעים מצחוק, שני המג"בניקים. "יאללה קום, קום". בודקים אותנו: "מה זה?", צוחקים עליו, תופסים לו איפה שתופסים לו, זה נורא מצחיק, "מה זה?", וזה וזה, טוב יאללה יאללה, סע סע, רוח רוח".

איפה זה?

במחסום שבכניסה למערת המכפלה, בסוף ציר תנובה. נורא מצחיק אותם, נורא משעשע, כל הבידוקים האלה זה נורא כיף, נורא נחמד. הם גם הולכים, אתה יודע, המג"בניקים הולכים כזה עם הנשק על הכתף. הכל נורא וואסח, נורא מצחיק אותם וזה. אלה בעיקר הדברים שיצא לי לראות אותם לצערי עושים. גם ההתייחסות שלהם למתנחלים. מתנחל שלא הולך בשביל שלו צועקים עליו, עוד שנייה מורידים לו סטירה. הם לא, אמרתי לך, הם לא נחמדים למי שהם רוצים, זה לא ממש משנה להם.

עשינו בתוך השאלאות פטרול רגלי. השאלאות זה מעין שוק, זה רחוב סואן של הפלסטינים שהוא היה שוק ואנחנו בתור צבא היינו מסתובבים שם באופן קבוע. גם לחיילים, מאוד מפחידים אותם. בצדק, זה מאוד מפחיד להסתובב שם בתור חייל. זאת אומרת אתה אשכרה נמצא ממש, הולך בתוך הרחובות של הפלסטינים, בתוך השוק. זה גם מקום שקל מאוד להחביא דברים וקל זה. מצד שני אתה כל היום בשוק שלהם, אתה לא תעיז לנסות לפגוע להם בו יותר מדי, לפחות אני זוכר שאנחנו ניסינו כמה שפחות. עכשיו, השוק הוא נמצא, הוא יושב מתחת לשכונה יהודית שנקראת בית הדסה, בין היתר. אני זוכר שזה היה שישי או שבת בצהריים שהלכנו בשוק, היה יחסית שקט בשוק עצמו. אני הלכתי אחרון בטור ואז פתאום אני רואה איזה סלע קטן נופל פה לידי. אני אומר בקשר לעצור שנייה, אני מסתכל, אני רואה שיש הרבה ילדים קטנים שמתחילים לזרוק אבנים ולפעמים סלעים לעברי מכיוון בית הדסה.

יהודים שזורקים עליך?

יהודים זורקים. הם לא תכננו לזרוק עלינו, הם תכננו לזרוק לשאלאות, על הפלסטינים. הם בכלל לא תכננו לזרוק עלינו. ישר הסתובבנו, רצנו לכיוונם, לנסות לעצור את זה. עכשיו, אני מדבר על ילדים שלדעתי אף אחד מהם לא עבר, את גיל עשר בטוח אף אחד מהם לא עבר. המון־המון ילדים, יותר מעשרים אני זוכר שהיו שם, על איזה גג כזה, תופסים אבנים, מתחילים לזרוק. אנחנו היינו שישה בפטרול. אני והמפקד, הסמל שלי, ישר התחלנו לתפוס את הילדים, לנסות להעיף אותם. זה אותו דבר, אותה סיטואציה, ילדים קטנים, פחות מעשר, אתה לא אלים כלפיהם. אתה מנסה, כאילו בראש אתה כל הזמן אומר: אתה לא אלים כלפיהם. מצד שני אתה אומר: איזה מצב זה, זורקים סלעים על פלסטינים ואני לא אלים כלפי מי שזורק? מה, כאילו, אני חייב לעצור אותם בכל מחיר. לפחות זה מה שאני חושב לעצמי. אני זוכר את המקרה הזה. לקח לנו הרבה זמן לעצור אותם.

כמה?

אני לא זוכר כמה, כמה דקות, לא, בסדר. תפסנו, אתה יודע, כל אחד תופס שלושה ילדים ככה, דוחף אותם, הם מנסים להיעמד. עד שהם בורחים הביתה, עד שפה, עד ששם, לוקח זמן. אני זוכר שבינינו היה ריב מאוד־מאוד גדול, בתוך הפטרול אחר כך, אחרי שירדנו.

למה?

כי אני זוכר איזה חבר או שניים שניסו לחנך אותם. זאת אומרת ישבו, בזמן שחברים שלהם זורקים סלעים, שני חבר'ה ישבו בצד עם עוד חמישה־שישה חבר'ה וניסו להסביר להם למה זה לא בסדר לזרוק סלעים על ערבים. אני זוכר את עצמי מגיע ומזיז איזה ילד ושם אותו בצד ורואה חבר, חבר קרוב, מתחיל להתווכח איתו על אם מה שברוך גולדשטיין

עשה זה בסדר או לא בסדר. וזה כואב כאילו, כי זה כואב לראות ילדים בני שמונה-תשע שמדברים עליו כעל אליל שלהם, וכל הילדים שם דיברו עליו כאילו שלהם. ומצד שני אתה יודע שהמטרה שלך פה היא לא לעצור אותם עכשיו מלחשוב ככה בעתיד. זה לא היכולת שלך. אין לך את היכולת הזאת, זה מה שאני הרגשתי, אלא להפסיק עכשיו את זה שהם יזרקו את האבנים על הרחוב של הפלסטונים.

רבתם ביניכם?

היה ויכוח, שהם אמרו שהם לא מסוגלים לשמוע את זה כי הם ממשיכים לראות אותם בתור ילדים, והם חייבים לעצור אותם מלחשוב את הדברים האלה. אמרתי להם שזו לא אופציה שיכולה להתקיים. הלוואי, באמת, הלוואי עלינו והיינו יכולים, אבל אין לנו את היכולת הזאת ואין לנו את המקום הזה.

זה מקרה שקורה אחת ל...?

מקרה של זריקת אבנים על ידי ילדים קורה לא מעט, לפי מיטב זכרוני.

עדות מס' 52, חברון

עשיתם מיפויים?

לא עשינו מיפויים. עשינו מעצר דמה.

מה זאת אומרת?

זאת אומרת, כאילו כדי להיות מוכנים למעצר אמיתי אז אתה עושה מעצר על בית שהוא, כאילו על מישהו שהוא לא באמת מבוקש. אתה סוגר על הבית שלו, הכל, כאילו כדי לאמן.

ומה קרה שם?

כאילו עושים מעצר, עוצרים את הבן אדם. מתאמנים. יש אימון כאילו אמיתי. זאת המטרה, נגדיר את זה ככה. עושים מעצר, לוקחים את הבן אדם. אני לא יודע אחרי כמה, אם המ"פ נחמד, מוריד אותו אחרי מאה מטר, אם המ"פ הוא לא נחמד, מוריד אותו אחרי שני קילומטר מהבית שלו.

אז אפילו לא לוקחים אותו לחקירה?

כן. אפילו לא לוקחים אותו לחקירה.

תנסה לספר מה אתה יודע על זה.

סוגרים על בית, על כל הפינות שלו, באמצע שכונה.

מגיעה פקודה?

כן. הרעיון הוא להתאמן כאילו למעצר, שהמחלקה תהיה מסוגלת להעמיד מעצר של מבוקש, של מישהו שהוא כן דרוש על משהו רציני. עכשיו, אני אגיד שוב, אני לא יודע לגבי

השב"כ, אינדיקציה - יש להם, אין להם, אם הוא בכלל מישוה שהוא כן חשוד באיזושהי צורה או לא חשוד בשום צורה. המחלקה מתאמנת לפני שהיא הולכת. אחרי הפקודה היא מתאמנת, הולכת, סוגרת על בית. נכנסים, לוקחים את הבן אדם, אין לו מושג מה הוא עשה, אין לו מושג למה. הכל כאילו הבן אדם מבוקש. יכול להיות שלקחו אותו לחקירה. אם אני לא טועה באותה פעם לא לקחו אותו לחקירה, הורידו אותו אחרי כמה מטרים. זה היה חלק מההכשרה, שהם רוצים לאמן את המחלקה לזה שהם יהיו מסוגלים.

חוליית סגירה פה, חוליית פריצה פה?

בדיוק. כן. זה חלק מהרעיון.

ערות מס' 53, חברון

הייתי פעם בפטרול, היה את האוטו של טי"ף (כוח משקיפים בינלאומי בחברון), מכיר? את הרכב של טי"ף עם האנשים בפנים, נוסע על הציר. אנחנו לא אהבנו אותם כי ידענו מה הסיטואציה שתבוא.

מה זאת אומרת?

ברגע שרואים רכב של טי"ף אז היהודים ישר... אז לקחו בלוקים ברמה של באמת נראה לי מעל חמישה קילו, ופשוט זרקו על הרכבים, ניפצו שם שמשה.

איפה הם עמדו עם הבלוקים?

זה כאילו, אני לא יודע אם זה היה מארב כזה, כי אנחנו לא ראינו אותם בהתחלה. היה התלחששות של ילדים, אז היה את הטי"ף. אני הייתי ב'68, מול המדרגות שם, אה, לא, הייתי בסיוור, בפטרול. ואז כל הילדים רצו אל הטי"פניקים ואז אנחנו, הסמל שלנו אמר לנו שכל אחד יתפוס ילד, היינו סוג של יחס שווה כזה, אחד לשניים... ואז תפסנו את הילדים, התחילו להתפרע וזה. ואז הסמל שלנו הוציא מצלמה, התחיל לצלם, רצה לתעד את כל... פשוט הביאו לנו מכות.

הילדים?

כן. ניסו לתת לנו אגרופים וכאלה. היה סיטואציה, בהתחלה היא קצת מצחיקה, שילד בן 12 מביא לך מכות. אתה לא כל כך יודע איך להגיב אז אתה סוג של צוחק כזה: "אחי, הוא מביא לי אגרופ עכשיו, אתה מבין? הוא נתן לי אגרופ". ואז זה כבר הפך להיות, גם במה שקורה לך בתוך הראש, בנפש שלך, אתה כבר מתעצבן אז אתה תופס אותו גם חזק באמת, כי ככה צריך לתפוס אותו כי הוא מהווה סכנה. לא לי, לא איים עלי בצורה שהיא באמת מאיימת על החיים שלי, אבל לפני 20 שניות הוא דפק בלוק לרכב שנתן שם גז, ברח. אני לא זוכר מה, זה ממש הגיוני, כי השמשה נשברה, אני לא יודע אם היא נשברה פנימה, כאילו נכנסה לתוך הרכב.

איך הטי"פניקים הגיבו על זה?

אני בטוח שהם רגילים לזה, למרות שאתה, זה קצת קשה להתרגל לזה שמפוצצים אותך באבנים, אבל זה לא המקרה הראשון, גם לא המקרה הראשון שאני נכחתי בזה, ראיתי את הדברים האלה. אבל הם פשוט הרביצו לנו הילדים שמה, באו וקפצו עלינו. נראה לי הזמנו שם משטרה, תפסנו את כל הילדים. לא אזקנו אותם, לא עשינו איזה משהו כזה. בכל זאת זה גם ילדים, זה ילדים יהודים, טרוריסטים קטנים אבל שצריך לטפל בהם.

מה הנוהל? מה אומרים לכם?

לא מדברים על זה. לא זכור לי שיש איזה... מן הסתם גם תופסים אותם, צריך לתפוס אותם, במידה הזו... מקפיצים את הכחולים, כלומר קוראים למשטרה. אין איזה, גם שמע, אתה, קשה להגיד, אתה צבא, אתה לא אמור להתעסק בחרא הזה, אבל שם אתה שוטר.

אבל אתה יודע למי לקרוא?

אתה יודע למי לקרוא אבל גם אתה רואה איך שהם מתנהגים שם. כאילו, גם השוטרים לא, אתה יודע, זה שכן שלהם. מחליקים כיף כזה, יכולים לסנן "הנח"ל האלה", עושים כאילו לוקחים אותם ומשחררים אותם: "חבר'ה, זה לא יקרה שוב, אה?". לא.

זה יקרה שוב?

זה יקרה שוב במשמרת הבאה.

עדות מס' 54, חברון

מה היתה מערכת היחסים שלכם עם המתנחלים?

שלהם אלינו היתה אהבה־שנאה מטורפת. מצד אחד הם מאוד מחבקים, נותנים לך אוכל כל הזמן ודואגים תמיד שיהיה פינת קפה ותמיד זה. מצד שני הם מקללים את צה"ל ושונאים את צה"ל. אז פעם אחת גם הלכנו ושאלנו, אני שאלתי אותם: כאילו, מה הסיפור, אני באמת רוצה להבין מה היחס שלכם לחיילים. אז מישהי שם הגדירה לי את זה.

מי?

לא זוכר מי זאת. הגדירה לי, אמרה לי: את צה"ל אנחנו שונאים, את החיילים אנחנו אוהבים. זאת היתה ההגדרה שלה. חוץ מזה, אתה מאוד כועס עליהם, אתה בהלם מהם. אני בהלם שהם מעיזים לתת לילדים שלהם לחיות שם. שהם מעיזים לחנך את הילדים שלהם בצורה כזאת. אתה בהלם מדבר כזה.

לא נתקלת באלימות של מבוגרים שם?

לא. אלימות פיזית ברורה של מבוגרים לא נתקלתי. לא. זה גם חלק ממה שהיה עצוב לי, שהם שולחים את הילדים שלהם. הם שולחים את הילדים שלהם לזרוק את האבנים על הבנות

מקורדובה (בי"ס פלסטיני לבנות ממול להתנחלות בית הדסה), לפי הסיפורים. וגם לפי מה שאני ראיתי, רק שולחים את הילדים שלהם. (...) אבל הם כן היו מסתובבים עם כדור בקנה.

מי, המתנחלים?

כן. אני לא הבנתי איך מאפשרים להם דבר כזה.

עשיתם איזה סיור עם נועם ארנון במהלך השירות שם?

לא, אבל היה כזה פרידה. נגיד, אני זוכר שהיה ערב פרידה של הגדוד מהיישוב היהודי כשעזבנו. שבוע לפני שעזבנו הם באו, הביאו תעודות הוקרה, כל מיני דברים כאלה. זה מול המג"ד וכזה. זה אני כן זוכר.

זה כן היה. זה"ל מנסה לשמור שם על יחסים מאוד טובים עם היישוב היהודי. היישוב היהודי גם מאוד... אתה מרגיש שיש לו כוח מול המקום הזה. מול המג"דים.

איך אתה מרגיש?

הם מעורבים, אויכיי? אני לא יודע בדיוק יודע איך ומה, אבל אתה מרגיש שהם מעורבים, הם יודעים. אמרתי לך על הילדים, הם יודעים על הצבא. הם יודעים איפה יש עמדות: "מה זה הורידו את העמדה הזאתי?". הם יודעים הכל. "65 לא מאויש בלילה?". למה אתה יודע שקוראים לעמדה הזאת 65, עם כל הכבוד? אתה מבין מה אני אומר?

הוא גר שם.

בסדר, נכון, הוא גר שם והוא לוחץ שיהיה את העמדה הזאת גם ככה, ושיהיה פה ככה, ולא שומרים עלינו וכן שומרים עלינו. מתוך זה שזה החיים שלהם הם מתערבים גם כל הזמן. הם לוחצים.

עדות מס' 55, חברון

הנה משהו שאני נורא זוכר. חברון, היו כמה עוולות שאני יכול לספר, כמה מקרים. אז היינו בתל רומיידה ושמרנו שם על, אתה יודע איך זה, יש את תל רומיידה, מתחבר למתקנים, שמתחבר למערת המכפלה וכל הציר הזה הוא סטרילי.

מה זה אומר סטרילי?

סבבה, מה זה אומר סטרילי? אתה רואה את העוול. סטרילי אומר שכל החנויות ברחוב הזה, שהיו פעם חנויות, כמעט כולם, חוץ מאיזה אחת או שתיים, סגורות. לאורך רחוב שלם עשרות חנויות סגורות. זה אומר שכל הבתים, שמישהו גר בהם או שהוא יותר לא גר בהם, או שחשמו לו והוא יותר לא יכול לגור בו. לתוך הרחוב, לתוך הרחוב הזה, אין פלסטינים שנכנסים. כאילו, מעטים. יש מעטים עם אישורי עבודה, והם לא פעילים שם, חנויות שם סגורות. יש חנות אחת שפתוחה. יש היתר רק לאנשים מסוימים, ספציפיים

מאוד. אז כאילו עוול משווע, כי אתה רואה שבעצם בשביל שתתקיים שם מתקנים, שזה ישיבת בית רומנו וליד זה יש עוד בית, בית לא זוכר, איזה בית לפניו.

הדסה.

יכול להיות, ותל רומידה, העוול משווע. אתה רואה שסגרו, פשוט סגרו. גם שכונת, אחרי בית רומנו, יש עוד שכונה, שזה חצר כזה, איפה שהיה, שבחור התפוצץ שם, פלסטיני. ליד כיכר גרוס. אברהם אבינו. עכשיו גם שם נגיד - שגם שם הגעתי לשמור שם - גם שם נגיד, למטה, בגלל שהבתים נושקים, חברון זה הרי קסבה, זה כאילו בית על בית, היה לנו פטרול שפשוט דילג בין הגגות. הפטרול היה עצמו על הגגות ולא ברחוב כי זה היה שבילים בפני עצמם, אז סגרו את כל החנויות למטה של הפלסטינים בשביל שהם לא יכניסו לשם חומרי נפץ או יפרצו משם. עכשיו זה הגיוני כאילו, זה מאוד הגיוני כשאתה רוצה לשמור עליהם בצורה אמיתית כי באמת זה כל כך נגיש, ההרג שם הוא במרחק הכי נגיעת יד. הבעיה היא, ואז עולה השאלה אם הם צריכים להיות שם, האם באמת. ואתה רואה את זה. אתה רואה את העוני ואת המחסומים ואת הקושי הגדול של עיר שלמה או של שכונות שלמות להתקיים בשביל כמה מאות אנשים. אתה רואה את זה פשוט. זה, וגם היה, גם אתה רואה את הפערים החברתיים המטורפים, את העושר לעומת העוני, אתה רואה את השנאה הנוראית.

עדות מס' 56, חברון

אני זוכר משהו אחד שאותי הדהים. עמדתי - בעלייה לתל רומידה יש איזה עמדה או שתיים - אני עמדתי בעמדה. וליד תל רומידה יש בתוכו בית ערבי, שהוא דרך אגב מוקף בגדרות של כמה מטרים עד סוף הבית כי ברור שפוצצו אותו, ברור שיש עליו גרפיטי. דרך אגב, כל הרחובות שמרתי, על כולם גרפיטי, כתובות נאצה, כתובות גזענות, מה שאתה רוצה. ועלה ילד פלסטיני לבית שלו - יש בדיוק כמה שמות שמותר להם לעבור אותי, אני כבר מכיר אותם בפנים מן הסתם - ולעומתו יורד ילד יהודי. והם עוברים אחד ליד השני, והילד היהודי פשוט מסובב את הראש, טפו, דופק עליו יריקה בפרצוף וממשיך. עכשיו לא בקטע של - לא שנאה, חוץ מהאקט הזה של השלוש שניות שנאה, לא מכות, לא התלהם עליו, פשוט ברמה של אדון-עבד. אני ראיתי את זה ופשוט אני הרגשתי צורך לתפוס את הילד הזה, להביא לו סטירה או לשאול אותו מה אתה חושב שאתה עושה או מי אתה. הייתי בהלם. כאילו, בהכי טבעיות... הילד הפלסטיני פשוט המשיך. הוא לא, הוא הרגיש את זה, זה לא שהוא עשה כאילו, אבל חטף את היריקה ופשוט המשיך.

מה אתה עשית?

אני נשארתי נדהם. אני לא התעסקתי איתם. גם ברור היה לנו שאסור להתעסק איתם.

מה זאת אומרת?

לא מתווכחים, לא זה. הם גם, הם ניסו לגרות אותנו. לא מתווכחים, לא מדברים, אין גם על מה לדבר.

אם ילד זורק אבן או משהו כזה, מה עושים? מה ההוראות?

אין מה לעשות. רודפים ומורידים אותנו ואומרים לו: נו נו נו. מה תעשה? ברור שילד פלסטיני אתה עוצר וכובל וזה. יהודים לא. אנחנו משרתים שם את היהודים. זה התחושת עוול גם. כי יש לך תחושה מאוד גדולה שאתה עוזר ליהודים שם. שאתה כאילו עוזר להם להתנקם בערבים. שאתה עוזר להם לעשות את מה שהם, להציק להם, ואז שהם מסתתרים מאחוריך. ויש את המקרים האלה, יש את המקרים שהיה איזה יום אחד בלגן מטורף, לא ראיתי את זה, שיהודים זרקו בעקבות בית שרהבתי התלקח שם משהו ויהודים זרקו ביצים ודפקו את הסופה (ג'יפ צבאי), שברו לה פנסים והרביצו למישהו, באמת הרביצו. היה שם אלימות איתם, עם הילדים האלה. אבל חוץ מזה, חוץ מההתנגשויות הספציפיות האלה, יש לך פשוט הרגשה שאתה פשוט משרת אותם. שאתה עוזר להם.

עדות מס' 57, חברון

...זה סיטואציה לא נעימה, מאוד לא נעימה. אנשים הולכים להם בבוקר לשוק, לאן שהם רוצים ללכת, אתה לוקח מהם תעודות. אני לא זוכר אצלנו כמעט עיכובים של אנשים, אני לא זוכר אצלנו דבר כזה. אני יודע שבפלוגת מרץ שהיו במתקנים איזה תקופה אז יש שם עמדה, אם אתה בא מבית הדסה, עובר את מתקנים, פונה שמאלה לכיוון השאלאה יש שם מן כיכר כזאת, יש שם עמדה באמצע הרחוב. אז שם היה ילד, שהיה איזה מפקד - מפקד, שלא תגיד חייל - מפקד.

איזה דרגה?

סמל לפי דעתי, עומד שם. אנחנו מגיעים עם הפטרול שלנו, מסתבר שיש שם ילד שעומד שעתיים. ולמה הוא עומד שעתיים? כי הוא הביא לאותו מפקד, הוא פעם שנייה או שלישית לא הביא את התעודת לידה שלו כשהוא בא לעבור. כי ילד שאין לו תעודת זהות אז רוצים שתהיה לו תעודת לידה. ילד בן לא יודע, 14-15-16, לא יודע. והוא עיכב אותנו איזה שעתיים, אולי שעתיים וחצי. ואז הגענו והפטרול שלנו היה עם קצין. ואז הגיע גם מישהו מאחד ארגוני הסיוע, מדבר עם אותו מפקד והמפקד מסרב לשחרר. עד שהגענו אנחנו עם הקצין שלנו, והוא אמר לו: שחרר אותו עכשיו שילך. ואותו מפקד היה ממש, התבטא בצורה, כאילו נראה שכל דפוס המחשבה שלו, זה לא דעה, זה דפוס מחשבה. זה איך אתה חושב, איך אתה תופס את הדברים. יש לך אנשים להעביר, אתה לא צריך שחיקה של מחסום חווארה בשביל זה, אתה

צריך פשוט לעשות את זה הרבה ולהתקבע על דפוס המחשבה הזה. יש לך מישהו להעביר, הוא לא עשה זה, אתה תחנך אותו. אנחנו צבא העם של הפלסטינים. מחנכים את הפלסטינים.

שזה אומר ענישה?

ענישה.

איך הוא התבטא?

הוא אמר, המפקד הזה: מה, הוא לא הביא פה כבר פעמיים תעודת לידה, עכשיו שיחכה. שיחכה דווקא. שיחכה ושהוא ילמד לפעם הבאה להביא.

עדות מס' 58, חברון

מרואיין 1: נראה לי שעיקר המגע היה לי, ונראה לי בכלל עיקר המגע היה בחברון. אלה דברים יותר זכורים, המגע שבין יהודים לפלסטינים בחברון. אני זוכר ששנאתי. זה היה התחושה המאוד־מאוד חזקה שלי שם, של פשוט שנאה.

זאת תחושה רצינית.

מרואיין 1: שנאה. אמיתית. לא הרגשתי קשור באיזשהו קשר לאנשים שם. הם לא העם שלי, הם לא אנשים שאני רוצה משהו איתם. המגן דוד שהם מרססים שם על הקירות, זה לא המגן דוד שלי. זאת תחושה נוראית. בחיים לא הרגשתי ככה. פשוט שנאתי אותם. שנאתי אותם. שנאתי אותם, שנאתי את הילדים שלהם. בחיים שלי לא הסתכלתי על ילד ושנאתי אותם.

למה?

מרואיין 1: למה? כי הם פשוט היו נוראיים. הם היו נורא, נורא, נורא אלימים. ואתה מרגיש שאתה גם בשירותם. משרת אותם ואת היכולת שלהם להיות אלימים. היו שם כל מיני סיטואציות פשוט ממש אלימות נורא, מזעזעות, מגעילות.

מרואיין 2: ...היה מקרה, יש בין בית הדסה לתל רומידיה, בעמדת ג'ילבר, יש שם חנות. כשאנחנו הגענו סגרו אותה. היא היתה סגורה ואז פתחו אותה. אז ברגע שפתחו אותה אז היו שם אנשים והיהודים ממש התעצבנו על זה. באחת השבתות דווקא מישהו שהוא לא מחברון, כמה נערים נכנסו שם, התחילו לעשות לו בלגן.

מרואיין 2: אז אחד החיילים שלנו, זה ששמר בג'ילבר, העיף אותם מהחנות, אז הם הלכו ונטפלו לאיזה זקן. ממש ריססו אותו בגז מדמיע בעיניים ושברו לו את המקל הליכה.

סתם זקן שעבר ברחוב?

מרואיין 2: כן...

מרואיין 2: הוא היה בירידה לכיוון שוטר.

זה שטח שאין בו הרבה חיילים.

מרואיין 2: לא, אין בו. אבל החפ"ק הגיע.

מרואיין 1: זה מצחיק מה שאמרת: שטח שאין בו הרבה חיילים. זה בדיוק מאה מטר, ויש לך בכל קצה חיילים ולפעמים גם יש באמצע.

עדות מס' 59, חברון

הפטרוול אז שהיה לנו, אני הייתי סמל הכוח, ואז הסמל שלי מתייעץ איתי בקשר: ניקח את הבן אדם הזה או ניקח את הבן אדם הזה?

על פי מה השיקול?

נראה לי שפשוט פטרול ראשון שהילדים מוציאים, אנחנו הילדים, אז בכל זאת צריך לעשות מין סימולציה כזו, למקרה שבאמת נצטרך לתפוס איזה מישהו, אז איך מגיעים, מי מאבטח, על מה מפנים את הקנה, איך מאגפים ותופסים בן אדם.

תרגיל?

סוג של תרגיל. כמובן שאף אחד לא אומר שזה תרגיל אבל אני עכשיו, גם אז, גם ידענו, נראה לי שגם אם תשאל כל אחד, אבל אף אחד לא חשב על זה או בטח ובטח שלא דיבר אחד עם השני על זה: תשמע, בוא לא נהיה מפגרים, אנחנו יודעים שאנחנו סתם עוצרים בן אדם בלי שום אינדיקציה, בלי שום, לא יודע, אוקיי, הבן אדם הולך ללבוש חולצה כזו וכזו, קחו אותו. כל מי שיש לו חולצה אדומה תפסו אותו, תחקרו אותו. לקחנו בן אדם, הכנסנו אותו לאיזה סמטה, התחלנו לדבר איתו. לא באיזה שום דבר, כאילו, מן הסתם זה מפחיד לאותו בן אדם. אני זוכר גם פעם אחת שראינו סימני שתן על בן אדם, זאת אומרת שהבן אדם ממש ממש נלחץ. כן, כי זה מפחיד. שמע, באים אליך שש מפלצות, אמנם ילדים מהוד השרון וכאלה, בלי זיפים, כאילו ממש רואים עלינו שאנחנו ילדים. גם מה, היינו בני 19'20, באמת ילדים. אבל עוד פעם, ילדים עם דברים, עם (אפודים) קראמים ולא פחות יש לנו נשק 29 כדורים שמוכן לכל משהו שיקרה. נכנסנו לאחת הסימטאות, התחלנו לדבר איתו, תעודת זהות, מה אתה עושה פה. מה זה השאלה הזאת מה אתה עושה פה? זה שוק, מה זה מה אתה עושה פה? אבל אתה שואל אותו מה אתה עושה פה.

...אבל כן יש את האטימות הזאת.

כן. אני, עוד פעם, לא הצלחתי לדבר בכלל כל הקו הזה. לא. זה גם היה הקו שהכי הרבה חברות עזבו, מה שנקרא. אפשר להגיד על זה, כן, זה היה הקו הזה. הרבה אנשים גם אחרי זה, גם בפרק משימה כשדיברנו על זה, אז הרבה אנשים אמרו שלא, לא יכלו לדבר. לא דיברו, לא אמרו כלום.

אבל זה שוק? אתה אומר שלא פחדתם.

לא נראה שיש ממה לפחד כל כך או להתרגש. כן, לא, לא פחדנו.

אז למה לא דיברתם?

גם זה לא איזה כלל: לא מדברים על הדבר הזה, כי שמע, לא מדברים על זה. גם לא עשינו איזה פעילות מטורפת בשביל להגיד. אתה מגיע הביתה אתה לא מדבר עם החברים שלך על זה, אתה פשוט לא מדבר מה שקרה. אני יכול לבוא ולהגיד דברים, אני את האמת ניסיתי לדבר על זה בבית קצת, לא בתקופת קו אלא קצת הרבה אחרי זה, אבל על המחסומים ומה זה ואיך זה משפיע. נראה לי גם שחייל קרבי יוצא מהבית אז איך מתנהג פתאום, ובכלל, אם זה ילד כאפות, איך הוא פתאום...

מה, מקבל כוח?

כן, על זה שהוא מקבל כוח, סתם, אפילו איך הוא נוהג בכביש, נראה לי. דברים כאלה.

הרגשת שאתה משתנה בקו הזה?

משתנה מאיזה בחינה? אני פשוט לא דיברתי על דברים. אני סתם, גם נורא־נורא אגרתי דברים.

גם להיות אטום זה סוג של שינוי.

היה לי גם, אני לא יודע אם לקרוא לזה, אבל סוג של אובדן רגש כזה. כי אם אתה מייחס לזה המון־המון חשיבות, שגם זה חייב לבוא ככה, אתה חייב לייחס לזה חשיבות כי לכל דבר בחיים שלך, כי אתה עושה את זה אז אתה צריך לקחת אחריות ולייחס לזה חשיבות, ורובנו לא עשינו את זה, אני חושב. אני יודע להגיד שאני לא. כאילו, יכלתי לחשוב לפני שאני מעביר בן אדם, סתם, כשאתה מייחס חשיבות לזה שאתה מעביר בן אדם במחסום או לא מעביר אז איך הוא בכל הדברים האלה, בשכונה שלו עובר ב־200 מטר האלה. ועוד פעם, אתה גם חושב על הדברים שאתה יכול, את החשיבות של זה. אבל אם אתה כל הזמן נכנס לדברים של מה זה עושה לו, מה זה עושה לי, מה זה פה, מה זה שם, אז אתה גם לא מסוגל לבצע את המשימה הזו, אני חושב. אז באופן טבעי אתה אוטם את עצמך, זה לא איזה מישהו פה עושה לך את זה. אתה אוטם את עצמך. מן הסתם יש פה דברים שהם, מה שאתה רואה ואיך גם הסיטואציה, כל העניינים האלה מעצבים אותך. גם, זה חשוב להגיד, גם המוצבים בחברון, איך שהם נראים ואיך שהם באמת, אמנם כולנו באנו מחיים של אחד בתוך התחת של השני, גם בשנת שירות שעשינו בחוות הכשרה או מהמסלול בבא"ח (בסיס אימונים חטיבתי), כאילו בטירונות ובבא"ח. אז, סתם, חי"רניקים לוחמים זה כל היום אחד בתוך התחת של השני, אבל שם זה היה בכלל. ואז אתה נראה לי גם מגיע לאיזה מצב שאתה לא רוצה לדבר, אתה מעדיף

לשבת כמו איזה, פשוט להירקב על הספה או על ערימת קיטבגים באחד החדרים. ממש ככה. אז אתה כבר לא מדבר. אתה לא, אין איזה, עד שזה, באמת ממש מעט אנשים הצליחו לדבר ואז היה מהלך של יותר להוציא עיתון שהוא פלוגתי, שגם גנזו לנו אותו.

שמעתי ששרפו לכם אותו.

שרפו לנו אותו. יש איזה מישהו כזה, כן.

למה הוא שרף אותו?

כי היו שם אמירות שהם כאלה: מה אני עושה פה? אמירות שתכל'ס הם לא מקובלות בצבא. מה זה הם לא מקובלות? ברגע שאתה מתחיל לשאול את השאלות האלה...

ערות מס' 61, חברון

איך יצאתם מחברון? עם איזו תחושה?

איזה תחושה? שזה זוועה. עוד פעם, חברון קיימת והעולם שותק. בקטע של וואלה, אנשים לא יודעים מה הולך שם.

וסיפרת למישהו?

כן. דווקא יותר קל לי לדבר עם אנשים שהיו שם, כי פשוט יש הבנה כוללת שלהם. כל אחד שהיה שם פשוט יודע בדיוק מה הולך שם, ופשוט אתה יכול לדבר איתו כמו שאני מדבר איתך עכשיו. כל אחד עבר משהו דומה, או אפילו את אותם דברים, זה לא יאומן.

גם החיילים שלך?

כן, בטח. בטח.

...והסיפורים שלהם?

אותו דבר. הם האמת יותר שמרו, הם ממש שמרו על צלם אנוש, הם הצליחו נראה לי יותר. עוד פעם, לא הייתי בשטח, הייתי סרס"פ (סגן רב סמל פלוגתי) בתקופה הזאת, אבל לפי הדיבורים שלהם, נראה לי שהם יותר שמרו על צלם אנוש. ואני אגיד לך את האמת? זה גרם לבעייתיות בעמידה במשימה כביכול, זה למה אני זוכר שבתור מפקדים היתה לנו נורא ביקורת על זה שוואללה הם יותר מדי. אין מה לעשות, ברגע שאתה חי שם, אתה צריך לזרום עם זה. לא, לא מילה טובה. לא לזרום עם זה. אתה צריך, כדי לעמוד במשימה אתה צריך לאבד קצת צלם אנוש. אין מה לעשות, אחרת אתה לא תעמוד בזה.

מה הצירים הסטריליים (צירים שאסורים לתנועה רכובה ורגלית של פלסטינים) בחברון?

ציר דוד. ציר דוד הוא ציר סטרילי... אברהם אבינו, כל אברהם אבינו.

השוק הסיטונאי, מה קורה שם?

גם. השוק הסיטונאי אבל זה גם לדעתי בציר תנובה שם, לא?

השוק הסיטונאי זה בתוך אברהם אבינו.

אז אוֹיִי, גם, סטרילי לגמרי.

בשוק הסיטונאי היו בעיות?

היה את הפריצות ופעם אחת ניסו לשרוף שם איזה משהו.

מה זה פריצות?

ניסו עם לום לפרוץ שם, הרי נטוש שם הכל. אבל ניסו פעם אחת, אני זוכר איזה שתי ילדות שרפו שם משהו, לא זוכר, אמרתי: בוא'נה, מה, שתי ילדות, וואט דה פאק? מה הן רוצות? והיה גם איזה קטע שבאמת דיברנו על הקטע של היהודים שעוברים ולא דופקים חשבון, גם למקומות שאסור להם? אז היה איזה פעם אחת שהם עברו, נראה לי, ליהודים אסור לעבור רגלית מעמדת שלמה עד ציר דוד לכיוון הבית ספר ולכיוון צומת בית מרקחת, מותר להם רק עם רכבים. אני כמעט בטוח. אז היה איזה פעם אחת שהם פשוט עברו, ניסינו לעצור אותם ואז בסופו של דבר פשוט אמרו בקשר: "טוב, עזבו אותם, שילכו". לא היה מה לעשות, מה תעשה? ניסינו להדוף אותם, לא הלך.

באופן רשמי אין את האיסור הזה.

זה אני לא יודע, אין לי מושג, יכול להיות.

לערבים יש איסורים רשמיים?

בטח. אם אתה רואה ערבי בציר דוד זה נוהל מעצר חשוד. אין אפס.

אתה יודע שזה לא חוקי?

כן? לא. למה?

ציר דוד היה פתוח כל הזמן, אבל בשטח הצבא סגר אותו (ללא צו סגירה חוקי)¹.

חבל שלא אומרים לחיילים, אני לא ידעתי את זה. אני לא יודע, תשמע, אז עברתי על החוק. לא ידעתי את זה. אני יודע שאז כשאנחנו היינו, כשהייתי בתור סרס"פ, היתה החלטת בג"ץ לאפשר להם לעבור מציר דוד, לאורך כל הציר. שאני זוכר שזה היה ממש בלגן, כי לצבא זה עושה חיים קשים ממש. לא הבנו את ההחלטה הזאת האמת, כי זה אשכרה סתם, כמו שאמרתי, אנחנו בתור חיילים פשוט רצינו שלא יהיה בלגן, שיהיה כמה שפחות אלימות. וזה סתם יוצר אלימות. זה לא כאילו אין לערבים איך להגיע למערה. עוד פעם, ברור שזה עושה בלגן באורח חיים, זה תוקע. אבל אם אתה מסתכל על המאזניים

1 בדצמבר 2006, במכתב תשובה לאגודה לזכויות האזרח, אישר היועץ המשפטי לאיו"ש כי רח' השהאדה (דוד) נסגר במשך שש השנים שקדמו לתנועה רגלית של פלסטינים ללא היתר או צו חוקי. רח' זה ממשיך גם מאז להיות סגור לתנועת פלסטינים.

ואתה אומר: אוֹקיי, מה אתה מעדיף? שהם ילכו עוד חמש דקות או שיהיה בלגן?

אתה בטוח בזה שיהיה בלגן?

משוכנע. אין מצב שלא. *** הסמל? אני זוכר שהוא אמר לי פעם שבתקופתו היה פטרול דוד, אני זוכר. היה שם שוק, היה על ציר דוד ערבים, זה מה שהוא אמר לי פעם. היה ב־38, הוא אמר לי, הכל היה שם יותר, פחות בלגן. ובשוט לא הצלחתי לדמיין את זה, אמרתי: איך זה הגיוני? כי עכשיו באמת כל ערבי שהיה בא, אין, כאילו היה להם מודיעין, ישר כל המתנחלים.

זה קרה?

כן כן, בטח. דברים כאלה מלא, כל הכפופים האלה. זה הקטע שם, שמבחינת פעילות מאוד שקט, אין שם זריקות אבנים. מדי פעם, אבל זה לא... הייתי בגזרות אחרות שזריקת אבנים זה בנוהל, כל יום. אין שם זריקות אבנים, אין שם יותר מדי התפרצויות רציניות. זה תמיד כפופים, מפרידים ונגמר הסיפור. שומרים מן על סטטוס קוו כזה. רק כשיש שם בלגן, אתה כולך נכנס לסרט. וואו, יש בלגן. מבחינת הקו, זה מה שמדהים בחברון, שמבחינת הקו זה לא קו קשה, סליחה, זה לא קו שקורים בו הרבה דברים, אין שם הרבה פעילויות פח"ע ודברים כאלה, אבל כנראה שמבחינה מנטלית אתה נדפק שם כי אתה לא יודע מה אתה עושה שם. אתה פשוט לא יודע מה הסיבה.

היום אתה יודע?

לא.

אז ידעת?

לא. אז? לא, מה פתאום.

אז מה עשית?

הייתי חייל ממושמע שעושה מה שאומרים לו. היום בתור מילואימניק, אם שולחים אותי לחברון, לא נראה לי שאני... רק חברון. שטחים, עד כמה שזה קשה, זה בעייתי, אני מבין שצריך לעשות את זה, מה אני אגיד לך? אבל חברון, אני פשוט לא אוכל לספוג את זה, לא מהערבים ולא מהיהודים, לא אוכל לספוג. לא, לא. כשתהיה לי משפחה וילדים ויקראו לי נאצי עכשיו, לא בא לי בטוב, לא רוצה, לא יכול, באמת. למה שאני אעשה את זה, אתה מבין?

הרבה שותפים להרגשה שלך בפלוגה?

נראה לי, כן. היה הרבה דיבורים על זה, כן.

עדות מס' 63, חברון

הילדים יוצאים מהבית ספר, הפלסטינים יוצאים מהבית ספר ואז ישר מתחילים ללכת הביתה ועושים רעש כזה ומתחילים עם נפצים ומתחילים כל מיני מהומות. שטות שאני לא

יודע מאיפה המפקד הדבילי, מפקד הגדוד שלנו הביא את זה, התחלנו לרוץ בפטרוילים אחרי ילדים.

בתוך פטרול 30? בתוך הקסבה?

בתוך הפטרול, כן. היינו רודפים פשוט אחרי ילדים שהיו זורקים נפצים. אם המפקד היה שומע נפץ, ישר היה מתחיל לרוץ לאיזשהו בית שממנו כביכול נשמע הנפץ. היינו מתחילים לעלות במדרגות, לחפש בבית. אם היינו רואים ילדים היינו עוצרים אותם רגע, היינו בודקים אותם.

מה זה בודקים? אין להם תעודת זהות.

לא בתעודת זהות. היינו בודקים אותם, מין חיפוש זה. לראות אם יש להם את הנפצים.

על הקיר?

כן. ברגע שנשמע נפץ, היינו בקסבה, התחלנו לרוץ מהר.

אתה מדבר על מקרה ספציפי?

כן, מקרה ספציפי. שאני לא יודע מאיפה המפקד האידיוט, אני מרשה לעצמי להגיד אידיוט במקרה הזה, מאיפה הוא הביא את זה. בעצם כל פעם שהיה נפץ פשוט התחלנו לרוץ למקומות כלשהם שיש בהם נפץ. זה מגוחך לאללה.

יש מלא מקומות.

כן. לא הבנתי מה האינטרס של זה. באותה שנייה זה נראה לך הגיוני, וואלה נפץ זה, כי זה אולי כמו ירייה. אז אתה רץ ואתה בודק, ואתה כביכול מחרים נפצים. עזרת כשהחרמת נפצים לילדים? בזה זה ייפסק? אז באמת עשינו חיפוש על שני ילדים.

איפה תפסתם אותם?

באמצע הקסבה תפסנו שני ילדים.

ראיתם אותם זורקים?

לא, לא, לא. לא ראינו אותם זורקים, פשוט ראינו אותם עוברים שם. יכול להיות שהם רצו, אני לא זוכר מה אבל אני זוכר שעצרנו אותם לעשות עליהם חיפוש. אחד מהם היה ילד ממש קטן.

כמה קטן?

אולי ארבע-חמש. הוא היה ילד ממש קטן. והיה לידי את אח שלו... ילד קטן, ילד בגן או כיתה א' אפילו... ואתה עושה עליו חיפוש. הוא ועל אח שלו, שהוא היה קצת יותר גדול ממנו. כמובן שאתה לא מכוון עליו את הנשק ואתה כאילו גורם לו לא לפחד. אבל זה עוד התמודדות שלי, עוד התמודדות קשה עם חברון. אתה פתאום עושה חיפוש על ילד קטן. זה לא יאומן. עשיתי עליו את החיפוש והזדעזעתי. הרגשתי כל כך, אני יכול להגיד את זה, הרגשתי לא מוסרי באותו רגע, הרגשתי כל כך לא אנושי. אז נכון, הנשק לא מכוון אליו, ואתה לא מאיים עליו, אתה לא צועק. אתה כולה עושה לו חיפוש. אומר לו: תעמוד ככה, ואתה בודק אותו.

מה זה ככה? עם הידיים?

כן, עם הידיים על הקיר. הוא עומד ואתה בודק אותו ואתה לא מאמין שאתה עושה את

זה. אתה באותו רגע חושב על זה ולא חושב על זה. אבל אחרי זה אתה אומר לעצמך: למען השם, בדקתי ילד עכשיו. עד לפני שאמרת לי עכשיו את הקטע הזה, עד לפני עכשיו, השיחה הזאת שאנחנו עושים, בוא נגיד שזה נשכח. זה נשאר בצד. מדי פעם כשעולה לי הנושא של חברון אז אני נזכר בזה, אבל לא עשיתי עם זה משהו. הזדעזעתי אבל זה חזר כזה לצד. לא התייחסתי לזה. אולי גם אין יותר מדי מה לעשות עם זה, לספר את זה למישהו. אבל אתה מסתכל על זה וזה לא יאומן. אתה אומר לעצמך: אפשר לשים לזה סוף? זה משהו שאפשר לשים לזה סוף? אני לא יודע. זה כואב לי כי כמו שאמרתי מקודם, אני איש של חינוך. אני עבדתי עם נוער, אני עבדתי עם ילדים. אתה פתאום מדמיין שזה כמו ילד שאתה עבדת איתו בכיתה, שאתה ישבת לידו בחשבון. כזה ילד, בגובה הזה, בגיל הזה, אתה עושה עליו חיפוש. זה לא אנושי. כי שוטר כאן בתל אביב לא ייקח ילד בגיל כזה ויעשה עליו חיפוש, אלא אם כן קרה, אתה יודע, מקרה חמור של רצח, סכין או לא יודע, סמים או דברים כאלה.

זרק נפץ.

אני לא בטוח אפילו שהוא זרק נפץ. עשינו עליו חיפוש ואני אפילו לא זוכר אם מצאנו נפץ. אני לא זוכר אם מצאנו או לא מצאנו. אני לא רוצה להגיד סתם.

כמה אנשים הייתם בפטרול?

פטרול של שמונה אנשים, אני חושב.

אך אחד זה לא נראה לו לא הגיוני?

זה היה נראה לא הגיוני אבל לא אמרנו מילה. אתה לא חושב על זה. זה לא היה אמצע הלילה, אבל זה היה שמונה בערב, תשע בערב. היה ערב כבר. אתה לא חושב על זה באותו רגע. אתה נמצא בחברון, אתה נמצא בתוך כאוס. זה באמת לא יאומן. זה עולם שונה לחלוטין מכל מה שאתה מכיר.

עדות מס' 64, חברון

מרואיין 1: ...בבית הדסה פעם רצנו בפטרול כי אמרו לנו שזורקים אבנים בשאלות (אזור של שוק פלסטיני בחברון). אז רצנו, ממנוחת רחל רצנו ממש כל הדרך: משהו קורה, משהו קורה, רצים, רצים, רצים. הילדים יצאו מההפסקה מהבית ספר, מבית הדסה, אז הם הלכו לזרוק אבנים. כשהגענו הם נכנסו לכיתה, נגמרה ההפסקה והם התחילו את השיעור.

מרואיין 2: כחלק מהפטרול היה תמיד את הנקודות זמן שהילדים יוצאים מבית הספר הפלסטיני. אז צריך לבוא לעמוד שם, לשמור כשהם יוצאים, שלא זורקים עליהם אבנים, ואז אתה ממשיך את הפטרול. כל בוקר.

מרואיין 1: ...מה שקרה זה כשהגענו לשם בריצה מתנשפים וזה, פתאום אנחנו קולטים

שמדובר בכמה ילדים חצופים קטנים, בכיתה ב', ג', משהו כזה, שזרקו אבנים. המ"מ שלנו, הוא דפק בדלת של הכיתה, והמורה יצא החוצה והוא אמר לו: "תקשיב, יש פה ילדים שזורקים אבנים. אני מבקש ממך, אולי אפשר להוציא אותם, לדבר איתם רגע, עם מי שזרק אבנים?". אז הוא אמר לו: "אני מבקש ממך לתת לי לחנך את התלמידים שלי כמו שאני רוצה, ואל תתערב בבקשה", וסגר את הדלת. וככה זה נגמר.

ואחרי זה זה המשך?

מרואיין 1: אני לא יודע מה היה אחרי זה. ביום אחר, בשבת אחת, הייתי עם ***, תפסנו ילדים קטנים. הם זרקו אבנים, גם על הטי"פניקים (משקיפים בינלאומיים) וגם על הערבים בשאלות. תפסנו אותם ככה, והם הרביצו לנו, ו*** בטעות קרע לאחד הילדים את החולצה, בטעות, כשהוא ניסה לעצור אותו מלזרוק אבנים. זה שבת וכל ההורים נמצאים שם באברהם אבינו, בבית הדסה כזה, הם רואים אותנו נאבקים בילדים שלהם והם נכנסים הביתה. זה באמת תחושה של איזשהו, מה אני עושה פה בכלל? מה אני צריך את כל השטויות האלה, ילדים שמרביצים לך, ילדים קטנים. באמת. אחרי זה ניסינו לרחוק אותם למגרש משחקים שם, מגרש כדורגל, כדורסל כזה, והיה שם איזה פעולה של בני עקיבא, והיה שם מדריך. אז דיברתי איתו על זה שהוא יעזור לנו לקחת את הילדים. אתה המדריך שלהם, בוא תעזור, תיקח את הילדים, תשחק איתם משחק או משהו. ואז, לא יודע, איכשהו התפתחה בינינו שיחה והוא אמר לי שבאיזשהי פסיקה של איזה רב הוחלט, לא יודע, יש איזה פסיקה שהערבים הם לא בני אדם. איזה רב אזורי החליט כזה דבר וזה בסדר לזרוק עליהם אבנים, זה באמת בסדר. ואתה כזה עומד בשוק אל מול איזה ילד אחד שהוא מדריך בבני עקיבא, מסתובב עם חולצת תנועה, ואתה לא יודע, מה נשאר לי לעשות? מה נשאר לי לעשות פה עוד? אין לי עוד מה לעשות...

מרואיין 2: אני זוכר שפעם עמדתי ב־44 (עמדה), ויש כזה שביל מתחת ל־44 שפתאום פתחו אותו, רק לאבו עיישה (משפחה פלסטינית מבודדת שגרה בתל רומדה בסמיכות להתנחלות) היה מותר לעבור שם. עבר שם אחד החבר'ה כנראה, נער צעיר, תפסה אותו אחת הנשים מתל רומידה ופשוט התחילה להכות אותו. ולא ידעתי מה לעשות. עמדתי שם ובאתי חוצץ ביניהם, כאילו נעמדתי ביניהם. שחררתי אותו, הוא הלך אחורה והיא ניסתה להדוף אותי כדי להמשיך להכות אותו. באיזשהו שלב היא פשוט עמדה והתחילה לצרוח עלי ולדחוף אותי, להדוף גם אותי. ובאמת לא ידעתי איך להתמודד עם זה. בסוף בא, הגיע סמל 2 נראה לי, או משהו, והוא כבר הצליח להוציא אותי. לא היה לי מושג מה לעשות. כל מה שהיא רצתה זה להרביץ לו. היא אמרה שאסור לו להיות שם והוא מסכן את הילדים שלה בזה שהוא שם, אסור לו לעבור שם ואיך אנחנו נותנים לדבר כזה לקרות. הוא בא לרצוח את הילדים שלה ואיך אני נותן לכזה דבר לקרות. הוא בא, הוא מנסה ללכת הביתה, זה הדרך שלו הביתה. אחרי זה באו וצעקו עלי, זה מה שאני זוכר.

המ"פ באותה תקופה היה קצת משוגע, היה דפוק, באמת.

מה הוא היה עושה בחברון? הוא המציא נהלים?

לא, הוא לא המציא שום דבר, זורק רימוני הלים למכוניות.

לתוך מכוניות? למה?

כן. עם אנשים או בלי אנשים, לא זוכר כבר. ככה, כי עצבנו אותנו, צפרו לו. (הוא) מרוקאי דפוק.

בציר דוד אתה מדבר?

לא, בתוך העיר ממש, של פלסטינים. ליד צומת תות טארק.

אז מה קרה?

צפרו לו שיזוז מהכביש, כי הם חסמו את הכביש. אז הוא התעצבן נורא, שבר להם את החלון עם הקנה של הנשק זרק להם רימון הלים.

ממש יצא החוצה?

כן, שם את הקנה בתוך החלון, זרק להם רימון הלים והלך.

מה הם עשו?

יצאו מהאוטו. הם יצאו לפני שהרימון התפוצץ. הוא ניפץ שם את השמשות זהה. היה בלגן.

זה מאוד משחק בחברון.

מה זה חברון? כל השטחים זה משחק אחד גדול. בחברון ההבדל הוא היישוב היהודי בתוך העיר וזה השרוטים שבשרוטים גרים שם. אנשים שגרים שם, יש מתנחלים ויש מתנחלים ואפשר לחלק לקבוצות. החבר'ה מגוש עציון יותר סימפטיים, אנשים שגרים באריאל מבחינתם זה גרים בתל אביב, 20 דקות נסיעה על כביש חמש, הם לא שמים לב בכלל ולא יודעים כלום ויש כאלה שהם ככה. ואפרת הם גם, צפוניים כאלה וזה אחלה, כמה דקות מירושלים והבתים שם יחסית יקרים. ויש את חברון שזה רוע טהור שנשפך מאנשים. רוע. יכול להגיד לך שהיה שם בן אדם אחד שהיה בסדר. שהילדים היו הולכים לעשות בעיות היה בא, לוקח את הילדה שלו והיה שולח אותה הביתה. כל שאר ההורים לא היו מתייחסים והיו שולחים את הילדים שלהם לעשות את זה. אני זוכר שפרצו לחנות מולחמת (חנות שהצבא סגר והלחים את דלתות הכניסה אליה), היו שם תבניות אלומיניום כאלה, כל מיני כלי פלסטיק וזה. הילדים לוקחים ומעמיסים ומביאים לאימא. הוצאתי לה את זה בכוח מהידיים ושמתתי את זה בחזרה וסגרתי, רק בשביל שאחרי שעה עוד פעם ייקחו את זה ולמרות שלא

הייתי צריך לעשות את זה כי זה הרי לא נותן שום דבר. אני אומר לה "איך את יכולה לעשות את זה?" "הם הורגים אותנו והם ככה והם ככה". אבל מה אני אגיד לך? האימא שלחה את הילדים ולא הפריעה לה להשתמש לעוגות שלה בתבניות לא כשרות של הפלסטינים. האימא עשתה את זה ועשתה את זה בכיף. וכל פעם שהיינו הולכים בבית שרהבתי, ההורים היו מסיחים את דעתם של החיילים והילדים היו מחבלים. בחברון זה עולם הפוך לגמרי, זה פשוט עולם הפוך. אתה מגן על הפלסטינים שם, נשבע לך. כי היהודים שם... כי אתה רגיל שהערבים זורקים אבנים, חברון זה אחרת, הערבים לא עושים כלום, באמת לא עושים כלום והמתנחלים זורקים אבנים כל היום. מה שהלך בחברון זה היה מדהים, בבית הדסה והרשתות כדי שלא יעופו אבנים.

ערות מס' 67, חברון

יש שם חנות לרכבים. חנות של רכבים. כל פעם היו לוקחים לו טייפ־דיסק אחד, מלא דברים. הבן אדם הזה אם תלך אליו, הוא יספר לך ככה דברים, מה חיילים עשו לו. נראה לי יש לו מגילת אסתר... שמה קבוע היו עושים לו פשיטות על המקום. "תשמע, אם תספר, חבל, אנחנו נחרים לך את כל החנות, נשבור לך". אתה יודע, הוא פחד לספר. הוא כבר היה עושה עסקאות: "תשמעו, אתם פוגעים בי כלכלית". אני בחיים לא לקחתי אבל אני אומר לך, אנשים לקחו ממנו רמקולים, מערכות. הוא עושה לנו: "בבקשה, תנו לי 500 שקל, אני מפסיד על זה". "תקשיב, אם תמשיך - ניקח לך את כל החנות". "טוב, קחו, אבל תשמעו, אל תיקחו לי יותר מעשר מערכות בחודש", משהו כזה, "למה אני כבר פושט רגל". הוא היה כזה מסכן. חבר'ה אצלנו מכרו את זה באזרחות, עשו עסקאות עם אנשים. אנשים כאלה טמבלים.

ערות מס' 68, חברון

יש את כל הכוננות של שבת, שרק יהודים עוברים על הציר. זאת אומרת שישי־שבת זמן תפילה, הערבים לא עוברים, ובאמת לא עוברים הערבים. אבל אחרי זה, כשכבר עם צאת השבת, כשכולם יוצאים החוצה והחבר'ה בדיוק חוזרים מבית כנסת, אז אני זוכר מקרה אחד שאני לא ראיתי אותו בעיניים אבל אני זוכר שזה היה אירוע מאוד גדול בפלוגה,

במיוחד במחלקה, כי זה היה חבר'ה מהמחלקה שלי. שישה בני נוער (מתנחלים), ככה באמת עד 16-17, פשוט ראו בן אדם בן 60, בן אדם מבוגר (פלסטיני), 60, 70 אולי, זקן, הולך שם ברחוב, בציר, והם פשוט שברו לו את המקל וקצת הביאו לו מכות. עכשיו הבחור שלנו רץ אליהם ותפס אותם ואז הם התחילו לקלל אותנו ולזרוק עליו דברים, כאילו: "מה אתה עוזר לערבים? אתה בא לשמור עלינו, אתה לא בא זה. על מי אתה שומר פה? נראה לי התבלבלת". וגם כל אחד היו לו כל מיני קטעים. ילדים קטנים באים אליך לעמדה ומנסים להטביר לך או על הנשק שלך או מנסים לגעת בך ואז אתה כבר... דברים מאוד אפורים שם, לא ברור לך בדיוק מה הולך.

עדות מס' 69, חברון

הייתה לכם הפגנת נוכחות מה שנקרא?

הפטרול כולו היה הפגנת נוכחות.

מה הם עשו תכלס?

הלכו בקסבה, חיפשו אנשים חשודים, שזו גם הגדרה שאני אוהב, מי לא חשוד כאילו? חיפשו חשודים, היה מותר להם לעשות מה שהם רוצים, לעצור אנשים בשוק.

הם היו יוצאים קבוע?

זאת הייתה המשימה שלהם. היה פטרול...

פשוט הביאו עצורים? זה היה מקובל?

לא, היו כמה לילות שהיו יוצאים ועוצרים אנשים.

למה, יש עוצר?

לא, כי סתם הולכים ועוצרים אנשים. לא, האמת שזה היה משהו עם מודיעין. היה לילה אחד שעליתי בשש בבוקר, שמונה בבוקר... זה היה בוקר, היה משהו בלילה שכן היה מודיעין, היה לבדוק ת"זים (תעודות זהות) ואיפה הם גרים והשמות שלהם ואני זוכר שהגעתי בבוקר ל-38 להחליף את מי שהיה שם בלילה ופתאום אני רואה כמה אנשים אזוקים עם פלגלית מחכים שם. ואני אומר מה... ידעתי שהיה משהו בלילה, אמרתי מה הם עדיין עושים פה? אמרו לי, ה"ש"ב (ש"כ) הזה... שוב, פעלתי כמה שיותר מהר לשלח אותם.

האלימות של המתנחלים היה כלפינו, כלפי משטרה, כלפי פלסטינים וכלפי אירופאים.

תן לי דוגמאות.

כל פעם שפלסטיני עובר ברחוב, לא כל פעם אבל הרבה פעמים, אז זורקים עליו אבנים, בועטים בו.

מי זה זורקים?

המתנחלים. ואני ראיתי סרטים - יש שם מצלמות בכל חברון, בכל פינה יש שם מצלמה - אז ראיתי סרטים שרואים ילד בן שמונה בא לילד בן כלום, בן שנתיים, שהוא ברחוב, לרגע האמא שלו עזבה אותו, בא, בועט בו, מתחיל לבכות וברח. זה דברים נוראיים. זורקים אבנים על האירופאים, אנחנו רוצים להפריד אז הם זורקים אבנים עלינו. זורקים אבנים על המשטרה, זורקים ביצים, עגבניות.

מה התפקיד שלכם ביחס למתנחלים בחברון? מה מגדירים לכם מטרה?

שאם יש בלגן, אז אנחנו צריכים לקרוא למשטרה. אסור לנו לגעת בהם, אנחנו יכולים מקסימום לחטוף את האבנים במקומם, במקום הערבים.

אסור לכם לעכב גם?

לעכב, לא יודע.

לא יצא לכם אף פעם שעיכבתם מתנחלים עד שהמשטרה תגיע?

הם פשוט שם, הם לא בורחים, המתנחלים. לא חושב. היה עכשיו, לא מזמן, דווקא כשאני לא הייתי בפלוגה, היה חייל שקיבל אבן ממתנחל ואז הגיש תלונה, קיבל 500 שקל פיצויים. יצא לו לא רע. המתנחל שילם 500 שקל פיצויים ועוד 200 שקל קנס ועוד שלושה חודשים על תנאי לשנתיים. המתנחל אמר שהוא מצטער, שהוא לא התכוון לפגוע בחייל, הוא התכוון לפגוע בערבי.

אז זה בסדר.

אז זה בסדר, כן.

בהגדרה המשימה היא לשבש ולהטריד את חיי התושבים זו הגדרת המשימה, כי המחבלים הם תושבים וצריך להטריד את הפעילות של המחבלים, הדרך המבצעית לעשות את זה היא להטריד את חיי התושבים. אני בטוח בזה זה רשום עד היום (על הלוח משימה במוצב) אם לא שינו את הפקודה... לשבש או להפריע את חיי התושבים בהגדרה, כי ככה מפריעים לפעילות של המחבלים...

איך זה בפועל?

בפועל, מה עושים תכלס, מסתובבים בעיר כמו כאלו שאין להם מה לעשות. פשוט ככה, מסתובבים בעיר, נכנסים בד"כ לבתים נטושים, לפעמים נכנסים לבתים לא נטושים, עושים חיפושים, כשלפעמים, העניין הוא, שמשם ראינו ילד שזורק נפצים, אז שם הרסנו. אבל יכולנו סתם לבחור בית. זה לא שהיה איזה מידע מודיעיני שמסתתר שם מחבל. עושים חיפוש בבתים, התושבים רגילים לזה לגמרי, לא מופתעים, לא בלחץ, מתעצבנים מבואסים, אין להם כוח לשטויות האלו, אבל הם רגילים לזה כי עושים להם את זה כבר די הרבה שנים. באים הופכים את הבית, הופכים פה הופכים שם, והולכים החוצה. זה מה שעושים בעצם. לפעמים עושים כל מיני תצפיות כאלו, בבית קברות יושבים ומתצפתים על כל מיני זוגות, כאילו מי שעובר שם, זה מה שעשינו די הרבה זמן. לפעמים עושים צ'ק פוסטים במכוניות. עומדים באיזו שהיא צומת ובודקים מכוניות בתוך השכונה, זה העיסוק.

עדות מס' 72, חברון

אתה מקבל משימת מיפוי אז אתה עובר בית-בית?

בטח, אצלנו זה היה מבית לבית, את כל הקטבה הפכנו.

קטבת אבו סנינה?

כן. תפסנו שם הרבה נשק. היינו באמת אכזריים שם, אני אומר לך, לי היה מחלקה די מפגרת בקטע הזה. יצאנו למיפויים אז הוצאנו את כולם, לקחנו את כל הפרטים. ...אני זוכר, זה היה בהתחלה, מיפויים, הוצאנו את כולם למטה ואם מישהו היה מתחפף היינו שוברים לו את כל הבית. פעם הגענו לבית, היה מזנון זכוכית, עם כל הכוסות, כל הזה. חבר שלי כולו נדפק. גם כן, הוא ילד טוב, נו, נדפק כבר בצבא, נשבר לו הזין, תפס את הארון הזה ובוים, שבר שם את כל הבית. אנחנו עושים לו: מה, אתה דפוק? הוא עושה: "אני מרגיש כמו פיל בחנות קרמיקה", משהו כזה. כולו נדפק.

נוהל שכן הם עשו?

לא היה שם הרבה פעילות מבצעית לפלוגה. היו שם דברים מגוחכים, אני חושב על דברים שעשיתי, דברים שהם פשוט בדיחה.

למה בדיחה?

כי הם סתם היו מצחיקים, לא היה מודיעין ולא הייתה התרעה על כלום. כאילו הפלחוד וזה כן עשו דברים. הפלוגה שלנו לא קיבלה שום דבר רציני, עושים פעילות בלילה. בוחרים בית באקראי בתצ"א, בשביל שיהיה את כל נוהל הקרב והכול, שהוא דווקא מאוד מלמד את החיילים, זה אני לגמרי בעד. אבל אז ב־12 בלילה מעירים מישהו והופכים לו את הבית, לכל מי שישן על המזרונים.

ממש עשיתם חיפוש, לא רק בדקתם תעודות זהות?

ב־12 בלילה, דפקתי על הדלת ואמרתי "יאללה כולם לקום, תעודות, לבדוק ת"זים (תעודות זהות) שאין שום דבר בבית".

איזו בדיקה?

סתם, לסרוק את כל הבית.

מתחת לבלטות?

לא, אבל לפתוח את כל הארונות והכול.

לחטט בארון ממש?

כן, עושים את זה לגמרי. אני מדבר איתך על משהו שהוא ללא מודיעין בכלל. זה משהו שעשו סתם בלי מודיעין.

מה היה הגבול של הדברים האלה?

הגבול היה איפה שהמפקד באותו רגע שם אותו.

ביזה הייתה?

לא. אבל שוב, כשאני עשיתי את זה, ידעתי שאני מוציא ואני גם מחזיר לארון ואני לא הופך את כל הבית, אולי לא החזרתי בדיוק וקצת הבגדים לא מקופלים... אבל את כל הדברים, והאישה באמצע הלילה צריכה לשים את החיג'אב והכול. עשיתי את זה "בכבוד", לא היה בזה שום דבר של כבוד, זה היה לגמרי השפלה, אבל זה היה בגבולות המשימה שניתנה לי - עשיתי את זה כמה שיותר מתחשב. אם אפשר לקרוא לזה ככה. אני בטוח שאנשים אחרים עשו דברים אחרים גם.

הכל נשאר יותר במחלקה, והמפקד מעודד אותך לזה אז מין הסתם לא תחטוף, והמפקד הוא חבר טוב שלך אז לא תחטוף. ובסופו של דבר, כשהמפקד עושה אותו דבר כמוך, בטוח שלא תחטוף. הייתי בשוק כשראיתי את הדברים האלה בהתחלה.

למה? מה ראית?

מריצים לערבים חופשיים... פתאום אין רחמים. היה לכולם כובעי גרב בווסט, פתאום כולם שמים כובעים, רק עיניים, לא רואים מי זה נמצא בכלל, לא יודעים מי זה החיילים... היינו יורדים לחצי ב' עם קראמי. היינו מורידים את הזה, היינו מביאים בווסט חולצות אזרחיות, הולכים לאיזה אזור, חורגים מגבול גזרה, שלא יראו אותנו בטעות, פתאום יש איזה חפ"ק סיור. חורגים טיפה מהגבולות כי אנחנו יודעים שאין שם אף אחד, תופסים איתור בית, מורידים שם את הווסטים, רק קראמי, שמים על זה חולצה אזרחית. מורידים, יורדים ככה, סתם עם נשקים, מתחילים שטויות.

אם-16 עליכם?

כן, בטח. היינו שמים כובעי צמר גם על הפנים.

למה הייתם עושים את זה?

סתם, לחפש חמושים. היו גם מקרים, תשמע, היו מקרים שהיה היתקלויות כאלה. היינו הולכים עם דגלי חמאס, מה שאתה רוצה, שטויות. היו נכנסים אנשים למכוניות גם, סתם דוגמה, לוקחים כלי רכב, מעיפים שם אנשים, נכנסים, חצי ב', עושים סיבוב ככה, מחפשים אנשים וחוזרים. סתם, שטויות. היה לנו משעמם.

כמו הסתערבות?

כן, משהו חולה. השארנו את הווסטים עם מאזין באחד הבתים, תופסים איתור בית כזה.

מוציאים משימה? איך נקראת המשימה הזאת?

לא, זה סתם, משימות להוריד חמושים, ככה קראנו לזה. ולא באמת הורדנו חמושים, כי לא היו, לא נתקלנו.

התפקיד שלנו זה להוות חיץ בין המתנחלים לערבים בעיר, הפלסטינים. יש עמדות בכל פינה של רחוב, יש עמדת שמירה.

מה הדבר שהכי הרשים אותך לטובה, לרעה?

הכי הרשים אותי זה רחובות שוממים מאדם, מדי פעם יש מתנחל שעובר, זורק אבנים על ערבי.

רחובות שוממים מפלסטינים?

לפי תיאורים של אבא שלי, שגם היה בחברון, אז הוא אמר שזה היה ממש - גם המ"פ שלי אמר - היה ממש שוקק חיים שם, כל החנויות.

מי זה המ"פ, *?**

כן. לפי הסיפורים של המ"פ ואבא שלי, היו שמה חנויות ומסחר בין פלסטינים לישראלים. היום כל החנויות מרותכות, רשום עליהם "מוות לערבים", "הערבים לתאי הגזים" ועוד שלל מיני יצירתיות.

עדות מס' 76, חברון

...חרגתם מהוראות הפתיחה באש?

חופשי חרגנו מהם. בצורה קיצונית. היה הפס"דים (הפרות סדר) שהיינו כבר רוצים לגמור...

יריתם (אש) חיה בהפס"דים?

ברור. ירינו הרבה חיה בהפס"דים.

אבל יש לכם מלא אלפ"ה (אמצעים לפיזור הפגנות)?

בסדר, מתישהו נגמר האלפ"ה. ואז אתה כבר רוצה לסיים את זה, כי אתה אומר חלאס, מה, אני רק אחטוף אבנים? אתה נותן כדורים באוויר ואז הם קצת נרגעים, ואז הם ממשיכים כי הם קולטים שאתה בכלל לא יורה בהם. והמפקד עושה: "וואלה, תכוונו לאיזה ילד טוב ככה - מישוה שנראה ילד טוב קצת - את הירי, שהם יתחילו לאכול סרט. תכוונו לו לברך". ואז בום, מעיפים לאיזה ילד ברך. וזהו.

ואז הם נרגעים?

כן, בטח, אתה יודע מה זה כשעף לילד ברך? הם אומרים: בוא'נה, אין להם אלוהים, עדיף לנו להפסיק, לחתוך מפה וזהו. תשמע, היינו אכזריים, באמת. אני זוכר שבדיוק החליפו אותנו בגזרה ואז איך שיצאנו מהגזרה היה להם הפס"ד ענק, ענק. גלגלו עליהם צמיגים בוערים, מה שאתה רוצה, מלמעלה. הקפיצו אותנו על א', עם (אפודים) קראמיים, והיינו בדיוק אמורים לצאת. הקפיצו אותנו על א', עם קראמיים, הוצאנו את כל הקראמיים מחדש, כולם עצבניים מתים. אמרנו: זהו, אין לנו אלוהים. כל מי שאנחנו תופסים, אנחנו מזיינים אותו. איזה נחלאווי, אנחנו עושים לו: בוא'נה, יא סמרטוטים. אני זוכר שהיה סיטואציה כזאת: תתחילו לירות, מה אתם חושבים כל כך הרבה? תראו איך מזיינים אתכם פה. אתה יודע מה זה עמדת שוטר? הם גלגלו צמיגים בוערים על זה, היה ממש הפס"ד רע. כנראה הם קלטו שהולך משהו. בוא'נה, תתחילו להתאכזב. הם עושים לנו: אנחנו בעד הידברות. אז המפקד עושה להם: כן, גם אנחנו. הוא עושה לאחד: רד לכריעה, הבא שטיפה, שאתה רואה אותו רק עם בלוק, מתקרב אלינו תעוף לו ברך. איך שהיה את הבום הראשון, אתה רואה את כולם מסתכלים. קלטו שחזרנו או משהו, לא יודע. הם התחילו לעשות קצת בלגן ואז אחרי כמה זמן, כבר זה נהיה נזק רציני לצבא בגלל כל הבלגן שהיה שם.

למה?

הרסו הרבה דברים הפלסטינים, כאילו יחסית. היה בקת"בים (בקבוקי תבערה) וזה. המג"ד עולה בקשר: "כל מי שנראה לכם שעובר את הגבול מבחינת הפלסטינים, יש לכם א' לעשות מה שאתם חושבים". לא זוכר בדיוק מה היה הסיטואציה, ככה המפקד הסביר לנו, ואז גם העיפו כמה ברכיים וזה נגמר.

עדות מס' 77, חברון

אני כן זוכר שם שהיו שם הפגנות באותו בית קברות, אז הביאו אותנו לאבטח. הייתה שם משפחה פלסטינית שהשתטחה על איזה קבר או משהו כזה, אבטחנו אותם ואז נכנסו מלא מתנחלים שירדו מתל רומיידה והתחילו שם מכות. מצאתי את עצמי באמצע ולא הבנתי מה אני עושה שם.

בגדול, הכול היה חרא. פשוט הכול חרא. גם הפלסטינים וזה, הביאו שם עיתונות ושמה תמונה, האבא נתן לילד מכה, התחיל לבכות, שמו לו תמונה של מישהו מת וצילמו את זה. הייתי בשוק מזה. פתאום ההוא מגיע, מתל רומיידה.

לוינגר?

ברוך מרזל, בדיוק, הוא הגיע: "מה אתם מגנים עליהם" דחף את המ"מ שלי ובא להרביץ להם. היה שם בלגן שלא מצאתי את עצמי. את זה אני כן זוכר משם.

איך האירוע נגמר?

לא זוכר בדיוק. זה נגמר. הם הלכו, אנחנו הפרדנו ביניהם ואמרנו להם ללכת. הגיע המח"ט, מישהו עם דרגות ודיברו עם המתנחלים והרגיעו אותם. והיה שם את הבית ספר (פלסטיני) לבנות שהילדים (מההתנחלות הסמוכה) שם היו זורקים כל הזמן אבנים והיינו צריכים להפריד. צריך להגן מהילדים המתנחלים שלא יזרקו, ממש כמו... גננת. כל ההרגשה של ללכת בשלאלות עם כל הציוד הזה.

הייתה התעללות מאוד קשה של החבר'ה מתל רומיידה שעכשיו זה נחשף גם, הכלוב. זה עוד היה בתקופתנו. אשתו של *** ניסתה לדרוס מישהי, כאילו עשתה חראקה לידה, היא עפה הצידה עם הבן שלה. היא צחקה כזה. הרבה סיטואציות מעפנות. כולם קראו לך שם נאצי. באים האלה השמאלנים משוודיה.

הטיפניקים.

הטיפניקים והמתנחלים והערבים וכאילו זה היה ממש... אתה באמצע של משהו שאתה לא קשור אליו.

מה אתם עושים באיתור בית?

מרכזים את כולם בחדר. בחורף זה יותר נחמד מבקיץ, כי בקיץ אתה עצבני כי חם לך ומגעיל לך. בחורף אתה אומר להם: אנחנו בבית בחדר הזה, אף אחד לא להיכנס לפה וזהו, על הזין שלנו.

אף אחד לא שומר על הדלת?

שומרים על הדלת, זהו. והיינו הולכים לאיתורי בית הכי יפים, אתה יודע, שנחיה כמו שצריך. אז הם היו מציעים לנו קפה, שתייה.

הייתם לוקחים?

תלוי. היינו בדרך כלל עושים איתורי בית ויש להם שתייה יהודית, אתה יודע, פריגת, הכל. אז היו נכנסים לאיזה כולבו בדרך, עושים ככה איזה ביזה של איזה 10 בקבוקים, 12 בקבוקים, הולכים לאיתור בית ויושבים. כולם עם הקופסאות סיגריות כמו תמיד שהם היו לוקחים. היה אצלנו אחד, היה לוקח מהצבא ומוכר באזרחות.

פאקטים?

פעם אחת אחד לקח טבק, בא המוכר: "גנבת לי", יצא עליו בעצבים, "מה זה? גנבת לי". ההוא ישר התעצבן עליו, בום-בום: איך אתה אומר לי גנב? כל החבר'ה תפסו אותנו, לקחו אותנו, פיצצו אותנו. אמרו לו: "עוד פעם אחת אתה מדבר ככה, אנחנו שומעים רק משהו שאתה מדבר על חייל - אנחנו שוחטים אותך". אחרי שפיצצו אותנו מכות וכולו היה מפוחד כבר, אמרו לו: "ואנחנו יודעים, ראינו את הילד שלך, ראינו את כולם, אנחנו מגיעים אליכם אחד אחד בבית". כולו פחד, הלך בסרט, כל יום שעברנו הוציא לנו פאקט סיגריות. עברנו שם, מרוב שהוא פחד. אתה מבין?

עדות מט' 80, חברון

למה חברון דווקא?

כי חברון זה משהו שלא קורה במקומות אחרים. אין מה להגיד. מבחינת זה שהיהודים שם תקועים באמצע העיר והעיר סגורה לגמרי. יצא לי להיות קצת בבית לחם...

היה מקרה בחברון שנפל לך האסימון?

אחד? מהיום שהגעתי לשם... אתה מבין שזה אחר, זה מקום אחר חברון, אין מה להגיד. מבחינת החיכוך עם המתנחלים זה אחר. זה משהו אחר לגמרי. הייתי שם ארבעה חודשים, זה אחר לגמרי, מה, אתה לא מסכים איתי? חברון זה אחר לגמרי וזה גם היה בתקופה שלפני ההתנתקות והם ניסו לעשות הרבה שרירים. גם היה שם עניין, אתה בטח מכיר את בית שרהבתי. הם הרסו אותו לגמרי. כשאני הייתי שם, אז בית המשפט העליון חייב את הצבא לאפשר להם לגור שם, כי הייתה פסיקה הרבה מאוד שנים וזה נמרח קצת. זו הייתה הפגנת שרירים גם של הצבא לפני ההתנתקות, גם לצבא היה חשוב להראות שזה יעבוד כמו שצריך. מה שעשו, הביאו שם בטונדות כמו של חומת הפרדה, גובה שלושה מטרים.

איך הכניסו אותם לתוך השכונה?

תאמין לי, כשאמרו לי שהולכים לעשות את זה, אמרתי איך לעזאזל זה יגיע לשם. מה עשו? הביאו מנוף, שעלה מאה אלף שקל ליום עבודה. זה 50 אלף ל-12 שעות והמנוף הזה היה שם 24 שעות, זה עלה לצבא מאה אלף שקל רק המנוף לא כולל הבטונדות, רק העבודה של המנוף. להביא מנוף שירים את זה מעל השכונה, מעל אברהם אבינו ויוריד את זה בבית שרהבתי. הקיפו שם והיה קטע שהיו צריכים לבוא הפועלים לבנות שם. הביאו מג' בניקים לאבטח את הפועלים שם והמתנחלים היו זורקים שם כל היום בקבוקים, יום אחד זרקו בקבוק יין על ראש של אחד הפועלים ופתחו לו את הראש.

מה הם זרקו?

הם זרקו הכול, אתה יודע, זה גם חברון. כל אברהם אבינו נמצא מעל בית שרהבתי. זרקו אבנים, בקבוק יין, על הפועלים שעבדו שם.

ואיך הפועלים עבדו?

הם לא עבדו.

הם עבדו ממוגנים?

הם עבדו עם קסדות. יום אחד היה בלי קסדה, חטף בקבוק יין בראש. ואתה מכיר איך זה, מה היו שם? הילדים היו נכנסים פנימה עם מוט ברזל והיו שוברים עבודה של יום בחמש דקות. אתה יודע איך הילדים שם עובדים. היו שם תלתליות וזה. ברגע שהמתנחלים החליטו שהם נכנסים בעניין, אז כל אברהם אבינו על הדבר הזה. הילדים קופצים פנימה, ההורים צועקים ומשגעים את החיילים ואת המג' בניקים.

מה עשית באותו זמן?

אנחנו לא היינו קשורים לזה, זה היה מג"ב לאבטח אותם.

זה היה בגזרה שלכם?

כן, זו הייתה גזרה שלנו, אבל זה היה תפקיד של מג"ב. לאבטח את העניין הזה. אבל תלוי כמה זה הפריע למג"בניקים. היה שם מג"בניק דרוזי ועשו צהלה בעניין הזה. יש הרבה דרוזים שמשרתים שם, אז צעקו לו הרבה דברים. הילדים קופצים פנימה, שוברים עבודה של יום שהם עשו שם, בחמש דקות.

איך השלימו את העבודה הזאת?

כשאני עזבתי את המקום העבודה לא הושלמה.

ערות מס' 81, חברון

עוד לא דיברנו על היהודים בחברון.

היהודים החארות.

עשו לכם צרות?

עשו, בטח שעשו. אבל עם היהודים אין לך מה לעשות יותר מדי. מה תעשה? היהודים זה הכי מעצבן. יש מקרים שאתה רוצה כבר להרביץ להם. סתם דוגמה, הייתי בזה, אתה יודע איפה זה ציר המתפללים? ילד כזה יהודי הולך, ילד ערבי לידו, בום בעיטה לפניו מביא לערבי. הערבי רק יחזיר לו, ישר אני צריך לתפוס אותו, להביא לו איזה שתי סטירות, אתה מבין? היהודי מותר לו לעשות מה שהוא רוצה.

עבדת עם מג"ב?

כן, הם הכי חארות. מה שאנחנו עושים זה כלום לעומת מה שהם היו עושים. מג"ב, הם לא היו רואים בעין בכלל, היו שוברים ברכיים לאנשים. אני זוכר פעם איזה ערבי תפסו אותו, איזה ערבי שזרק אבנים, שמו לו את הרגל ככה על הקיר כשהוא שוכב ובום, פשוט דרך לו על הברך. אין רחמים. אמרתי: בוא'נה, לרמה כזאת של אכזריות אני לא מאמין איך אפשר להגיע בכלל... היינו עוברים נגיד בפטרול, היינו רואים אותם עושים כזה מחסום. "בוא לפה", בום, בום, מרביצים לו, בעיטות, סתם לאיזה ילד, "תמשיך. אל תדבר. אתה מדבר? בוא לפה שוב", בום, בום, פותחים לו שעון, מריצים אותו הלוך חזור. עשרים שניות היה לי בקבוק מיץ.

מה, מהמכולת?

כן. מפוצצים אותו. ואז הילד חוזר: "אבל הוא לא נותן לי". "מה זה לא נותן לך? תגיד לו שעכשיו אם הוא לא נותן לך, אני שוחט אותו". ככה הם אומרים לו.

בערבית?

ברור. מג"ב יש הרבה שיודעים ערבית שם, הרבה דרוזים יש שם.

עדות מס' 82, חברון

... אבל מה שכן היה אישו אצלנו זה היה מעצרי דמה שאנחנו... שהמ"פ שלנו עשה, הוציא על דעת עצמו. גם בתואנה של לאמן אותנו וגם כדי להפגין את זה שבאמצע הלילה צה"ל יכול להיכנס, מתי שהוא רוצה, את מי שהוא רוצה ושלא חייבת להיות סיבה. לא הייתה סיבה. עשו ככה על המפה, ואיפה שנפלה האצבע, אז פרצו למשפחה הזאת באמצע הלילה.

אשכרה לקחו אנשים?

לקחו אנשים, עשו בידוק, לא בטוח שתפסו משהו וזהו, החזירו אותם אחרי כמה שעות. אני זוכר שמישהו מהמחלקה שלנו דיבר אם זה חוקי בכלל, אמר שזה לא חוקי, אבל זה היה קו ראשון, אז לא חשבנו בכלל על שום דבר.

עדות מס' 83, חברון

בוא'נה, בבית מרקחת זה היה אשכרה עמדת התעללות. אחד היה תופס ילדים, היה מפשק להם את הרגליים, מצמיד אותם על הקיר כזה, עם בזנ"ט כזה עושה להם, ככה מעביר להם בין הרגליים, עושה להם: "תשירו, תחזרו אחריי". "לא, מה פתאום?". הם היו צריכים לצעוק את התקווה אחריו: "כל עוד בלבב". ואם הם לא היו עומדים בקצב, היו מקבלים מכה עם הבזנ"ט לברך. "איך שאני אומר בדיוק". קבוע. סתם, היה שם תמיד התעללויות. זה היה עמדת התעללות קבועה האמת. היו סוגרים אנשים - נכון יש את העמדה הזאת עם השתי דלתות, אתה מכיר את זה? בבית מרקחת? - היו סוגרים זקנים בפנים, שעה זורקים להם נפצים פנימה, סוגרים. זורקים, סוגרים. סוגרים. ככה קבוע. סתם, מלא שטויות. הגדוד שלנו היה חזק בזה. זה חיילים שכבר מיואשים משמירות, נשבר להם הזין. אני מזדיין פה - שגם הם יזדיינו פה. אתה מכיר את כל הדברים האלה. כל השטויות האלה. תשמע, מייאש כזה.

אני לא מכיר את הסיפור, אני מכיר מחבר. סיפר שהוא עומד, אני לא זוכר אם הוא היה במחסום או בפטרול - מחסום שהיו שמים, נקרא ג'ילבר, היו שמים מדי פעם ומדי פעם מורידים אותו - ובחנות ליד של פלסטינים פתאום הוא ראה שני ילדים (יהודים) נכנסים ועושים שם בלגן בחנות, אני לא זוכר בדיוק מה. הופכים את החנות, פה שם. עכשיו, הסיפור הזה מוכר במשטרה, הם התלוננו.

מי התלונן?

אני לא יודע, אני חושב שהחבר התלונן או מישהו אחר. לפני כמה זמן הוא היה בחקירה גם. אז הסיפור, הם ממש עשו שם בלגן בתוך החנות של הפלסטינים, הפכו להם דברים, ניסו לברוח, ניסו לעצור אותם. החבר'ה בחברון, אני הרגשתי שהם נורא חכמים. לא אני הרגשתי - הם נורא חכמים. יש בית שהם רוצים להרוס אותו, הם לא רוצים שאף אחד מהם ייעצר על זה או ייחקר על זה או שום דבר. לוקחים את כל הילדים הקטינים עד גיל אני לא יודע מה זה, 15, 12, אני לא בדיוק יודע כמה זה, ונותנים רק להם לעבוד ולהרוס הכל ולזרוק את האבנים. אם היית עובר גיל מסוים בחיים לא היית הולך לזרוק אבנים על פלסטינים אם במקרה שוטר עובר, מה שגם לא קורה, כן.

אתה אומר את זה מתוך תחושה או כי דיברת עם אנשים? שמעת אותם אומרים את זה?
הבנתי. הבנתי מהילדים ומהמבוגרים גם שזה ככה. אין שם אף אחד ש"עובר על החוק", איך שלא נקרא לזה. הם יודעים מה לעשות.

ומה ההוראות שלכם? אתם רואים מתנחלים עושים משהו, אתם יכולים לעצור אותם?
אסור לנו, אין לנו כוח מולם. אנחנו לא שומרים עליהם, אנחנו לא משטרה. הם אזרחים, אסור לנו להתעסק איתם. היה נגיד ויכוחים נורא גדולים באיזה מקום שילדים, היה עובר רכב של טי"ף (כוח משקיפים בינלאומי בחברון) בבוקר לפני ההסעה של כל הילדים, כל הילדים ישר מרימים אבנים גדולות, בום. זה היה דבר קבוע.

איפה זה היה, ג'ילבר?

זה היה באזור בית הדסה, בבית הדסה. אז אנחנו אמרנו בינינו שחייבים להפסיק אותם איכשהו, ולנו אמרו שאסור לנו להתעסק להם בדברים, מקסימום ללכת לדבר איתם.

מי אמר לכם את זה?

לא זוכר, מהדרגות היותר גבוהות שלנו, בסדר? לא ברמת חיילים, נגדיר את זה ככה.

תדריך מוצב שעובר, בתדריך לפני משמרת, בשיחות עם הקצינים, ברור שאתם כחיילים,

מה אתם צריכים לעשות?

אסור לנו. צריך להודיע, צריך להתריע, צריך להגיד למשטרה. המשטרה מפחדת לבוא לשם. זה גם עניין של הרגשה, אוקיי. המשטרה מפחדת להגיע לשמה. השנאה שהיא מקבלת

שמה היא מטורפת וקל מאוד לגרש אותה כנראה, או שהם לא רוצים מספיק להגיע. הם לא מגיעים כשהם לא צריכים למרות שהם יודעים את כמות הבלגן שקורית שם. מעלימים עין כזה, נוח להם. זה עוד זיכרון, שככה זה קורה שם.

אז מה אתם צריכים לעשות, מה התפקיד שלכם?

מותר לנו מקסימום להגיד להם חלאס, תפסיקו. אם הם אומרים לנו לא, אסור לנו לעשות כלום. אם זה מגיע לרמה של משהו שיכול להתחמם אז אנחנו, מותר לנו רק להפריד אבל אסור לנו להשתמש בשום כוח, אסור לנו לעשות שום דבר פיזי. זאת אומרת החיכוכים שקרו, החיכוכים שקורים בין יהודים לפלסטינים קורים כל הזמן וכמעט תמיד, אתה יודע, אני אף פעם לא נתקלתי בפעם שהפלסטינים התחילו אותה, נגיד את זה ככה. ולך אין יכולת, יש לך יכולת, מותר לך, נגיד את זה ככה, להיות כוחני מול הפלסטינים. אסור לך להיות כוחני מול היהודים. אתה לא רוצה להיות כוחני, זה מגיע תמיד לרמות שאתה חייב באיזשהו מקום להיות כוחני מול הצד שלא מולו אתה צריך להיות כוחני, נגיד את זה ככה. לא תמיד מולו.

עדות מס' 85, חברון

הוא (חייל בפלוגה) היה בשמירה, וכולו היה ממורמר למה הוא היה מרותק, תפס איזה עצור. עצורים, הקפואו אותם בש"ג עד שהשב"כ היה בא לקחת אותם. היו עושים להם בדיקות ואז מעמידים אותם בש"ג. בקיצור, הבן אדם כולו היה ממורמר, קיבל איזה ריתוק, לא זוכר על מה. הוא התעצבן, אזק בן אדם, ערבי, ככה לש"ג, לשער, אזק אותו לשער עצמו, והוא אומר לו: "כשאני אומר לך קדימה, אתה הולך קדימה", כאילו לפתוח את השער, "כשאני אומר לך אחורה, אתה הולך אחורה", כמו ילד מפגר. הוא ככה עומד, *** המ"פ מגיע, הוא עושה לו: "תעל, יאללה לך קדימה". ההוא הולך קדימה, פותח. *** (המ"פ) בהתחלה לא שם לב. הולך כזה, ההוא פותח. עושה לו: "תעל, תחזור". פתאום *** (המ"פ) קלט את זה, דפק רוורס, יצא על הבן אדם בש"ג, חבל לך על הזמן. העיר את כל הפלוגה. הוא בכלל לא היה כזה, הוא בן אדם ממש טוב. הוא העמיד את כל הפלוגה בח', העיר אותם באמצע הלילה, תבין מה זה. "מה זה?", יצא על כולם, "לא רוצה לראות דברים כאלה בפלוגה שלי". ממש יצא עלינו. בכלל לא הבנו מה הוא רוצה בהתחלה.

והחייל קיבל על זה משהו?

בטח שהוא קיבל. הוא קיבל על זה כל כך חזק. הוא היה מרותק 28 והאריכו לו את זה נראה לי ל-35. המ"פ יצא עליו. רק מהצעקות נראה לי הוא נבהל. כל הפלוגה, כולם יצאו עליו על זה, כי העירו אותנו באמצע הלילה. גם ככה אנחנו לא ישנים, הוא מעיר אותנו.

עדות מס' 86, חברון

אתה יודע כמה פעמים ראיתי מג"בניקים מתעללים בערבים? במערת המכפלה זה נוהל קבוע. אתה יודע כמה פעמים ראיתי אותם סתם, איזה ערבי הולך ברחוב, מכניסים אותו לעמדת מקרר הזאת. יש לפני המערה, עמדת מקרר ברזל כזאת.

מצד ימין של המדרגות. זה לא מקרר.

ריבוע כזה. אנחנו קראנו לזה מקרר כי זה כמו מקרר. בחורף קפאו מקור ככה, כולך רוטט כי זה קר שם. אז שמה, נוהל קבוע היו מכניסים ערבים, מפוצצים אותם. נוהל קבוע.

זה ליד המשטרה?

כן. אני אומר לך, המשטרה בחברון לא אכפת לה מהדברים האלה. המשטרה בעצמם כאילו, בחברון אין חוקים. חברון זה המערב הפרוע. *** אמר לי את זה. הוא אמר לי: "חברון זה מערב פרוע". אמרתי לו: "מה אתה מזיין את המוח? כמה מערב פרוע מקום יכול להיות?". הכל יכול להיות. המתנחלים עושים שם מה שבא להם. המקרה הכי קיצוני, ראיתי ילד (מההתנחלות) בן איזה שלוש הולך בציר המתפללים, ילד קטן ערבי הולך לידו. סתם ילד קטן, מה הוא מבין מהחיים שלו, בן איזה שלוש גם. הביא לו סמוחטה בפנים. הכי קיצוני. אמרתי: בוא'נה, איך חינוכו את הילד הזה? מה זה? אני כמעט הבאתי לילד הזה סטירה. והאבא שלו הולך לידו יד ביד, לא אומר לו כלום.

עדות מס' 87, חברון

אתם הולכים בפרטול, מה המשימה?

לאתר ולסכל פח"ע בגזרת העיר חברון.

זה מה שכתוב?

כן.

איך עושים?

איך עושים? מסתובבים, הולכים לטייל.

עוצרים אנשים? אתה בא, עוצר מישהו?

כן, עוצר מישהו.

על סמך מה?

אם הוא נראה חשוד. בהתחלה בעיקר מתחילים לעצור אנשים, כאילו עוצרים אנשים ומתחילים לשאול שאלות: מה אתה עושה ומה אתה פה ומה אתה שם. אחר כך כבר זה, לאף אחד כבר אין כוח לעצור אף אחד או לבדוק מכוניות. נכנסים לאיזה בית, וזהו, הולכים לישון.

...כשהמשפחה נמצאת בחדר?

כן, נעולים בחדר. אחד שומר על המשפחה.

הם לא מבקשים לצאת?

אם הם מבקשים לצאת לשירותים, אז הם יוצאים לשירותים. אם הם מבקשים להכין אוכל, נותנים להם להכין אוכל. זה די חופשי.

יחסית.

יחסית. הכל יחסי.

כמה זמן הם נשארים שם?

עד שנגמר הפטרול. הולכים חצי שעה, רוצים לעשות קפה, רוצים לאכול משהו אולי, מישהו תמיד לוקח פק"ל קפה. הולכים, נכנסים לאיזה בית. גם אם אתה קם ביום כיפור, אז תמיד קמים באיזה שלוש בבוקר להתחיל שם שלא יהיה בלגנים, שלא יקפצו על כל היהודים שבאים. הולכים, שלוש בבוקר, בשלוש וחצי נכנסים לאיזה בית, מכירים כבר את הבתים, זה כבר מגיע למצב שאתה דופק בדלת והם עושים לך: אהלן, מה נשמע.

היו לכם בתים קבועים?

כן, תשמע, אתה מוצא בית טוב, נוח, ספות רכות וזה, שלא מסריח, אז נשארים, מה. סתם, כאילו הולכים לישון, כולם חוץ מאחד. מורידים וסטים, קראמיים, הולכים לישון. מישהו מאזין לקשר, שומר על המשפחה.

ערות מס' 88, חברון

היה את כל האירועים של בית שרהבתי. אני זוכר שהמשימה של הפטרול זה להסתובב בתוך הקסבה, למנוע מעבר של פח"ע מהקסבה לאברהם אבינו ולישראל, וכל הקשקושים האלה. ובשלב מסוים, אני זוכר את הל"ז, קבוע, בשעה שלוש בערך בצהריים עד 12 בלילה, עד שאחרון המתנחלים הולכים, אתה בבית שרהבתי הולך מכות עם ילדים מתנחלים. זה מה שאתה עושה.

זה פטרול 30?

כן, אתה מבין?

משלוש עד 12 בלילה אין מחבלים?

כן. אני כל הזמן מנסה להסביר את זה לחברים שלי, שהם לא מבינים כי הם היו בשטחים.

זה דומה, אבל זה לא אותו דבר. כי אתה מגיע לשם ותשמע, אני אומר לך את האמת, אנחנו היינו צעירים, היינו מורעלים. באמת, היינו עושים את הפטרולים, רובנו, היינו עושים אותם ברצינות. באמת רצינו לשמור. כמה שלא האמנו בזה שצריך להיות שם וכל זה, והמתנחלים הם חארות וכל הדברים האלה, עדיין רצינו לשמור, באמת. והסתובבנו בקסבה במטרה לעשות משהו, אוקיי? ופתאום אומרים לך: וואלה תשמע, בלו"ז כבר, בלו"ז. בהתחלה זה סתם היה הקפצות, הקפיצו אותנו לשם קבוע, ואז קבוע בלו"ז: אוקיי, מאחת עד שתיים אנחנו מסתובבים בציר זה וזה בקסבה, משתיים עד שלוש זה, ובשלוש בית שרהבתי. מה אחרי? בית שרהבתי. עכשיו תשמע, היינו פשוט הולכים שם מכות עם ילדים קטנים.

באיזה גיל?

נע משש עד 13, נראה לי.

...איפה ההורים שלהם?

מחכים, מסתכלים מהצד. זה היה משחק ילדים. בשלב מסוים, אני זוכר, בן גרעין שלי אמר: וואלה די, לי נמאס ללכת מכות, בואו נשחק איתם כדורגל. אז שיחקנו קצת כדורגל שם. זה היה בקטע של לארח להם חברה. אתה מבין?

...וההורים שלהם מסתכלים עליהם מהצד?

כן.

אין איזה עובדת סוציאלית?

ממש לא. והיה את האירועים הרציניים שפתאום רצו לחסום את הבית אז שמו עליו איזה גדר, מבטון או משהו, אז בכלל הביאו עוד כוחות ועוד מתנחלים הגיעו ועוד מכות ועוד בלגנים.

מה הילדים עשו? למה הם התפרעו שם?

לא יודע, ההורים שלהם אמרו להם. לא יודע מה היה הסיפור.

מה היתה הכוונה שלהם?

כי היה החלטת בג"ץ. כי הבית הזה ננטש, אז היה החלטת בג"ץ שהבית הזה שייך למשפחת שרהבתי, שזה שלהם. הבית הזה בתוך השכונה של אברהם אבינו. אז מצד אחד אני כן קצת מבין אותם.

את מי אתה מבין?

את היהודים, כי זה ממש בתוך השכונה, בתוך הגן ילדים. יש גן ילדים שם, דלת ליד את בית שרהבתי. אז היהודים אמרו וואלה, לא מתאים. אבל החלטת בג"ץ, כל הזין, זה המצב. אז הם פשוט באו והיה תקופה שהם עשו דברים אחרים, היה תקופה שהם פשוט שמו צינור שמשפריץ על הבית קבוע והוא פשוט פורר את הבית. אני הייתי בשוק. אני יצאתי שבת, אחרי שלושה ימים חזרתי, אני פתאום רואה חור בקיר. אני לא האמנתי שמים יכולים לעשות כזה דבר לבטון. הייתי בשוק. הם היו בהתחלה באים עם לומים ודברים כאלה, לנסות, אז העפנו אותם, ואז הם פשוט שמו ברז, יאללה. היה גם כל מיני ביצים ודברים כאלה והמשטרה לא עשתה כלום, אתה מבין? כרגיל.

חודשיים לא עשתה כלום?

היו מבצעים בלילה לפעמים. היינו שם קבוע פטרול, שישה חברה, הולכים מכות כרגיל, פתאום שוטר – היה שוטר קבוע במגנ"א (עמדה) נראה לי, שוטר כחול שתצפת שם בעקבות האירועים האלה, צילם ודברים כאלה. ואז שוטר אחר, חבר שלו, מחוץ לשכונה, עושה לי: "חייל, חייל, בוא רגע, חייל". אני עושה לו: מה? "בוא, בוא שנייה". אמרתי לו: מה? "אחי, בחיאת, יש פה חמגשית, בחיאת תעלה את זה לבחור, פשוט אין לי כוח שיזרקו עלי ביצים פה". הסתכלתי עליו: תביא, תביא, פשוט לך מפה ותביא. אתה מבין את השפל? אתה יודע, משטרת ישראל, פשוט לא היה להם מה לעשות שם. ואז עוד פעם אתה מרגיש את הקטע הזה שבאמת המדינה שולחת אותך לשם להיות שוטר, כי המשטרה באמת לא עושה כלום שם. אני לא יודע איך זה היום. האמת היא, היה לי שיחה על זה אחרי זה, כשנהייתי סרס"פ, אז היה לנו כזה שבוע אל"ל (אימון לפני לחימה) או משהו. אז מפקד האזור של חברון בא, דיבר עם החיילים והוא אמר הרבה דברים שעצבנו אותי, השוטר, הרב פקד, לא יודע מה הדרגה שלו בדיוק. הוא כל מיני: "כן, המשטרה תמיד עוזרת", ופה ושם. ואז נתתי לו את הסיפור הזה: תגיד, מה – כאילו לפדח אותו מול כל החיילים, כי זה עצבן אותי שהוא בא. כי אנחנו אכלנו הרבה חרא בגלל שוטרים, אתה מבין? כי עשינו את העבודה שלהם. הוא התחיל, אומר: "לא שמעתי על הסיפור הזה, אני אבדוק לך, אני לא מכיר את זה". כל מיני דברים כאלה. או נגיד, הוא אמר שיהודים לעולם לא, הם הרבה מקללים, אבל אף פעם הם לא מרימים ידיים על חיילים. סיפרתי לו את הסיפור שסיפרתי מקודם עם ארבע-חמש (בשלב אחר בראיון סיפר המרואיין על חבר שלו ליחידה שנדחק לפינה והוכה על ידי קבוצת מתנחלים), אז הוא אומר לי: "תשמע, לא שמעתי על זה, יכול להיות", פה ושם. זה עצבן אותי. הם כאילו מתנערים מאחריות לגמרי, אני לא יודע איך זה היום, אבל אז פשוט, זה מעצבן. כי מספיק אומרים לך כל הזמן שאתה בא לשטחים ואתה שוטר ואתה לא חייל, אבל אתה מנסה להדחיק את זה. אתה אומר: לא, אני כן חייל ואני כן פה למטרה מסוימת, אני לא בא לפה כדי לעשות עבודות שיטור. ותכל"ס אתה כן עושה את זה כשהגוף האמיתי שצריך לעשות את זה לא עושה את זה. זה מטריף אותך. ואז אתה אוכל את כל החרא גם מהיהודים. היינו הולכים מכות שם קבוע, באמת.

ערות מס' 89, חברון

היו מקרים שחייל או מפקד הגזים, והיה משהו אלים או התעללות?

תמיד מגזימים, אין דבר כזה. זה לא מצב נורמלי להיות בו ומין הסתם שילדים בני 19 מגזימים פתאום. היו מצבים שהגזימו, היו מצבים שלדעתי גם התייחסו ביד רכה מדי לאנשים. לא בעניין של אלימות.

יש לך דוגמאות?

כן, סתם ללכת ברחוב, לתת לילדים מקל בברך בשביל שהם ייפלו נראה לי קצת הגזמה. סתם לתפוס ילדים שעוברים במחסום כי הם לא הבינו מה הם צריכים לעשות והמשיכו ללכת ופשוט לתת להם מכות.

ילדים בני כמה?

עשר.

יש לך מקרה ספציפי?

שני אחים הלכו במחסום בית מרקחת, שזה מכונת בידוק כזאת, הלכו ופשוט עברו אותו. הם צפצפו, אז צעקו להם לעצור ולחזור, והם לא כל כך שמעו או לא כל כך רצו לשמוע. פשוט אחד החבר'ה שהיה שמה רץ, תפס אותו, ויש שמה מין עמדת ברזל כזאת בצד.

כמו תנור גדול כזה?

כן, בדיוק.

זה כאילו מגן?

כן, דחף אותו פנימה, נתן לו מכות איזה חמש דקות והלך. הילד הלך.

ילד בן עשר?

כן. הילד יצא משם אחרי איזה רבע שעה מדדה.

עדות מס' 90, חברון

...היתה אז את פרשת הבית.

מה, שניסו לשפץ אותו?

כן, שהם הרסו... בית שרהבתי... העניין הוא שהילדים הם כוח מאוד חזק שם. סיפור לא שלי, סיפור של אחרים, שילדים פתאום עולים על הגגות וזורקים עליהם אבנים ומקללים אותם, ילדים מתעללים בזקנים ערבים וזורקים עליהם ביצים ואבנים. ילדים בבית שרהבתי. איך עשו את זה? לא היה שם מבוגר אחד. ילדים כל הזמן קיבלו פטישים קטנים ופשוט פוצצו. יש לי תמונה של בית שרהבתי שהוא היה, וחודש אחרי. איך שקיר, וקיר של בית ערבי, נבנה, לא יודע, בתקופה הטורקית, משהו עובי ככה של לפחות חצי מטר, איך מחור קטן פשוט אין קיר. ועם פטישים. ילדים, עשרות ילדים עם פטישים. באמת התמדה. אתה שומע בליה טק טק טק, אתה שומע באמת. כוח של צה"ל, היה לנו כוח שהיה צריך, פשוט רותק לשער שרהבתי. כוח של מסייעת, כוח מבצעי לחלוטין, פשוט רותק בשביל לשמור שילדים קטנים לא יבואו עם פטישים. ואתה יודע שההורים שולחים. אתה יודע שהכל בא מההורים, הכל בא מהמבוגרים. הכל בא, גם הילדים מדברים איתך. אתה עומד שם בשמירה, שהיא

בתוך הרחוב, כאילו שמירה, יש שם, כל כמה עשרות מטרים יש עמדה. והילד בא איתך, אומר: אתם נח"ל, אתם שמאלנים, הערבים הרעים. יש ערבים טובים, יש ערבים יהודים שזה הערבים הישראליים, ויש את הערבים שצריך להרוג, שזה הערבים הפלסטינים. ואתה מבין, זה לא מהם, אתה מבין מה הולך שם. אתה מבין. ויש סיפורים, החבר'ה שלי רצו על גגות לרדוף אחרי ילדים שזרקו עליהם, ואיך חבר'ה רבו עם ילדים.

עדות מס' 91, חברון

...כל מיני ניסויים לראות מי הבן אדם שמסוגל לעשות שפגט הכי טוב באבו סנינה. היו מצמידים לקיר, עושים כאילו בודקים אותן, אז אתה מבקש שיפסקו את הרגליים: תפסק, תפסק, תפסק, תפסק. אחרון מי שמצליח הכי טוב. היה מין משחק כזה, מין לנסות לבדוק.

הזוכה זכה בפרס?

כן, סוכרייה על מקל.

הפלסטיני?

כן. הוא הצליח לעשות שפגט שלם, הראשון. היה בחור מוכשר. זה, או מי מסוגל לעצור את הנשימה שלו להכי הרבה זמן.

איך בודקים את זה?

חונקים אותם.

מה זאת אומרת?

היה אחד שהיה בא, עושה כאילו הוא בודק אותם, פתאום מתחיל לצעוק כאילו הם אמרו לו משהו, חונק אותם.

בצוואר?

כן, בצוואר, חוסם את קנה הנשימה, בגרוגרת אתה לוחץ. זה לא נעים. מסתכל על השעון תוך כדי, עד שהוא מתעלף כאילו. למי לוקח הכי הרבה זמן להתעלף כאילו.

הזריקת אבנים היה אירוע אחר. זה אירוע שלישי, ששם אני שמרתי בש"ג של המוצב אז לא הייתי באירוע עצמו. היה גם מהכיתת כוננות וגם מהחבר'ה ששמרו למטה, אז רק שמעתי, ואת הדיווחים בקשר. בתל רומידה אתה עולה בציר לכיוון המוצב ויש איזשהו צומת שמתפצלת. עכשיו הבית הפינתי הזה, זה בית עם שתי קומות וזה הבית הראשון בתל רומידה. יש שם מרפסת כזאת, אז עמדו שם כמה ילדים, ילדים של היישוב היהודי, של תל רומידה, מגילאי שמונה עד גילאי 16-17, למרות שהחבר'ה הגדולים לא היו שם. הם התחילו לזרוק על פלסטינים אבנים. בדרך כלל זה מתחיל מזריקת אבנים על פלסטינים. כיתת כוננות קפצה והחבר'ה מלמטה, מהעמדה של ג'ילבר, הם כזה עלו למעלה, ניסו לעצור אותם. וזה הפך במקום לזרוק אבנים על הפלסטינים זה הפך להיות זריקת אבנים עלינו. לא שזה היה במיוחד עלינו, זה מה שאני הבנתי. שוב אני אומר, אני לא הייתי שם. ממה ששמעתי בקשר.

נכנסנו לאיזה בית והתיישבנו בו ואז בעל הבית, כנראה שהוא היה גם קצת משוגע, התחיל לצעוק, לעשות בלגן, לדחוף חיילים וזה. אז הוא תפס איזה חייל בווסט שלו, מתחת לקראמי כבר, התחיל לנער אותו. אז הוא קיבל איזה קת לפני שיעזוב אותו, אז הוא ישר הלך, טלפן למת"ק. (מפקדת תיאום וקישור) המת"ק הגיעו, באו, דיברו איתו, דיברו איתנו. בינתיים כבר הפכנו לו את כל הבית.

מעצבים או מנוהל?

גם וגם, אתה יודע. גם מבאמת, אם הוא מתנהג ככה כנראה שיש לו מה להסתיר, וגם ככה הטוויסט הסופי כזה של: מה אתה נוגע במישהו בכלל, תגידי לי, אתה דפוק? הפכנו לו שם את כל הבית, ממש.

מצאתם נשק?

לא. את המזרונים מהמיטות העפנו לו, הכל על הרצפה, כל הבית על הרצפה. ממש.

הוא היה שם לבד?

לא, עם אשתו והילד שלו או שני הילדים, קטנים. כל הבית על הרצפה, באמת, מארונות של מצעים לחליפות, הכל, הכל, הכל. מגירות, באמת כל מה שאתה יכול לדמיין, קח חדר כזה, הכל הפוך. הכל, הכל, הארונות פה למעלה. הכל. הוצאנו הכל. הוצאנו את המדפים.

רהיטים הפכתם?

כן, הפכנו ספה, הפכנו, הסתכלנו בלמטה, עשינו פנס' קטן עם סכין לראות אם הוא החביא משהו בפנים. הכל, באמת.

אז המת"ק הגיע.

המת"ק הגיע. הוא בא, מדבר איתו איזה דקה, ככה שלום-שלום. אז הוא בא אלינו, עושה לנו: "מה קורה, למה הפכתם לו את הבית?". אמרנו לו: "תשמע, הוא חשוד מאוד הבחור הזה, מה הוא תופס את הבן אדם? תשמע, היינו חייבים לעשות סריקה". הוא אומר לנו שהערבי, דיבר קצת עברית, הוא אמר שהחייל קרא לו בן זונה, או כוס אמא שלו או משהו כזה, שהוא קילל אותנו ובגלל זה הוא התעצבן. מסתכלים על הבחורצ'יק, החייל, על החבר שלנו, עושים לו: "קראת לו בן זונה?". הוא עושה: "מה פתאום, אני, מה, בחיים לא". עושה לו: "טוב, בסדר". המת"קניק הלך לערבי, התחיל לצעוק עליו שפעם הבאה שהוא לא פותח את הדלת בטיל בכלל ליהודים, לצבא, הוא הולך לכלא. שאם עוד פעם אחת יתלונן אז הוא ייכנס בו ויעצור את הבנים שלו גם ואת האחיות שלו ואת כל המשפחה. הבהיר לו כאילו טוביטוב שלא מתלוננים. יענו שתום את הפה וזהו, תאכל את זה ותמשיך הלאה. אחר כך הסתבר שהוא באמת קילל אותו.

החייל?

כן. אבל כבר לא כל כך היה משנה לאף אחד.

עדות מס' 94, חברון

באותו מקרה ספציפי, זה היה עוד אחת מהדוגמאות, שאמרו תשמעו, נכנסים עכשיו, אמרנו בוא נחכה עוד שעה, אמרו לא, אנחנו לא, צה"ל זה לא צבא כבקשת הפלסטינים, אנחנו ניכנס כי צריך, וזהו. למה עכשיו? אה, כי אנחנו צריכים לדאוג שהם יידעו שאנחנו כל הזמן יכולים להיכנס. שאנחנו יכולים לבוא כל פעם. כל פעם אנחנו יכולים להופיע. בשלוש בלילה, בשש בערב...

הפרעתם פעם גם בשלוש בלילה?

נכנסנו גם באמצע הלילה. היה מקרה שנכנסנו לבית באיזה שתיים עשרה בלילה, נכנסנו לבית, הודענו לבעל הבית שהמרפסת שלו שלנו לשלוש שעות הקרובות והושבנו תצפיתן.

זה קרה הרבה פעמים?

זה קרה, פעם בכמה זמן, אני יודע, קרה ש.. היתה סציה של להיכנס לבתים ולהפוך בתים, אני קורא לזה להפוך, אף אחד לא שבר שום דבר, אף אחד לא גנב שום דבר, אף אחד לא עשה שום דבר כזה. אני קורא לזה להפוך כי אתה נכנס לבית, מושיב את כל המשפחה במקום מסוים, ומוציא את הכל מהארונות, ומרים את המיטה, ובודק הכל. פותח את כל

הארונות ובודק את כל השמיכות, ובסופו של דבר לבן אדם כל חדר שנמצא בערימה באמצע החדר, ואז אתה אומר לו תודה רבה ושלום...

עדות מס' 95, חברון

שרהבתי (בית של משפחה פלסטינית) זה בתוך אברהם אבינו. אמרו שיש בלגן בשרהבתי, הגעתי לשם, אתה רואה שיש ארבעים חבר'ה מבוגרים שמפרקים (את בית שרהבתי). כל יום זה היה קורה.

יהודים?

בטח. ההתעסקות הייתה ללכת איתם מכות רוב הזמן, היינו מגיעים, נכנסים שם, מוציאים אותם והם היו נכנסים והיו מכות, דחיפות. השוטרים לא היו מעזים להיכנס פנימה, היה לוקח להם שעה עד שהם היו מגיעים. הם לא הסכימו להיכנס בלי מעטפת של חיילים סביבם. על חיילים בעיקרון לא זרקו דברים אף פעם, חוץ משני מעצרים שעשו שם, של שני חבר'ה מחברון. שניים שלא הכרתי את השמות שלהם. בקיצור, זו הייתה ההתעסקות, שרהבתי זה משהו שכל הפלוגה, יש שרהבתי - כולם קופצים, יש מכות. הבאנו במיוחד מהגדוד שיהיו תוספות של קרב מגע, זה היה משוגע כשאני חושב על זה. הבאנו את המדריך קרב מגע מחרסינה שיעביר עוד קרב מגע, עם קרמי (אפוד מגן) וקסדה. מינימום פגיעה וזה.

מה גילאים של האנשים שהתעמתם איתם?

ארבע עד ארבעים. הילדים כל יום שם.

מה הם עושים?

שוכרים, ילדים בני ארבע עם פטיש. ארבע זה מוגזם, שש. קטנים באמת, מגיל פיצו כאילו.

עוד פעם תתאר את התמונה.

נכנס לגן משחקים דרך השער של שלהבת פס, נכון? אתה נכנס ובצד שמאל זה רוב השכונה, הבתים וממש בפינה הימנית זה שרהבתי ופה זה הגן משחקים. אני זוכר יום שישי בצהריים, אני מגיע, יש... הם יושבים במעגל, הילדים, עם הגנת, יש סיפור של יום שישי. הילדים מתרוצצים וזה, היא אומרת להם "בואו, שבו", חמודים, נראים כמו בקיבוץ שלי, ביום שישי כשהם יושבים על הדשא ליד החדר אוכל ומחלקים להם דברים. ובסוף, חבר'ה טיפה יותר גדולים באים ומפרקים ושוכרים. היה איזה שהוא שלב שהבית היה ממש מט ליפול.

זכור לך מקרה ספציפי של התעמתות עם מתנחלים?

הייתי המפקד בגרוס והיו אומרים לי: "יש בלגן בשרהבתי, תגיע". אני מגיע, אני רואה... אני מגיע לחמ"ל, "יש זה, זה יותר מילדים, זה לא סתם". אני אומר סבבה, אני שולח את שלושים (כוח פטרול). שלושים מגיע. שלושים זה שישה אנשים, אני ועוד אחד זה שבעה.

מזיזים... יש שלושים חבר'ה, הייתה כמות אדירה של אנשים שהסתכלו. לא יודע להגיד למה דווקא ביום הזה. היה קיר עליון, קיר תחתון, כל פעם הם היו שוברים במקום שהם גילו שיש בו בלטות ולא יציקה של בטון, שיש בלוקים והיו שוברים. ואז נשאר כמה עמודים, עמודי בטון שהיו הבסיס של הבית, הקיר לכיוון הגן.

הם התחילו למוטט את הרצועה התחתונה של הקיר?

לא הכי תחתון, הרצועה... מזיז פה, מזיז שם, מתחילות דחיפות. חשוב להגיד שהם במופגן מאוד מאוד מנסים להגיד, תמיד אומרים "לך מפה, אתם לא קשורים לפה". הם כל הזמן אומרים את זה: "מה אתם עושים פה? על מי אתם שומרים? לא צריכים אתכם, לכו תהיו בגרוס, לכו תהיו בשלושים". הם מכירים את כל השמות בקשר, הם מכירים את כל האיתורים הטובים והאיתורים שקר, שחם ואיתורים שיש בהם אור או איתורים שיש בהם איזה שטיח מסכן, בית נטוש עם שטיח שאתה לא יושב על הרצפה הקפואה. באיזה שהוא שלב, שלושים היה צריך ללכת, אמרו לו ללכת. אני נשאר, ממשיך להסתכל. ממש לקראת הסוף גם החפ"ק שלנו הגיע וגם הסמג"ד וממש חמש דקות לפני שהם מגיעים, הצליחו להפיל את עמודת הבטון האחרונה. בשלב הזה אני רק מסתכל, אין לי מה. אין לי יכולת. אני זוכר שכאילו כמו פעם שהיו צריכים לפרוץ דלתות, אז ככה הכניסו מקל והתחילו לדפוק כזה.

הם הביאו כלים כבדים?

לא, מה זה כלים כבדים? לא טרקטורים. אני מתקשר ואומר "חבר'ה, בית שרהבתי נפל". הם אומרים "מה?" כאילו הם לא הבינו שזה מה שהולך להיות.

מתי קראתם למשטרה?

לא יודע, אני לא קורא למשטרה, מי שקורא למשטרה זה הגדוד שמחליט מתי להזמין אותם. המשטרה הגיעה לשם כדי לעצור. נפל הקיר, הם שאלו אותי מי זה היה. אני אמרתי "אם אני אראה אותו, אני אגיד לכם" הוא די נעלם. המוביל שדחף, מישהו שהיה ברור שזה הוא, סוג של חצרן או מנהיג שלהם או לא יודע מי. שם היה ברדק, רצינו לעצור אותו. המשטרה באה עם מצלמה. הסתובבו שם ואז הם התחילו לעצור וכולם מתחילים, תוך שנייה המצלמה שלהם עפה ונשברה, שברו אותה, פטרול 30 מגיע, מורן, ברדק רציני, דחיפות ומכות. יום אחרי זה בלילה הגיעו השוטרים, כמובן שלא באור יום. הם גידרו את הבית, שמו שלט "סכנת התמוטטות" ו"אסור להתקרב". כל החלק הזה קרס.

עדות מס' 96, חברון

היו כמה מקרים שסתם הרביצו לאיזה מישהו וקראו למת"ק (מפקדת תיאום וקישור), שמו לו סכין ביד: "מה, הוא ניסה לדקור אותנו".

היו צריכים להצדיק את זה?

כן.

ואם הייתם מרביצים לו סתם?

אז היו יכולים להיכנס בנו, לזיין אותנו. היה שם איזה בן אדם שסתם עשינו פטרול והילד שלו זרק אבנים, או אפילו לא זרק אבנים, חשבנו שהוא זורק אבנים. והם לרוב, ההורים, כמו שהאבות, קודם כל הם מרביצים לילד כדי שאתה לא תרביץ. והוא היה כל כך שונה, הוא רק הגן עליו כאילו הוא לא רואה בעיניים, הוא לא פוחד מאף אחד. כל כך הזכיר לי את אבא שלי. משהו באמת, לא יכולתי להסתכל עליו אפילו. לאבא שלי פעם היה שפם וגם לו היה שפם. הוא הזכיר לי את אבא שלי באמת, גם באיך שהוא מתנהג, בתנועות גוף וגם ב... והמ"כ עומד מולו ומצמיד לו את הקסדה לראש ואומר לו: "בוא'נה, תשמע, תסתום את הפה. אתה לא סותם את הפה, אני נכנס בך". אני עוצר את המ"כ, אמרתי לו: "תשמע, עזב אותנו בשקט".

אתה מסביר לו למה?

לא, מה פתאום? מה, אני חייב לו משהו? אומר לו: "אין, אתה עוזב אותנו בשקט". עושה: "מה פתאום, הוא זה, הוא זה". אני עושה לו: "שום דבר, אני אדבר איתו". הלכתי, אמרתי לו: "תשמע, באמת, אני מבקש ממך, קח את הילד שלך ותלך. עזוב את הילד, עזוב, קח, קח אותנו, רק תלך מפה, תלך. לא רוצה לראות אותך בכלל, עזוב אותי". זה היה קטע, אני הולך כל הפטרול בהלם כזה. בוא'נה, אתה מסתכל עליהם, הערבים הם כל כך שונים בתרבות שלהם, באיך שהם מתנהגים, באיך שהם גרים, הכל. הם שונים, הם עם אחר. אין מה לעשות, הם עם אחר. ופתאום אתה רואה איזה משהו שדומה כל כך לך, לשלך, ועוד לבית, זה היה הלם רציני.

ערות מס' 97, חברון

אתה עכשיו יצאת מהשטחים, מה יש לך להגיד?

הייתי אומר שזה אבסורד, הייתי אומר שזה משחית אותנו, הייתי אומר שזה משחית אותם, הייתי אומר שאנחנו יוצאים מופסדים לשני הכיוונים, הייתי מבקש מאנשים שזה יהיה משהו שיהיה על סדר היום שלהם, להבין וללמוד ולבדוק מה קורה שם, הייתי מבקש מהם לנסוע לשם ולדבר עם אנשים. הייתי מבקש להתכוונן, להבין שהחברה שלנו, אפילו מהמניעים הכי אגואיסטיים, זה אחת המחלות הכי נוראיות שלנו, הכי קשות לחברה הישראלית, לעם, למדינה, לכלכלה, לחברה, לחינוך. אחת המחלות, זה הגידול הממאיר שלנו.

למי היית אומר את זה? לחבר'ה בתל אביב?

לכולם, כן.

ליצירת קשר לצורך מתן עדות, תיאום הרצאות או סיורים:
www.shovrimshatika.org או טלמסר 050-8454725
לתרומות:

בנק הפועלים, חשבון מספר 340219, סניף 608
צ'קים לפקודת "שוברים שתיקה" ניתן לשלוח לכתובת:
שוברים שתיקה, ת.ד. 68150, ירושלים 91681